

Ohjaus 19/2022

Hoitoilmoitusopas terveydenhuollolle 2023

Kaisa Mölläri, Nora Hauhio, Pia Tuominen, Jutta Järvelin

1.2

03/2023

Sisällys

VERSIONHALLINTA.....	6
LUKIJALLE.....	7
TIEDONKERUUN SUURIMMAT MUUTOKSET VUONNA 2023	8
Uusi THL Tiedontoimituspalvelu.....	9
1 HILMO-HOITOILMOITUSJÄRJESTELMÄ.....	10
1.1 KENELLE HILMO-OPAS ON TARKOITETTU	10
1.2 TIEDONKERUUTA OHJAAVAT LAIT	10
1.3 PALVELUNJÄRJESTÄJIEN JA -TUOTTAJIEN VELVOITTEET	11
1.4 HILMON HENKILÖREKISTERIT	11
1.5 TIETOSUOJA	11
1.6 HILMO-TIETOJEN KÄYTTÖ	11
2 HILMON OSA-ALUEET	13
2.1 PERUSTERVEYDENHUOLTO	13
2.1.1 Perusterveydenhuollon avohoito	13
2.1.2 Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito	14
2.2 ERIKOISSAIRAANHOITO	14
2.3 YKSITYINEN TERVEYDENHUOLTO	15
2.4 TYÖTERVEYSHUOLTO	16
2.5 KOTIHOITO	16
3 TIETOSISÄLTÖ JA LUOKITUKSET	17
3.1 AINEISTON OTSIKKOTIEDOT (HEADER).....	17
3.1.1 Yhteyshenkilön tai -tahon nimi.....	17
3.1.2 Yhteyshenkilön tai -tahon rooli	17
3.1.3. Yhteyshenkilön tai -tahon sähköpostiosoite.....	17
3.1.4 Yhteyshenkilön tai -tahon puhelinnumero	18
3.1.5 Potilastietojärjestelmän nimi	18
3.1.6 Potilastietojärjestelmän toimittaja	18
3.1.7 Aineistolaji	18
3.2 ASIAKKAAN PERUSTIEDOT	19
3.2.1 Henkilötunnus	20
3.2.2 Syntymäaika	20
3.2.3 Sukupuoli	20
3.2.4 Kotikunta	21
3.2.5 Asuinpaikan postinumero	21
3.2.6 Asiakkaan ammatti	21
3.2.7 Ulkomailta asuvan kotimaan koodi	21
3.3 TAPAHTUMAN TIEDOT	21
3.3.1 Ilmoituslaji	22
3.3.2 Keskenkärsien hoitajakson tai hoitoonpääsyn seurannan ajankohta	23
3.3.3 Seurantatietueen tunnus (hoitajaksotunniste)	23
3.3.4 Seurantatietueen päivitysaika	24
3.3.5 Palveluntuottaja (TOPI).....	24
3.3.6 Palveluntuottajan palveluyksikön TOPI-tarkennin	24
3.3.7 Palveluntuottajan palveluyksikön OID-tunnus.....	24
3.3.8 Kiireetön hoito toisen EU-maan kansalaiselle	25
3.3.9 Työpaikan tiedot	25
3.3.10 Valinnanvapaus	25

3.3.11 Ostopalvelut	26
3.4 YHTEYDENOTTO	27
3.4.1 Yhteydenottopäivä ja kellonaika (TS)	28
3.5 LÄHETETIEDOT	28
3.5.1 Lähetteen tunniste	28
3.5.2 Lähetteen saapumispäivä	28
3.5.3 Lähetteen antaja / Lähettäjä	29
3.5.4 Lähettäjäorganisaation koodi	29
3.5.5 Lähettäjäorganisaation OLD-tunnus	29
3.5.6 Lähetteen käsittelypäivä	30
3.5.7 Lähetteen erikoisala	30
3.6 HOIDON TARPEEN ARVIOINTI PERUSTERVEYDENHUOLLOSSA	30
3.6.1 Hoidon tarpeen arvioimispäivä ja kellonaika (TS)	30
3.6.2 Ammattihenkilö	31
3.6.3 Käynnin luonne	32
3.6.4 Hoidon tarpeen arvioinnin tulos	32
3.7 AJANVARAUS TAI HOITOJONOON ASETTAMINEN	34
3.7.1 Ajanvarauksen päivä ja kellonaika (TS)	34
3.7.2 Jonotuksen päivä	34
3.7.3 Käynnille tai hoitajaksolle varattu ajankohta (TS)	34
3.7.4 Ammattihenkilö	35
3.7.5 Palvelumuoto	36
3.7.6 Jonottamisen erikoisala	38
3.7.7 Yhteystapa	38
3.7.8 Tulodiagnoosi	39
3.7.9 Suunniteltu toimenpide	40
3.7.10 Hoitojonoon asettamispäivä	40
3.7.11 Jonottamisen syy	40
3.8 KÄYNNIN TAI HOITAJAKSON TOTEUTUMINEN	41
3.8.1 Kontaktin perustiedot	42
3.8.2 Ammattihenkilö	45
3.8.3 Erikoisala	46
3.8.4 Palvelumuoto	47
3.9 DIAGNOOSIT JA KÄYNTISYYT	50
3.9.1 Diagnoosi tai käyntisyys ICD-10	51
3.9.2 Diagnoosi tai käyntisyys ICPC-2	51
3.9.3 Diagnoosin ensisijaisuus	52
3.9.4 Diagnoosin tai käyntisyyden pysyvyys	52
3.9.5 Diagnoosin tai käyntisyyden varmuusaste	52
3.9.6 Diagnoosin tai käyntisyyden ulkoinen syy	52
3.9.7 Diagnoosin tai käyntisyyden tapaturmatyyppi	53
3.9.8 Diagnoosin tai käyntisyyden työhön liittyvyys	53
3.9.9 Diagnoosin tai käyntisyyden vaikutus työkykyyn (työkyvyn tukitoimien tarve)	53
3.9.10 Diagnoosin tai käyntisyyden toteutuspäivä	53
3.9.11 Diagnoosin päättymispäivä	54
3.9.12 Orpha	54
3.10 TOIMENPITEET	54
3.10.1 Toimenpide	54
3.10.2 Leikkaustoimenpide	56
3.10.3 Tehohoidon toimenpidetunnus	56
3.10.4 Avohoidon toimenpide, SPAT	57
3.10.5 Suun terveydenhuollon toimenpide	57
3.11 HAITTAVAIKUTUKSET	57
3.11.1 Haittavaikutus	57
3.11.2 Haittavaikutuksen syy	58

3.11.3	Haittavaikutuksen seuraus	58
3.11.4	Haittavaikutuksesta aiheutunut toimenpide	59
3.11.5	Haittavaikutuksesta aiheutuneen toimenpiteen lisäkoodi	59
3.12	NORDDRG (DIAGNOSIS RELATED GROUP)	59
3.12.1	NordDRG-versio	60
3.12.2	NordDRG-vuosi	60
3.13	TYÖKYVYTTÖMYYS	60
3.13.1	Työkyvyttömyyden syyt (ICD-10)	60
3.13.2	Työkyvyttömyyden syyt (ICPC-2)	60
3.13.3	Työkyvyttömyyden alkamispäivä	61
3.13.4	Työkyvyttömyyden loppumispäivä	61
3.14	PITKÄAIKAISHOITO	61
3.15	RISKIPISTEET (EUROSCORE 2)	61
3.16	LOMAPÄIVIEN LUKUMÄÄRÄ	61
3.17	LÄÄKITYSTIEDOT	62
3.17.1	Määrätyn lääkkeen ATC-koodi	62
3.17.2	Lääkepakkauksen yksilöivä tunniste (VNR)	62
3.17.3	Valmisteen nimi	62
3.17.4	Lääkkeen määräämispäivä	62
3.18	ROKOTUSTIEDOT	63
3.18.1	Rokotteen ATC-koodi	63
3.18.2	Rokotteen nimi	63
3.18.3	Rokote	64
3.18.4	Rokotussuoja	64
3.18.5	Rokotepakkauksen yksilöintinumero	64
3.18.6	Rokotteenantopäivämäärä	64
3.18.7	Rokotepakkauksen eränumero	65
3.18.8	Annoksen järjestysluku	65
3.18.9	Rokotustapa	65
3.18.10	Pistoskohta	65
3.19	FYSIOLOGISET MITTAUKSET	66
3.19.1	Paino	66
3.19.2	Pituus	66
3.19.3	Masennusseula (EPDS)	66
3.19.4	Diastolinen verenpaine	67
3.19.5	Systolinen verenpaine	67
3.19.6	Vyötärönympäryys	67
3.20	TERVEYTEEN LIITTYVÄT TEKIJÄT	67
3.20.1	Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset	68
3.20.2	Tupakointi ja päihteet	69
3.20.3	Leikki-ikäisen lapsen neurologisen kehityksen arviointimenetelmä (Lene)	70
3.20.4	Raskaus	71
3.21	KOTIHOIDON PALVELUSUUNNITELMA	71
3.21.1	Palvelusuunnitelma tehty (TS)	72
3.21.2	Palvelusuunnitelman tarkastamisen ajankohta (TS)	72
3.21.3	Palvelusuunnitelma voimassa	72
3.21.4	Ateriapalvelu	72
3.21.5	Hygieniapalvelu	72
3.21.6	Kuljetuspalvelu	73
3.21.7	Siivouspalvelu	73
3.21.8	Saattajapalvelu	73
3.21.9	Turvapalvelu	73
3.21.10	Kauppapalvelu	73
3.21.11	Omaishoidontuki	73
3.22	JATKOHOITO	74

3.23 KUOLINAIKA.....	74
3.24 KUSTANNUKSET	74
3.25 LÄHTEVÄ LÄHETE	74
3.25.1 Lähetteen lähettävä palveluntuottajan palveluyksikkö.....	75
3.25.2 Lähetteen päivämäärä (TS)	75
3.25.3 Lähettäjän ammattiluokka	75
3.25.4 Lähettäjän ammatti.....	75
3.25.5 Lähetteen vastaanottajan erikoisala.....	75
3.25.6 Lähetteen vastaanottajan toimintayksikkö.....	76
3.26 PSYKIATRISTEN ERIKOISALOJEN LISÄTIEDOT (PAKOLLINEN HOITAJAKSOISSA, JOISSA ERIKOISALA ON 70, 70F, 70Z, 74 TAI 75) ...	76
3.26.1 Tulotapa psykiatriselle osastolle	77
3.26.2 Tarkkailuun ottamisen ajankohta.....	77
3.26.3 Tarkkailun päättymisen ajankohta	77
3.26.4 Tahdosta riippumattoman psykiatrisen osastohoidon määrittämisen ajankohta.....	77
3.26.5 Tahdosta riippumattoman psykiatrisen osastohoidon päättymisen ajankohta.....	78
3.26.6 Suunnitellusti toistuva hoitajakso.....	78
3.26.7 Psykiatrian osastohoidon käynnistymisen syy on itsemurhayritys	78
3.26.8 Itsemurhayritys psykiatrian osastohoidon aikana.....	78
3.26.9 Lääkehoito psykiatrian osastohoidossa	79
3.26.10 Toteutettu lääkehoito psykiatrian osastohoidossa	79
3.26.11 Pakkotoimet psykiatrian osastohoidossa.....	79
3.26.12 Toteutetut pakkotoimet psykiatrian osastohoidossa.....	80
3.26.13 Omaisen ja läheisen tapaaminen	81
3.26.14 GAS (Global Assessment Scale).....	81
3.27 PERUUNTUMINEN	84
3.27.1 Palvelutapahtuman peruuntumisen ajankohta (TS).....	84
3.27.2 Palvelutapahtuman peruuntumisen syy	84
4 YHTEYSTIEDOT	85
LIITE 1 MERKINNÄT NEUVOLA-ASETUksen MUKAISISTA Terveystarkastuksista.....	86
LIITE 2 OPISKELU- JA TYÖELÄMÄN ULKOPUOLISet Terveystarkastukset	91
LIITE 3 PSYKIATRIAN, MIELENTERVEYSPALVELUIDEN JA PÄIHDETYÖN TOIMENPIDEKOODIT PERUS- JA ERITYISTASOLLE	92
LIITE 4 TIEDOT JATKOHOIDOSTA.....	96
LIITE 5 TYÖTERVEYSHUOLLON KIRJAAMINEN	98
LIITE 6 THL – TAUTILUOKITUS ICD-10:N ULKOISet SYYT	100
LIITE 7 DIAGNOOSEJA JA ERÄITÄ MUITA TIETOJA KOSKEVAT TARKISTUSSÄÄNNÖT	101

Versionhallinta

Versio ja julkaisua-jankohta	Muutokset
1.2 3/2023	Kolmas julkaistu versio. <ul style="list-style-type: none">• Vuoden 2023 terveydenhuollon Hilmo-opas-kappaleeseen on korjattu kirjoitusvirhe Päivystysapupalvelun numero 116117.• Poistettu luvusta 3.6 Hoidon tarpeen arviointi perusterveydenhuollossa tiedot hoidon tarpeen arvioinnin yhteystavasta• Tarkennettu luvun 3.6. tekstiä ja päivitetty Hoidon tarpeen arvioinnin tulosluokitus• Liitteen 3 kuvaustekstiä on tarkennettu
1.1 12/2022	Toinen julkaistu versio. Luku 3.8.4, taulukko 3.8.5: päivitetty koodien T40 Kotihoito, T41 Kotipalvelu ja T42 Kotisairaala määritelmät kuvaus ja lisätiedot -sarakeeseen.
1.0 11/2022	Ensimmäinen julkaistu versio

Lukijalle

THL ottaa vuoden 2023 kuluessa käyttöön uuden THL Tiedontoimituspalvelun tietojen lähettämiseen ja vastaanottamiseen. Tämä opas esittelee tietojen sisältöä ja tiedonkeruuta uuden palvelun avulla. THL Tiedontoimituspalvelun käyttö alkaa terveydenhuollon hoitoilmoituksista (Hilmo), joten opas kattaa perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, työterveyshuollon ja kotihoidon tiedonkeruun.

Oppaan tekninen rakennekuvaus sekä tietosisällön tiivistetty kuvaus Excel-tiedostona julkaistaan keväällä 2023. Sosiaalihuollon tietosisältö ja tiedonkeruu esitellään erillisessä oppaassa Hoitoilmoitusopas sosiaalihuollolle 2023.

Hoitoilmoitustietojen merkitys on kasvanut koronavirusepidemian aikana entisestään. Rokotetietoja käytetään valtakunnallisessa rokotusrekisterissä ja siten koronavirusrokotusten seurannassa, ja vuodeosastohoidon tietoja käytetään COVID-19 -potilaiden sairaalahoidon kansallisessa seurannassa. Uusi, merkittävä käyttötarkoitus on hyvinvointialueiden valtiolta saama rahoitus, joka määräytyy osittain hoitoilmoitustietojen perusteella. Tietoja käytetään edelleen myös monissa perinteisissä käyttötarkoituksissa, kuten kansallisissa ja kansainvälisissä tilastoissa, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän arvioinnissa, hoitoonpääsyn seurannassa, päätöksentekoa palvelevissa selvityksissä sekä tieteellisessä tutkimuksessa.

Kaikki edellä mainitut käyttötarkoitukset edellyttävät, että hoitoilmoitustiedot ovat kattavia ja laadukkaita. Tieto syntyy palvelutilanteessa ammattihenkilön kirjatessa tiedot oikein ja kattavasti. Kansallisesti yhdenmukaisten tietorakenteiden käyttö kirjauksissa tukee eheän ja yhdenmukaisen tiedon muodostumista ja hyödyttää myös terveydenhuollon organisaatioita itseään. Hoitoilmoitustietojen laatuun ja vertailukelpoisuuteen koko maassa vaikuttaa myös tietojen poiminta ja siirto palveluntuottajien tietojärjestelmistä.

THL toivoo, että kansalliset tiedonkeruut jatkuisivat katkeamatta hyvinvointialueiden aloittaessa. Hyvinvointialueet vastaavat siitä, että tiedot toimitetaan oppaan mukaisesti. THL kehittää osaltaan kansallisia tiedonkeruita edelleen siten, että ne palvelisivat sosiaali- ja terveydenhuollon eri toimijoita ja koko suomalaista yhteiskuntaa mahdollisimman hyvin. Kehitämme muun muassa perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn seurannan tietojen laatua ja raportointia muuttuvan hoitotakuulainsäädännön mukaisesti sekä jatkamme tiedonkeruun laajentamista yksityisen terveydenhuollon avohoitoon.

Teemme edelleen yhteistyötä tilastojen ja Kanta-palveluun arkistoitavien tietojen yhtenäistämiseksi kertakirjaamisen periaatteella.

THL kiittää lämpimästi kaikkia tiedontuottajia yhteistyöstä.

Tiedonkeruun suurimmat muutokset vuonna 2023

Muutokset, jotka koskevat Hilmon koko terveydenhuollon tietosisältöä

- Uusi [Aineistolaji -luokitus](#) ilmaisee sosiaali- ja terveydenhuollon sektorin, jolta hoitoilmoituksen tiedot ovat, esim. perusterveydenhuollon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy tai erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito. Aineistolaji ilmoitetaan hoitoilmoituksen taustatiedoissa.
- Aiemmin [Hilmo - Yhteystapa -luokituksen](#) luokkaan R56 Etäasiointi ilman reaaliaikaista kontaktia sisältynyt "chat" sisältyy jatkossa Yhteystapa-luokituksen luokkaan R52 Reaaliaikainen etäasiointi.
- [AR/YDIN - Tupakointistatus -luokituksen](#) luokan "4 Ei tupakoi" voimassaolo päättyy. Sen korvaavat luokat "5 Lopettanut" ja "6 Ei koskaan". Lisäksi luokituksen muiden luokkien nimiin ja kuvauksiin on tullut muutoksia.
- Tietosisältöön on lisätty [THL-Tupakkatuote -luokitus](#).
- [THL-Toimenpideluokituksessa](#) on uusia päihteisiin ja niiden käyttöön sekä mielenterveystyöhön liittyviä toimenpidekoodeja. Koodit ovat oppaan liitteenä.
- Palvelusetelin antajan ja ostopalvelun tilaajan Y-tunnus ilmoitetaan silloin, kun palvelusetelin antajalle ja ostopalvelun tilaajalle ei ole [Toimipaikkarekisterin \(TOPI\)](#) koodia tai [THL - SOTE -organisaatiorekisterin](#) koodia.
- Työkyvyttömyystiedon (sairasloman alkamis- ja loppumispäivämäärä) ilmoittaminen laajenee työterveyshuollosta perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon.
- [Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen](#) koodin "5" nimi on nyt Hoito akuutti- tai kiirevastaanotolla (ent. Kiireellinen hoito muussa yksikössä).

Muutokset käyntisiin ja diagnooseihin

- Diagnoosin ja käyntisyyn osiota on muotoiltu uudelleen. Mm. diagnoosin tai käyntisyyn ensisijaisuus, pysyvyys ja varmuusaste ilmoitetaan luokituksilla [AR/YDIN - Diagnoosin /toimenpiteen ensisijaisuus](#), [AR/YDIN - Pysyvyys](#) ja [AR/YDIN - Varmuusaste](#).
- Tietokentässä "Orpha" ilmoitetaan [THL - Harvinaissairauksien Orpha-luokituksen](#) koodi, jos potilaalla on todettu harvinaissairaus ja sairaudelle on annettu Orpha-luokituksen koodi. Kentässä voidaan ilmoittaa samanaikaisesti useita eri Orpha-luokituksen koodeja. Diagnoositiedoissa on ilmoitettava aina myös [THL - Tautiluokitus ICD-10](#) -luokituksen koodi.

Muutokset perusterveydenhuollon tietosisältöön

- Perusterveydenhuollon hoidon tarpeen arvioinnin tietosisältöä on uudistettu. Hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä ei ole enää Hilmon hoidon kiireellisyys -tietoa. [PTHAVO - Hoidon tarpeen arvioinnin tulos -luokitus](#) sisältää nyt myös tiedon hoidon kiireellisyydestä.

Muutokset erikoissairaanhoidon tietosisältöön

- [Hilmo - Ilmoituslaji -luokitukseen](#) on lisätty kaksi uutta koodia: Koodi 7 tarkoittaa terveydenhuollon hoitojaksoa, joka on alkanut mutta ei vielä päättynyt. Koodi 8 tarkoittaa Hilmosta poistettavaa hoitoilmoitusta. Jos hoitoilmoitus halutaan poistaa, pitää koodin 8 lisäksi ilmoittaa palveluntuottajan koodi sekä alkuperäisen hoitoilmoituksen hjno tai seurantatietueen tunnus. (Koodit 7 ja 8 on julkaistu jo aiemmin koodistopalvelimella ja niiden käyttöön on ollut suullinen ohjeistus koronavirusepidemian vuoksi).
- Tietokentässä "Keskeneräisen hoitojakson päivä" ilmoitetaan päivämäärä (aikaleima), jolta keskeneräisen hoitojakson tiedot ovat.

- Yhden osastohoitojakson tietoihin on mahdollista sisällyttää useita tarkkailun ja useita tahdosta riippumattoman hoidon sekä pakkotoimien aikaleimoja.
- [Hilmo - Terveystietojen erikoisalat](#) luokitukseen on lisätty uusi luokka 91K kliininen farmakologia ja lääkehoito.
- Erikoissairaanhoidon hoitopaikasta seurannassa on kolme uutta tietokenttää: Läheteen erikoisala [Hilmo - Terveystietojen erikoisalat](#) - luokituksen mukaisesti sekä jonotuksen päivämäärä (aikaleima) ja erikoisala [Hilmo - Terveystietojen erikoisalat](#) - luokituksen mukaisesti.

Muutokset työterveyshuollon tietosisältöön

- [PTHAVO - Palvelumuoto -luokituksen](#) työterveyshuollon luokkien nimet T30 ja T31 ovat tarkentuneet, ja luokituksessa on uusi luokka T32 Muu työterveyshuollon toiminta.
- Työterveyshuollon toimenpidekoodit ja jatkohoidon SPAT-koodit ovat tarkentuneet, ja niissä on uusia koodoja. Lisätietoja löytyy oppaan liitteistä.

Muuta huomioonotettavaa:

- Terveystietojen ammattilaista koskeva tieto ilmoitetaan ensisijaisesti [Valvira - Ammattioikeudet 2008](#) - luokituksella. Jos tätä luokitusta ei ole mahdollista käyttää, ilmoitetaan tiedot [TK Ammattiluokitus 2001 - luokituksella](#). Erityisesti erikoissairaanhoidon avohoidon hoitoilmoituksissa on kiinnitettävä huomiota siihen, että ammattilaista koskevat tiedot ovat niissä oikein ja kattavasti. Tiedoissa on ollut puutteita.
- Päiväkirurgian ja päiväsairan tiedot on huomattava ilmoittaa osana Hilmo-tietoja, vaikka niille ei ole tiedonkeruussa omia erillisiä luokkia. Esim. päiväkirurginen hoito ilmoitetaan avohoidon käyntinä (yhteystapa=R10 ja kiireellisyys= E), jossa siihen liitetään asiaankuuluvat diagnoosi- ja toimenpidetiedot sekä muut Hilmo-tiedot.
- Päivystyspalvelun 116117 toiminnasta ei kerätä tietoja Hilmoon. Jos kuitenkin Päivystyspalvelussa tehdään perusterveydenhuollon hoitopaikasta seuranta ja kirjataan tähän liittyviä tietoja (esim. tehdään ja kirjataan hoidon tarpeen arviointi), on kyseiset tiedot lähetettävä osana perusterveydenhuollon tietoja Avohilmoon.

Uusi THL Tiedontoimituspalvelu

- Vuoden 2023 kuluessa käynnistyy [THL Tiedontoimituspalvelu](#), jota käytetään Hilmo-tietojen lähettämiseen ja vastaanottamiseen.
- THL Tiedontoimituspalvelua on tarkoitus laajentaa myöhemmin THL:n muihin tietoaistoihin. Lisätietoja ja tarkempia ohjeita on tulossa myöhemmin.
- Tämän oppaan tekninen rakennekuvaus sekä tietosisällön kuvaus Excel-tiedostona julkaistaan keväällä 2023.

1 Hilmo-hoitoilmoitusjärjestelmä

Hoitoilmoitusjärjestelmä (Hilmo) on valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonkeruu- ja raportointijärjestelmä. Se koostuu kolmesta eri osasta: sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteristä (sosiaali-Hilmo), terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteristä (terveys-Hilmo) ja perusterveydenhuollon avohoidon, mukaan lukien työterveyshuolto ja kotihoito, hoitoilmoitusrekisteristä (Avohilmo). Terveys-Hilmoon on kerätty terveydenhuollon vuodeosastohoidon, päiväkirurgian sekä julkisen erikoissairaanhoidon avohoidon tietoja, Avohilmoon on kerätty perusterveydenhuollon avohoitokäyntien sekä kotihoidon tietoja ja sosiaali-Hilmo kattaa puolestaan sosiaalihuollon laitoshoidon ja asumispalvelujen tiedot. Sosiaali-Hilmon tietosisällöstä ja tiedonkeruusta kerrotaan erillisessä oppaassa: Hilmo – Sosiaalihuollon hoitoilmoitus 2023.

- [1.1 Kenelle Hilmo-opas on tarkoitettu](#)
- [1.2 Tiedonkeruuta ohjaavat lait](#)
- [1.3 Palvelunjärjestäjien ja -tuottajien velvoitteet](#)
- [1.4 Hilmon henkilörekisterit](#)
- [1.5 Tietosuoja](#)
- [1.6 Hilmo-tietojen käyttö](#)

1.1 Kenelle Hilmo-opas on tarkoitettu

Hilmo-opas on tarkoitettu henkilöille, jotka

- vastaavat palvelun järjestämisestä
- tuottavat palveluja
- vastaavat tietojen tallennuksen yhdenmukaisuudesta ja käyttäjien ohjeistuksesta
- tallentavat tietoja asiakastietojärjestelmiin ja
- tekevät muutoksia tietojärjestelmiin ja tietopoimintoihin.

Lisäksi opas on tarpeellinen Hilmo-tietoja eri tarkoituksiin hyödyntäville tahoille, kuten viranomaisille, suunnittelijoille, toimintayksiköiden johtajille ja tutkijoille.

1.2 Tiedonkeruuta ohjaavat lait

Hoitoilmoitusten keruu perustuvat lakiin Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksesta (668/2008, *THL-laki*, 5 §). Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) lakisääteisiin tehtäviin kuuluu mm. tutkia ja seurata väestön hyvinvointia ja terveyttä, tutkia, seurata, arvioida ja kehittää sekä ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa, sekä ylläpitää alan rekistereitä ja huolehtia tehtävälleen tietoperustasta ja sen hyödyntämisestä (THL-laki 2 §).

THL tuottaa erilaisia seurantatietoja mm. terveydenhuoltolain (1326/2010), tartuntatautilain (1227/2016) ja seulonnoista annetun valtioneuvoston asetuksen (339/2011) velvoittamana.”)

1.3 Palvelunjärjestäjien ja -tuottajien velvoitteet

Hilmo-tietojen keruuta ohjaavan THL-lain mukaan THL:llä on oikeus saada kerättävät tiedot sosiaali- ja terveydenhuoltoa järjestävien viranomaisilta sekä yksityisiltä sosiaali- ja terveystalouden tuottajilta (5§ 1). Kunnat ja kuntayhtymät, julkiset ja yksityiset sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajat sekä terveydenhuolto- ja farmaseuttinen henkilöstö ovat velvollisia antamaan maksutta tietoja THL:lle salassapitoa koskevien säännösten estämättä.

Tiedot pitää lähettää THL:ään myös silloin, kun julkinen viranomainen (hyvinvointialue) hankkii palvelun yksityiseltä palveluntuottajalta ostopalveluna tai antamalla palvelusetelin tai ulkoistamalla palvelun. Palveluiden järjestämisestä vastaava taho on velvollinen huolehtimaan, että em. tapauksissa yksityinen palveluntuottaja toimittaa Hilmo-tiedot THL:ään. Jotta kaikki tiedot olisivat mahdollisimman tarkkoja ja kattavia, Hilmo-tiedot THL:ään toimittaa palveluntuottaja. Mikäli yhteisesti sovitaan, että Hilmo-tiedot kuitenkin toimittaa palvelun tilannut organisaatio, niin sen on varmistettava, että samat tiedot eivät tule THL:ään kahdesti.

Kirjaamiskäytännöt sekä tietojen poiminnan toteutus vaikuttavat Hilmo-tietojen tarkkuuteen ja luotettavuuteen. Näitä sekä kerättävien tietojen sisältöä pyritään parantamaan jatkuvasti yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa palveluntuottajien, tiedontuottajien sekä THL:n kesken. Hilmo-tietojen keruuta ja käyttöä kehitetään enenevästi myös yhteistyössä ja yhdensuuntaisesti Kanta-palvelujen kanssa.

1.4 Hilmon henkilökisterit

Hilmo-tiedot poimitaan sosiaali- ja terveydenhuollon potilas- ja asiakastietojärjestelmistä. Näin syntyvät tiedostot tallennetaan THL:ssä yhteen kolmesta eri rekisteristä: sosiaali- ja terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteriin (sosiaali-Hilmo), terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteriin (terveys-Hilmo) tai perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitusrekisteriin (Avohilmo). THL:n rekisteritoimintaa ohjaavat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain (668/2008) ja asetuksen (675/2008) lisäksi yleisesti yksityisyyden suojaa turvaavat ja viranomaisten toimintaa ohjaavat säädökset kuten EU:n yleinen tietosuojalaki (2016/679), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) ja laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019).

Edellä mainittujen kolmen rekisterin havaintoyksikkö on laitoshoidon tai vuodeosastohoidon hoitojakso (sosiaali- ja terveys-Hilmo) tai avohoidon käynti tai avohoidon muu kontakti, esim. etäasiointi (terveys-Hilmo ja Avohilmo). Tilanteen mukaan hoitojaksoihin tai käynteihin yhdistyy edeltävä yhteydenotto tai lähetteen saapuminen, hoidon tarpeen arviointi, ajanvaraus tai hoitojonoon asettaminen. Viimeksi mainittuja tietoja käytetään perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon hoidonpääsyn seurannassa.

1.5 Tietosuoja

Tietojen käsittelyn kaikkien vaiheiden – poiminnan, varastoinnin ja lähettämisen – aikana on huolehdittava tietosuojasta. Hilmo-tiedot pitää lähettää THL:ään sen antamien ohjeiden mukaisesti myös tietosuojan vuoksi. Mikäli lähetettävä tiedosto on salattu, on hyvä sopia salaussuojasta ja -avaimista THL:n kanssa.

Tietosuojailmoitukset ovat saatavilla THL:n verkkosivulta: [Rekisterien tietosuojailmoitukset](#).

1.6 Hilmo-tietojen käyttö

Hilmo-tiedot ovat tärkeä tietovaranto, joka mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ohjauksen ja seurannan monin eri tavoin. Uusi ja merkittävä käyttöalue on hyvinvointialueiden rahoitus, jonka määräytymisessä yhtenä tietolähteenä käytetään Hilmo-tietoja. Lisäksi covid-19 -potilaiden sairaalahoidon seuranta perustuu Hilmon vuodeosastohoidon tietoihin; myös koronarokotusten seurannassa käytetään Hilmo-tietoja. Muut käyttötarkoitukset ilmenevät taulukosta 1.1.

Hilmo-tietoja käyttävät päätöksentekijät, palvelujen järjestäjät ja tuottajat, valvontaviranomaiset, sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijat, valtionhallinnon organisaatiot, tutkijat sekä kansalaiset. THL:n verkkosivuilla julkaistaan säännöllisesti eri toimijoiden kanssa kehitettyjä raportteja, joista osa päivittyy ajantasaisesti.

Taulukko 1.1 Hilmo-tietojen käyttö

Käyttö	Esimerkkejä
Kotimaiset tilastot	THL:n tilastoraportit ja muut sähköiset raportit: Indikaattoripankki Sotkanet (Sotkanet.fi), palvelujärjestelmän arvioinnin käyttämä Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuus- eli KUVA-mittaristo (thl.fi) , Tietokantaraportit , Valtakunnallinen rokotusrekisteri ja rokotusohjelman seuranta (thl.fi) , covid-19 sairaalakuormituksen tilastot, alueittaista ja väestöryhmittäistä tilasto- ja seurantatietoja tarjoava Terveystemme.fi -sivusto sekä kuntien terveydenedistämisen aktiivisuutta kuvaava TEAviisari .
Kansainväliset tilastot	Nososko, Nomesko, Eurostat, WHO ja OECD
Valtakunnallista ja paikallista päätöksentekoa palvelevat selvitykset	THL:n valtionosuusselvitykset, Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvevakioidut menot
Lainsäädäntöön liittyvä seuranta	Hoitoonpääsyn seuranta, neuvola-asetuksen toimeenpanon seuranta
Indikaattorit	Sairaaloiden toiminta ja tuottavuus (thl.fi) , PERFECT-indikaattorit (thl.fi) THL:n sairastavuusindeksi ja muut indikaattorit Sotkanetissä (Sotkanet.fi)
Tieteellinen tutkimus	Noin 70–100 tutkimuslupahakemusta vuosittain
Tietopyynnöt	Vuosittain satoja tietopyyntöjä mm. hoitojaksojen, käyntien ja toimenpiteiden määristä

2 Hilmon osa-alueet

- [2.1 Perusterveydenhuolto](#)
 - [2.1.1 Perusterveydenhuollon avohoito](#)
 - [2.1.2 Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito](#)
- [2.2 Erikoissairaanhoito](#)
- [2.3 Yksityinen terveydenhuolto](#)
- [2.4 Työterveyshuolto](#)
- [2.5 Kotihoito](#)

Hilmo-hoitoilmoitusjärjestelmään toimitetaan erikseen kuvattujen tietosisältöjen mukaisesti tietoja

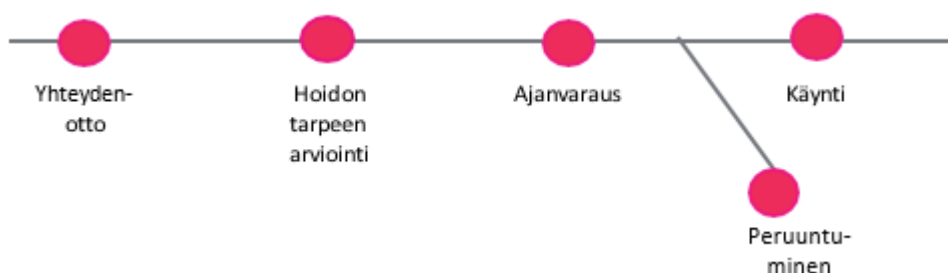
- perusterveydenhuollosta
- erikoissairaanhoidosta
- yksityisestä terveydenhuollosta
- työterveyshuollosta ja
- kotihoidosta.

Oppaassa käytetään termejä asiakas ja potilas rinnakkain tai synonyymeinä.

2.1 Perusterveydenhuolto

2.1.1 Perusterveydenhuollon avohoito

Perusterveydenhuollon avohoidon tiedot muodostavat osan Hilmosta (perusterveydenhuollon avohoidon tietojen hoitoilmoitusrekisteri Avohilmo). Tietosisältö ja luokitukset -osassa kuvataan tarkemmin, mitkä tiedot perusterveydenhuollon avohoidon toiminnasta pitää tuottaa Hilmoon. Tekniset ohjeet siirtotietueen muodostamisesta ja tiedonsiirrosta (THL Tiedontoimituspalvelu ent. Avohilmo 4.0) ovat [THL:n verkkosivuilla](#). Perusterveydenhuollon tiedot kerätään neljästä seurantapisteestä: yhteydenotto, hoidon tarpeen arviointi, ajanvaraus ja käynti (kuva 2.1).

Kuva 2.1 Perusterveydenhuollon avohoidon seurantapisteet

Erikoissairaanhoidossa ei ole vastaavia neljää seurantapistettä, vaikka tiedot lähettäisiin THL Tiedontoimituspalvelua (ent. Avohilmo 4.0) käyttäen. Kuitenkin erikoissairaanhoidon toteutuneeseen käyntiin tai hoitojaksoon liitetään sitä koskevan lähetteen sekä hoitojonoon asettamista koskevat tiedot. Erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyä eli hoitoa odottavia koskeva tiedonkeruu on oma erillinen kokonaisuutensa.

2.1.2 Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

Perusterveydenhuollon hoitojaksojen tiedonkeruuta koskevat monet samat ohjeet kuin erikoissairaanhoidon vuodeosastohoittoa. Mikäli potilaan hoitojakso jatkuu kalenterivuoden vaihtuessa 31.12. seuraavaan vuoteen, ilmoitetaan hänen hoitojaksonsa *keskeneräisenä hoitojaksona kalenterivuoden lopussa* eli ns. potilaslaskentana (Hilmo – Ilmoituslaji 2, TPLA). Myös lomalla olevan potilaan hoitojakson tiedot ilmoitetaan. Sen sijaan niistä potilaista, joiden hoitojakso päättyi 31.12., tehdään *päättyneen hoitojakson hoitoilmoitus* (Hilmo – Ilmoituslaji 1, TPOI). Kalenterivuoden lopussa keskeneräisen hoitojakson Hilmo-tietoihin sisällytetään kaikki Hilmo-tiedonkeruun mukaiset tiedot lukuun ottamatta lähtöpäivää sekä muita tietoja, joita ei ole mahdollista ilmoittaa kyseisellä hetkellä. Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidosta ei ilmoiteta toistaiseksi alkaneen vuodeosastohoitojakson tietoja (Hilmo - Ilmoituslaji 7).

Mikäli palveluntuottaja sulautuu toiseen organisaatioon tai kokonaan uusi palveluntuottaja tai organisaatio aloittaa toiminnan, potilaat uloskirjoitetaan esimerkiksi 1.1. ja sisäänkirjoitetaan uuteen palveluntuottajan organisaatioon samalle päivälle. Tällöin hoitojakso päättyy vanhassa organisaatiossa, ja uusi hoitojakso alkaa uudessa organisaatiossa. Mikäli potilastietojärjestelmä vaihtuu uuteen, saapumis- ja lähtöpäiviksi merkitään todellinen saapumis- ja lähtöpäivä.

Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidosta ilmoitetaan:

- vuodeosastohoidon päättyneet hoitojaksot (potilas ”uloskirjoitettu” vuodeosastohoidosta)
- jaksottaisessa vuodeosastohoidossa olleiden potilaiden jokainen jakso
- pitkäaikaishoidon potilaiden hoitojaksot, myös silloin, kun potilas on tullut varsinaisesta hoitopaikastaan akuutin sairauden tai muun syyn vuoksi hoitoon
- potilaat, joiden hoidollinen erikoisala vaihtuu; erikoisalan vaihtumiseksi katsotaan tilanne, jossa Hilmon erikoisalan koodi vaihtuu kahden merkin tarkkuudella (esimerkiksi potilas siirtyy yleislääketieteen erikoisalalta kirurgialle), ja hoidollinen tarkoittaa sitä lääketieteen erikoisalaa, joka hoitaa häntä ensisijaisesti (erikoisala ilmoitetaan, jos suinkin mahdollista, kolmen merkin tarkkuudella).

2.2 Erikoissairaanhoido

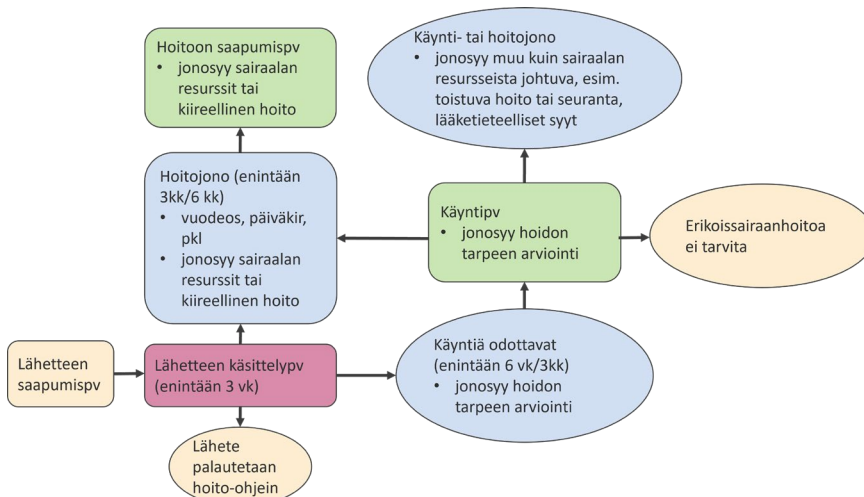
Erikoissairaanhoidon tietoihin sisältyy erikoissairaanhoidon avohoidon vastaanottokäynnit ja muut yhteystavat esim. reaaliaikainen ja ei-reaaliaikainen etäasiointi sekä vuodeosastohoidon hoitojaksot. Lisäksi kerätään erikseen erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn seurannan tiedot eli kiireetöntä erikoissairaanhoidoa tai hoidon tarpeen arviointia odottavien tiedot (Kuva 2). Vuodeosastohoidon hoitojakso ilmoitetaan, kun se on alkanut (Hilmo - Ilmoituslaji 7), sekä silloin, kun se on päättynyt (Hilmo - Ilmoituslaji 1). Mikäli hoitojakso jatkuu kalenterivuoden vaihtuessa 31.12. seuraavaan vuoteen, ilmoitetaan hoitojakso *keskeneräisenä hoitojaksona kalenterivuoden lopussa* (Hilmo – Ilmoituslaji 2). Myös lomalla olevan potilaan hoitojakson tiedot ilmoitetaan. Sen sijaan niistä potilaista, joiden hoitojakso on päättynyt 31.12., tehdään *päättyneen hoitojakson hoitoilmoitus* (Hilmo–Ilmoituslaji 1). Alkaneen ja keskeneräisen hoitojakson tietoihin sisällytetään kaikki Hilmo-tiedonkeruun mukaiset tiedot lukuun ottamatta lähtöpäivää sekä muita tietoja, joita ei ole mahdollista ilmoittaa.

Mikäli palveluntuottaja sulautuu toiseen organisaatioon tai kokonaan uusi palveluntuottaja tai organisaatio aloittaa toiminnan, potilaat uloskirjoitetaan esimerkiksi 1.1. ja sisäänkirjoitetaan uuteen palveluntuottajan organisaatioon samalle päivälle. Tällöin hoitojakso päättyy vanhassa organisaatiossa, ja uusi hoitojakso alkaa uudessa organisaatiossa. Mikäli potilastietojärjestelmä vaihtuu uuteen, saapumis- ja lähtöpäiviksi merkitään todellinen saapumis- ja lähtöpäivä.

Erikoissairaanhoidon Hilmo-tiedot lähetetään:

- vuodeosastohoidon hoitajaksoista (potilas ”uloskirjoitettu” vuodeosastohoidosta)
- avohoitokäynneistä tai muusta tietosisällön mukaisesta avohoidon yhteystavasta
- päiväkirurgisista toimenpiteistä
- jaksottaisessa vuodeosastohoidossa olleiden potilaiden jokaisesta jaksosta
- pitkäaikaishoidon potilaan avohoitokäynneistä tai hoitajaksoista, kun hän on tullut varsinaisesta hoitopaikastaan akuutin sairauden tai muun syyn vuoksi hoitoon
- potilaista, joiden hoidollinen erikoisala vaihtuu; erikoisalan vaihtumiseksi katsotaan tilanne, jossa Hilmon erikoisalan koodi vaihtuu kahden merkin tarkkuudella (esimerkiksi potilas siirtyy kirurgiasta sisätaudeille tai silmätaudeilta korvataudeille), ja hoidollinen tarkoittaa sitä lääketieteen erikoisalaa, joka hoitaa häntä ensisijaisesti (erikoisala ilmoitetaan, jos suinkin mahdollista, kolmen merkin tarkkuudella).
- erikoissairaanhoidon kiireetöntä hoitoa tai hoidon tarpeen arviointia odottavista.

Psykiatristen erikoisalojen (vuode-)osastohoidossa olleista potilaista ilmoitetaan varsinaisten Hilmo-tietojen lisäksi psykiatrian lisätiedot. Sydäntoimenpiteistä ilmoitetaan varsinaisten Hilmo-tietojen lisäksi potilaan EuroSCORE-riskipisteet.

Kuva 2.2 Seurantapisteet erikoissairaanhoidossa (lähde: Häkkinen P. Erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn seuranta - Määrittelyt ja ohjeistus 2013. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos Luokitukset, termistöt ja tilasto-ohjeet 8/2012).

2.3 Yksityinen terveydenhuolto

Hilmon tiedonkeruu on sisältänyt jo pitkään yksityisen terveydenhuollon vuodeosastohoidon ja päiväkirurgian. Tiedonkeruu on laajenemassa yksityisen terveydenhuollon avohoitoon.

Yksityiset palveluntuottajat, ml. työterveyshuollon tuottajat, lähettävät tietonsa THL Tiedontoimituspalvelua käyttäen (ent. Avohilmo 4.0 -tiedostomuoto). Kuitenkin jo aiemmin lähetetyt vuodeosastohoidon ja päiväkirurgian tiedot voi lähettää edelleen Hilmon Toimita-palvelun kautta.

Tietosisällön osiot ”Yhteydenotto”, ”Lähetteen saapuminen”, ”Hoidon tarpeen arviointi”, ”Ajanvaraus tai hoitojonoon asettaminen” koskevat ensisijaisesti julkisen terveydenhuollon hoitoonpääsyn seuranta. Yksityinen terveydenhuolto ei ole velvollinen lähettämään hoitoonpääsyn seurannan tietoja, mutta niiden lähettäminen on toivottavaa. Tiedot on kuitenkin ilmoitettava, jos yksityinen tuottaja tuottaa palveluja julkisen toimijan palvelusetelillä, os-topalveluna tai ulkoistuksena tai muutoin julkisiin palveluihin rinnastettavina.

Myös yksityiset palveluntuottajat ilmoittavat tietonsa erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon, työterveys-huollon tai kotihoidon tietosisällön mukaisesti riippuen siitä, minkä sektorin palvelusta on kyse.

2.4 Työterveyshuolto

Hilmon tietosisältö-kuvaus sisältää erillisen kuvauksen työterveyshuollosta. Se sisältää asiakkaan tietojen ohella myös työpaikkaa koskevia tietoja. Tietoja poimitaan työterveyshuollon laskutustapahtumista. Työterveyshuollon tiedot siirretään THL:ään THL Tiedontoimituspalvelua käyttäen (ent. Avohilmo 4.0 -tiedostomuoto).

Työterveyshuollon PTHAVO – Palvelumuotoja T30 Ehkäisevä työterveyshuollon toiminta (ent. Lakisääteinen työterveyshuolto) ja T31 Sairaanhoito ja muu terveydenhuolto työterveyshuollossa (ent. Ei-lakisääteinen työterveyshuolto) nimet ovat tarkennettu. On myös lisätty uusi palvelumuoto T32 Muu työterveyshuollon toiminta (työterveyshuollon muu toiminta, joka ei ole työterveyshuoltona korvattavaa toimintaa (esim. työnohjaus)).

Lisää tietoja työterveyshuollon tiedonkeruusta löytyy verkkosivulta [Työterveyshuollon tietojen tiedonkeruu](#).

2.5 Kotihoito

Kotihoidon tiedot ovat osa ajantasaista Hilmo-tiedonkeruuta. Vuodesta 2017 lähtien myös kotihoidon palvelusuunnitelman mukaiset tiedot ja tiedot suunnitelluista tukipalveluista ovat olleet mukana tietosisällössä. Vuodesta 2019 lähtien kaikki kotihoidon tiedot on toimitettu suoraan eri järjestelmistä päivittäin Hilmon tiedonkeruuseen Avohilmon tiedostomuossa. Kotihoidon tietoina ilmoitetaan kattavasti kaikki kotihoidon, kotisairaanhoidon ja kotipalvelun mukainen toiminta. Näiden palveluiden määritelmiä on tarkennettu PTHAVO – Palvelumuoto -luokitukseen. Tiedot toimitetaan sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon toiminnasta.

Tukipalveluista kerätään kotihoidon palvelusuunnitelman mukainen tieto asiakkaalle määritetystä tukipalveluista. Hilmoon ei kuitenkaan kerätä tietoa tukipalveluiden toteutumisesta. Myös omaishoidon tuesta Hilmoon kerätään tieto siitä, onko se asiakkaalle palvelusuunnitelmassa määritetty.

Lisää tietoja kotihoidon tiedonkeruusta löytyy verkkosivulta [Kotihoidon tietojen tiedonkeruu](#).

3 Tietosisältö ja luokitukset

Tämä luku kertoo, mitä tietoja Hilmoon kerätään, mitä koodistoja niihin käytetään sekä mitä muuta on tietojen ilmoittamisessa otettava huomioon. Tarkka ohjeistaminen on välttämätöntä tietojen käyttökelpoisuuden ja vertailukelpoisuuden varmistamiseksi. Kunkin tietokentän kohdalla kerrotaan, sisältyykö se perusterveydenhuollon avohoidon, erikoissairaanhoidon, erikoissairaanhoidon hoitopaikaksi, perusterveydenhuollon vuodeosaston, työterveys- huollon vai kotihoidon tiedonkeruuseen. Tietosisällön kuvaus on saatavilla myös erillisessä Excel- taulukossa (julkaisu keväällä 2023).

3.1 Aineiston otsikkotiedot (Header)

Lisätiedot sisältävät palveluntuottajan ja tietojärjestelmätoimittajan yhteystiedot. Molemmilla voi olla useita yhteystietoja. On toivottavaa, että yhteystiedot tarkistetaan ainakin kerran vuodessa.

- [3.1.1 Yhteyshenkilön tai -tahon nimi](#)
- [3.1.2 Yhteyshenkilön tai -tahon rooli](#)
- [3.1.3. Yhteyshenkilön tai -tahon sähköpostiosoite](#)
- [3.1.4 Yhteyshenkilön tai -tahon puhelinnumero](#)
- [3.1.5 Potilastietojärjestelmän nimi](#)
- [3.1.6 Potilastietojärjestelmän toimittaja](#)
- [3.1.7 Aineistolaji](#)

3.1.1 Yhteyshenkilön tai -tahon nimi

palveluntuottajan tai tietojärjestelmätoimittajan yhteyshenkilön tai -tahon nimi

- Esimerkki: Tomi Toimittaja

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitopaikaksi, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.1.2 Yhteyshenkilön tai -tahon rooli

palveluntuottajan tai tietojärjestelmätoimittajan yhteyshenkilön tai -tahon rooli

- Esimerkki: toimittaja

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitopaikaksi, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.1.3. Yhteyshenkilön tai -tahon sähköpostiosoite

palveluntuottajan tai tietojärjestelmätoimittajan yhteyshenkilön tai -tahon sähköpostiosoite

- Esimerkki: palaute@toimittaja.fi

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.1.4 Yhteyshenkilön tai -tahon puhelinnumero

palveluntuottajan tai tietojärjestelmätoimittajan yhteyshenkilön tai -tahon puhelinnumero

- Esimerkki: +35812345678

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.1.5 Potilastietojärjestelmän nimi

potilastietojärjestelmän nimi

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.1.6 Potilastietojärjestelmän toimittaja

potilastietojärjestelmän toimittaja

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito (vapaaehtoinen: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto)

3.1.7 Aineistolaji

sosiaali- ja terveydenhuollon sektori tai palveluala

Käyttö: [THL - Aineistolaji -luokitusta](#) käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisessa hoitoilmoitusjärjestelmässä kuvaamaan sitä, minkä sosiaali- tai terveydenhuollon sektorin toimintaa aineisto kuvaa.

- Esimerkki: perusterveydenhuollon avohoito, erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

Taulukko 3.1.1 THL - Aineistolaji -luokitus

Tunniste	Lyhenne	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	PTHAVO	Perusterveydenhuollon avohoito	perusterveydenhuollon käynti, etäasiointi tai muu avohoidon kontakti, jonka aikana terveydenhuollon asiakas tai potilas ei ole kirjattuna palveluntuottajan vuodeosastohoitoon Huom. Luokkaan kuuluu kunnan järjestämä väestön terveydentilan seuranta, terveyden edistäminen ja sen osana terveysneuvonta ja terveystarkastukset, suun terveydenhuolto, lääkinnällinen kuntoutus, työterveyshuolto, ympäristöterveydenhuolto sekä päivystys, avosairaanhoito, kotisairaanhoito, kotisairaala- ja sairaalahoito, mielenterveys- ja päihdetyö siltä osin kuin niitä ei järjestetä sosiaalihuollossa tai erikoissairaanhoidossa, perusterveydenhuollosta voidaan käyttää myös nimitystä kansanterveys-työ. Tämä luokitus sisältää erilliset luokat työterveyshuollolle ja kotihoidolle.

Tunniste	Lyhenne	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
2	PTHVOS	Perusterveydenhuollon vuodeosasto	perusterveydenhuollon hoitajakso, jonka aikana terveydenhuollon asiakas tai potilas on kirjattuna sairaalan vuodeosastolle tai muuhun hoitolaitokseen Huom. Luokkaan kuuluu kunnan järjestämä väestön terveydentilan seuranta, terveyden edistäminen ja sen osana terveysneuvonta ja terveystarkastukset, suun terveydenhuolto, lääkinnällinen kuntoutus, työterveyshuolto, ympäristöterveydenhuolto sekä päivystys, avosairaanhoido, kotisairaanhoido, kotisairaala- ja sairaalahoido, mielenterveystyö ja päihdetyö siltä osin kuin niitä ei järjestetä sosiaalihuollossa tai erikoissairaanhoidossa, perusterveydenhuollosta voidaan käyttää myös nimitystä kansanterveystyö. Tämä luokitus sisältää erilliset luokat työterveyshuollolle ja kotihoidolle.
3	ESHHP	Erikoissairaanhoidon hoitopääsy	terveydenhuoltolakiin perustuva erikoissairaanhoidon hoitopääsyn seuranta Huom. Perusterveydenhuollon hoitopääsyn seurannan tiedot kerätään osana perusterveydenhuollon avohoidon tietoja.
4	ESHAVO	Erikoissairaanhoidon avohoido	erikoissairaanhoidon käynti, etäasiointi tai muu avohoidon kontakti, jonka aikana terveydenhuollon asiakas tai potilas ei ole kirjattuna palveluntuottajan vuodeosastolle Huom. Luokkaan kuuluu lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoisalojen mukaiset sairauksien ehkäisyyn, tutkimiseen, hoitoon, ensihoitoon, päivystykseen ja lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvat terveydenhuollon palvelut. Luokka sisältää myös yleislääketieteen erikoisalan palvelut (Hilmon erikoisala 98).
5	ESHVOS	Erikoissairaanhoidon vuodeosasto	erikoissairaanhoidon hoitajakso, jonka aikana terveydenhuollon asiakas tai potilas on kirjattuna sairaalan vuodeosastolle tai muuhun hoitolaitokseen Huom. Luokkaan kuuluu lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoisalojen mukaiset sairauksien ehkäisyyn, tutkimiseen, hoitoon, ensihoitoon, päivystykseen ja lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvat terveydenhuollon palvelut. Luokka sisältää myös yleislääketieteen erikoisalan palvelut (Hilmon erikoisala 98).
6	TYOTEH	Työterveyshuolto	työnantajan järjestettäväksi säädetty työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden toiminta, jolla edistetään työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisyä, työn ja työympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta, työyhteisön toimintaa sekä työntekijöiden terveyttä ja työ- ja toimintakykyä
7	SOSLAI	Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut	sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut Huom. Luokkaan kuuluu ikääntyneiden laitospalvelu ja tavallinen ja tehostettu palveluasuminen, kehitysvammaisten laitospalvelu, tavallinen ja tehostettu palveluasuminen sekä tuettu asuminen, päihdehuollon laitospalvelu, mielenterveyskuntoutujien tavallinen ja tehostettu palveluasuminen sekä vaikeavammaisten tavallinen ja tehostettu palveluasuminen.
8	KOTIHO	Kotihoito	kotiin annettava sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen palvelu, jossa asiakkaalle tai hänen perheelleen annetaan sekä sairaanhoitoa ja lääkinnällistä kuntoutusta että henkilökohtaista arjen käytännön toimiin liittyvää huolenpitoa tai apua

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoido, erikoissairaanhoidon hoitopääsy, perusterveydenhuollon avohoido, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.2 Asiakkaan perustiedot

Tämä luku sisältää asiakkaan (potilaan) tietoja ja muita taustatietoja.

- [3.2.1 Henkilötunnus](#)
- [3.2.2 Syntymäaika](#)
- [3.2.3 Sukupuoli](#)
- [3.2.4 Kotikunta](#)
- [3.2.5 Asuinpaikan postinumero](#)
- [3.2.6 Asiakkaan ammatti](#)
- [3.2.7 Ulkomailla asuvan kotimaan koodi](#)

3.2.1 Henkilötunnus

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan tai potilaan yksilöivä tunnus

- Ilmoitetaan Väestörekisterikeskuksen myöntämien tunnusten mukaisesti.
- Mikäli henkilötunnus ei ole tiedossa, muodostetaan väliaikainen (terveydenhuolto) tai tilapäinen (sosiaali-huolto) yksilöintitunnus syntymäajasta (ppkkvv), A-kirjaimesta 2000-luvulla syntyneellä tai yhdysmerkistä (-) 1900-luvulla syntyneellä sekä sukupuolesta (mies = 001, nainen = 002). Neljäs merkki jää tyhjäksi. Jos kävi-järjymänä on ”yhteisötilaisuus”, tietokenttä jätetään tyhjäksi.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

Huom! Henkilötunnuksen rakenne tulee muuttumaan vuoden 2023 aikana (käyttöön uusia välimerkkejä).

Syntymäaika merkitään kuudella numerolla ja välimerkillä. Numeroista ensimmäinen ja toinen ilmaisevat päivän, kolmas ja neljäs kuukauden, viides vuosikymmenen ja kuudes vuoden. Numeroiden jäljessä oleva välimerkki ilmaisee syntymäajan vuosisadan. Välimerkkinä on 1. päivänä tammikuuta 2000 tai sen jälkeen syntyneillä kirjain A, B, C, D, E, F, H, J, K, L tai M, 1900-luvulla syntyneillä yhdysmerkki (-) tai kirjain Y, X, W, V, U, T, S, R, P tai N, ja 1800-luvulla syntyneillä plusmerkki (+).

3.2.2 Syntymäaika

asiakkaan tai potilaan syntymäaika

- Ilmoitetaan muodossa vvvvkkpp.
- Syntymäaika ilmoitetaan, jos koko henkilötunnus ei ole tiedossa tai väliaikaista henkilötunnusta ei ole muodostettu yllä kuvatulla tavalla.
- Tietokenttä on liitetty tietosisältöön tulevan henkilötunnusuudistuksen ennakoimiseksi.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.2.3 Sukupuoli

asiakkaan tai potilaan sukupuoli

- Ilmoitetaan [AR/YDIN - Sukupuoli-luokituksen](#) mukaisesti.
- Tuntematon tai määrittelemätön sukupuoli ei ole eriteltävissä henkilötunnuksesta. Lisäksi kentän tarkoituksena on ennakoida tulevaa henkilötunnusuudistusta.

Taulukko 3.2.1 AR/YDIN Sukupuoli -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
0	Tuntematon	Sukupuoli ei ole tiedossa
1	Mies	Sukupuoli määritelty mieheksi
2	Nainen	Sukupuoli määritelty naiseksi
9	Määrittelemättä	Sukupuolta ei ole määritelty

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.2.4 Kotikunta

asiakkaan tai potilaan tulo- tai käyntihetken kotikunta

- Ilmoitetaan [VRK/THL - Kuntakoodit -luokituksen](#) mukaisesti.
- Jos kotikuntaa ei ole Suomessa, koodi on 198. Jos kotikunta on tuntematon, koodi on 199. Jos asuinpaikka on ulkomailla, koodi on 200.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.2.5 Asuinpaikan postinumero

asiakkaan tai potilaan postiosoitteen viisinumeroinen aluetta ilmaiseva osa

- Ilmoitetaan kotikunnan asuinalueen mukainen postinumero.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.2.6 Asiakkaan ammatti

työterveyshuollon asiakkaan ammatti

- Ilmoitetaan [TK - Ammattiluokitus 2001 -luokituksen](#) mukaisesti.

Käyttö: työterveyshuolto

3.2.7 Ulkomailla asuvan kotimaan koodi

asiakkaan tai potilaan kotimaa muu kuin Suomi

- Kotimaa ilmoitetaan SFS - Maakoodiston mukaisella kaksimerkkisellä maakoodilla.
- Kotimaa ilmoitetaan silloin, kun asiakkaalla tai potilaalla ei ole kotikuntaa Suomessa.
- Ulkomailla asuvaksi määritellään myös Suomen kansalainen, jonka vakituinen asuinpaikka on ulkomailla.
- Ulkomailla asuvan kotikunnan koodi on 200.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.3 Tapahtuman tiedot

- [3.3.1 Ilmoituslaji](#)
- [3.3.2 Keskeneräisen hoitojakson tai hoitoonpääsyn seurannan ajankohta](#)
- [3.3.3 Seurantatietueen tunnus \(hoitojaksotunniste\)](#)
- [3.3.4 Seurantatietueen päivitysaika](#)
- [3.3.5 Palveluntuottaja \(TOPI\)](#)
- [3.3.6 Palveluntuottajan palveluyksikön TOPI-tarkennin](#)

- [3.3.7 Palveluntuottajan palveluyksikön OID-tunnus](#)
- [3.3.8 Kiireetön hoito toisen EU-maan kansalaiselle](#)
- [3.3.9 Työpaikan tiedot](#)
 - [3.3.9.1 Työpaikan y-tunnus](#)
 - [3.3.9.2 Työpaikan kotikunta](#)
 - [3.3.9.3 Työpaikan päätoimiala](#)
- [3.3.10 Valinnanvapaus](#)
 - [3.3.10.1 PTH Valinnanvapauden päivämäärä](#)
 - [3.3.10.2 ESH Valinnan vapauden käyttö](#)
- [3.3.11 Ostopalvelut](#)
 - [3.3.11.1 Palveluseteli](#)
 - [3.3.11.2 Palvelusetelin antaja](#)
 - [3.3.11.3 Palvelusetelin antajan OID-tunnus](#)
 - [3.3.11.4 Palvelusetelin antajan Y-tunnus](#)
 - [3.3.11.5 Ostopalvelu](#)
 - [3.3.11.6 Ostopalvelun tilaaja](#)
 - [3.3.11.7 Ostopalvelun tilaajan OID-tunnus](#)
 - [3.3.11.8 Ostopalvelun tilaajan Y-tunnus](#)

3.3.1 Ilmoituslaji

Ilmoituslaji -luokitusta käytetään terveyden- ja sosiaalihuollon valtakunnallisissa hoitoilmoituksissa kuvaamaan sitä, onko sosiaali- tai terveydenhuollon hoitojakso päättynyt tai keskeneräinen (tai käynnin tapauksessa, onko erikoissairaanhoidon käynti tai etäasiointi toteutunut).

- Ilmoitetaan [Hilmo - Ilmoituslaji -luokituksen](#) mukaisesti.
- Ilmoituslaji ilmoitettiin vuoteen 2018 saakka tiedoston otsikossa. Vuodesta 2019 alkaen tieto merkitään omaan tietokenttäänsä.
- Ilmoituslaji -luokitusta käytettiin aiemmin erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn seurannan yksilötason pilttiaineistoissa kuvaamaan myös sitä, että potilas tai asiakas odottaa pääsyä erikoissairaanhoidon ("terveydenhuollon hoitoonpääsyilmoitus", "THOI"). Erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyä odottavan ilmoitus ilmoitetaan nyt [THL - Aineistolaji-luokituksella](#).
- Ilmoituslajia ei merkitä perusterveydenhuollon avohoidon ja työterveyshuollon tietoihin. Jos yksityinen terveydenhuolto tuottaa erikoissairaanhoidon palveluja, sen pitää ilmoittaa ilmoituslaji.

Taulukko 3.3.1 Hilmo - Ilmoituslaji -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Terveystenhuollon hoitoilmoitus hoitojakson päättyessä	hoitoilmoitus silloin, kun terveystenhuollon hoitojakso on päättynyt tai erikoissairaanhoidon käynti tai etäasiointi on toteutunut
2	Terveystenhuollon keskeneräinen hoitojakso kalenterivuoden lopussa	hoitoilmoitus silloin, kun terveystenhuollon hoitojakso on kesken kalenterivuoden vaihtuessa 31.12. Huom. Tästä luokasta voidaan käyttää myös nimitystä terveystenhuollon laskentailmoitus.
3	Sosiaalihuollon hoitoilmoitus hoitojakson päättyessä	hoitoilmoitus silloin, kun sosiaalihuollon hoitojakso on päättynyt
4	Sosiaalihuollon keskeneräinen hoitojakso	hoitoilmoitus silloin, kun sosiaalihuollon hoitojakso on kesken Huom. Tästä luokasta voidaan käyttää myös nimitystä sosiaalihuollon laskentailmoitus.
7	Terveystenhuollon alkanut hoitojakso	hoitoilmoitus silloin, kun terveystenhuollon hoitojakso on alkanut.
8	Poistettava hoitoilmoitus	hoitoilmoitus, joka poistetaan Hoitoilmoitusrekisteristä (Hilmo), esim. palveluntuottajan pyynnöstä poistettava virheellinen ilmoitus. HUOM. Ilmoitettava myös palveluntuottajan koodi ja alkuperäisen hoitoilmoituksen hjno tai seurantatietueen tunnus.

Käyttö: erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

3.3.2 Keskeneräisen hoitojakson tai hoitoonpääsyn seurannan ajankohta

sen ajankohdan aikaleima, jolta alkaneen tai keskeneräisen hoitojakson tiedot ovat TAI jolta hoitoa odottavan tiedot ovat

- Ilmoitetaan muodossa päivämäärä ja kellonaika, TS (Point in Time).
- Jos ei voi ilmoittaa kellonaikaa, ilmoitetaan vain päivämäärä.

3.3.3 Seurantatietueen tunnus (hoitojaksotunniste)

käynnin tai hoitojakson (palvelutapahtuman) yksikäsitteinen tunnus

- Jokaisessa käynnissä ja hoitojaksossa pitää olla oma, yksilöivä tunnuksensa.
- Tunnuksen sisältö on vapaamuotoinen, mutta se ei saa sisältää potilaan henkilötunnusta, syntymäaikaa eikä nimeä.
- Palveluntuottaja (tai tietojärjestelmätoimittaja) muodostaa tunnuksen palveluntuottajan omassa tietojärjestelmässä. Tunnuksen on oltava palveluntuottajan tietojärjestelmässä ja yli vuosien yksikäsitteinen. Jos tietojärjestelmä vaihtuu, tunnuksen pitää säilyä yksikäsitteisenä.
- Mikäli yksittäisen käynnin tai hoitojakson tietoja täydennetään tai korjataan myöhemmin, tämä tapahtuu tunnuksen avulla. Tästä syystä tietyn käynnin tai hoitojakson tunnuksen pitää aina olla sama.
- Perusterveydenhuollon avohoidossa tunnus liittyy yhteydenoton, hoidon tarpeen arvioinnin ja toteutuneen käynnin yhdeksi perusterveydenhuollon avohoidon palvelutapahtumaksi. Saman palvelutapahtuman kaikissa tietueissa pitää olla sama tunnus. Palvelutapahtuma voi olla myös keskeneräinen, jolloin sitä täydennetään myöhemmin. Tällöin palvelutapahtumasta aiemmin lähetetyt tiedot lähetetään uudestaan.
- Muilla sosiaali- ja terveystenhuollon sektoreilla tunnus sitoo yhteen kaikki yksittäiseen käyntiin tai hoitojaksoon liittyvät tiedot, esim. lähetteen saapumispäivä, hoitojonoon asettamispäivä sekä toteutuneen käynnin tai toteutuneen hoitojakson tiedot kytkeytyvät toisiinsa tunnuksen avulla.
- Tunnus ei ole hoitoketjun tai -episodin tunniste.

- Seurantatietueen tunnus vastaa Toimita-palvelun kautta siirrettävissä aineistoissa *hoitojaksotunnistetta (HJNO)*.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.3.4 Seurantatietueen päivitysaika

ajankohta, jolloin seurantatietueen tietoja on päivitetty

- Aikaleima on muotoa päivämäärä ja kellonaika, TS (Point In Time).
- Aikaleima, jolloin palveluntuottaja täydensi, korjasi tai muutoin päivitti aiemmin lähettämiään tietoja.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.3.5 Palveluntuottaja (TOPI)

organisaatio tai itsenäinen ammatinharjoittaja, joka tuottaa palvelun

- Palveluntuottaja ilmoitetaan viisinumeroisella koodilla THL:n toimipaikkarekisterin (TOPI) mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.3.6 Palveluntuottajan palveluysikön TOPI-tarkennin

palveluntuottajan osasto, toimiala tai muu sisäinen palveluysikkö

- Ilmoitetaan TOPI-rekisterin palveluntuottajan koodin tarkentimien mukaisesti.
- Palveluntuottajan eri palveluysiköt voidaan eritellä tarkentimen avulla.
- Palveluntuottajan eri palveluysiköillä on sama palveluntuottajan koodi.
- Jokainen palveluntuottaja on ilmoittanut TOPI-rekisteriin itselleen tarkoituksenmukaisimmat koodin tarkentimet. Toimita-palvelun kautta siirrettävissä tiedoissa ne ilmoitetaan otsikkoryhmässä.
- Avohilmo-tiedostomuodossa ei ilmoiteta TOPI-tarkenninta.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.3.7 Palveluntuottajan palveluysikön OID-tunnus

palveluntuottajan palveluysikkö SOTE-OID-tunnuksella ilmaistuna

- Ilmoitetaan THL - SOTE-organisaatiorekisteri -koodistoluokituksen mukaisesti.
- SOTE-OID-tieto ilmoitetaan aina Avohilmon tietojen toimituksen yhteydessä.
- Opas Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiorekisterin (SOTE-rekisteri) tunniste- ja kuvailutietojen muodostamisesta sekä niiden ilmoittamisesta Koodistopalveluun on saatavilla THL:n verkkosivuilla.

- Jos kunnan järjestämisvastuuseen kuuluva palvelu ostetaan yksityiseltä tuottajalta ostopalveluna, palveluntuottajan koodina käytetään yksityisen tuottajan TOPI-koodia ja yksityisen tuottajan palveluyksikön SOTE-OID-koodia.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitopääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.3.8 Kiireetön hoito toisen EU-maan kansalaiselle

tieto siitä, hakeutuiko potilas tai asiakas kiireettömään hoitoon Suomeen toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta EU:n potilasdirektiivin 24/2011 perusteella

- K (= kyllä), jos asiakas tai potilas hakeutui kiireettömään hoitoon toisesta EU-maasta, muutoin E (= ei).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.3.9 Työpaikan tiedot

3.3.9.1 Työpaikan y-tunnus

asiakkaan työpaikan yksilöivä yritys- ja yhteisötunnus eli Y-tunnus (esim. 1234567-8)

- Y-tunnusten työpaikkatiedot löytyvät [Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä \(YTJ\)](#).

Käyttö: työterveyshuolto

3.3.9.2 Työpaikan kotikunta

asiakkaan työpaikan kotikunta

- Ilmoitetaan [VRK/THL - Kuntakoodit -luokituksen](#) mukaisesti.

Käyttö: työterveyshuolto

3.3.9.3 Työpaikan päätoimiala

asiakkaan työpaikan päätoimiala

- Ilmoitetaan [Tilastokeskuksen Toimialaluokitus 2008 -luokituksen](#) mukaisesti.

Käyttö: työterveyshuolto

3.3.10 Valinnanvapaus

3.3.10.1 PTH Valinnanvapauden päivämäärä

päivämäärä, jolloin asiakkaan valinnanvapaus astuu voimaan

- Ilmoitetaan aikaleiman päivämäärä, TS (Point In Time).
- Valinnanvapauden päivämäärä tarkoittaa ajankohtaa, jolloin asiakkaan käyttämä oikeus valitsemansa perusterveydenhuollon palveluntuottajan palveluihin astuu voimaan.
- Huom. Terveysasema peruu aiemmin varatun vastaanottoajan käyttämällä koodia Y30 (= asiakkaasta johdettu syy peruutukseen).

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.3.10.2 ESH Valinnan vapauden käyttö

tieto siitä, käyttikö potilas tai asiakas lainsäädännön mahdollistamaa oikeuttaan valita hoitopaikka hakeutuessaan erikoissairaanhoidon kiirettömään hoitoon

- Ilmoitetaan K (= kyllä), jos asiakas tai potilas on käyttänyt oikeuttaan valita erikoissairaanhoidon hoitopaikka, muutoin E (= ei).
- Valinnanvapausoikeuden mahdollistama hoitopaikka voidaan valita julkisista palveluntuottajista yhteisymmärryksessä lähetteen antavan lääkärin tai hammaslääkärin kanssa ([Terveystieteiden lae 1326/2010 48 §](#)).
- Tiedon laatua varmistaisi se, jos valinnanvapauden käytöstä mainittaisiin myös läheteessä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

3.3.11 Ostopalvelut

3.3.11.1 Palveluseteli

tieto siitä, käyttikö potilas tai asiakas hänelle myöntämää palveluseteliä hakeutuessaan valitsemaansa hoitoon tai palveluun

- Ilmoitetaan K (= kyllä) tai E (= ei).
- Palveluseteli on viranomaispäättös, jolla palveluiden järjestäjä sitoutuu maksamaan asiakkaan hankkiman palvelun palveluntuottajaksi hyväksytyltä yksityiseltä palvelujen tuottajalta setelin arvoon asti (569/2009/3 §).
- Sosiaalihuollossa asiakkaiden hoitajakset voivat kestää useita vuosia, mistä johtuen palveluseteli voidaan myöntää myöhemmin kuin asiakkaan hakeutuessa kyseiseen palveluun. Palveluseteli-tieto merkitään aina kyseisen tilastovuoden tai hoitajakson tilanteen mukaan.
- Perusterveydenhuollon avohoito ilmoittaa vain palvelusetelin antajan OID-tunnuksen.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.3.11.2 Palvelusetelin antaja

palvelusetelin antaneen organisaation tunnus

- Ilmoitetaan [Toimipaikkarekisterin \(TOPI\)](#) mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.3.11.3 Palvelusetelin antajan OID-tunnus

palvelusetelin antaneen organisaation OID-tunnus

- Ilmoitetaan palvelusetelin antaneen organisaation tunnus [THL – SOTE-organisaatiorekisterin](#) mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito

3.3.11.4 Palvelusetelin antajan Y-tunnus

palvelusetelin antaneen organisaation Y-tunnus

- Ilmoitetaan vain silloin, kun palvelusetelin antaneella organisaatiolla ei ole Toimipaikkarekisterin (TOPI) koodia eikä [THL – SOTE-organisaatiorekisterin](#) OID-tunnusta.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito

3.3.11.5 Ostopalvelu

tieto siitä, toteutettiinko hoito tai palvelu ostopalveluna

- Ilmoitetaan K (= kyllä) tai E (= ei).
- Ostopalvelu on muilta palveluntuottajilta sopimuksella hankittu palvelu.
- Perusterveydenhuollon avohoito ilmoittaa vain ostopalvelun tilaajan OID-tunnuksen.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.3.11.6 Ostopalvelun tilaaja

ostopalvelun tilanteen organisaation tunnus

- Ilmoitetaan [Toimipaikkarekisterin \(TOPI\)](#) mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.3.11.7 Ostopalvelun tilaajan OID-tunnus

ostopalvelun tilanteen organisaation OID-tunnus

- Ilmoitetaan ostopalvelun tilanteen organisaation tunnus [THL – SOTE-organisaatiorekisterin](#) mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito

3.3.11.8 Ostopalvelun tilaajan Y-tunnus

ostopalvelun tilanteen organisaation Y-tunnus

- Ilmoitetaan vain silloin, kun ostopalvelun tilanteella organisaatiolla ei ole [Toimipaikkarekisterin \(TOPI\)](#) koodia eikä [THL – SOTE-organisaatiorekisterin](#) OID-tunnuksia.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito

3.4 Yhteydenotto

Yhteydenotosta ja hoidon tarpeen arvioinnista kerättäviä tietoja käytetään [hoitoonpääsyn seurannassa](#). Yhteydenotosta ja hoidon tarpeen arvioinnin välisestä ajasta määritellään aikaviive (kuva 3.4.1). Yhteydenotto voi tapahtua puhelimitse, sähköisesti tai vastaanotolla.

Kuva 3.4.1 Toteutuuko perusterveydenhuollon hoidon tarpeen arviointi määräajassa yhteydenotosta? Mittauspisteet.

3.4.1 Yhteydenottopäivä ja kellonaika (TS)

ajankohta, jolloin asiakas otti yhteyttä saadakseen palvelua

- Tietoa käytetään [hoitoonpääsyn seurannassa](#).

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn tiedonkeruusta ja raportoinnista löytyy lisää tietoa [THL:n verkkosivulta Perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn tiedot](#).

3.5 Lähetetiedot

- [3.5.1 Lähetteen tunniste](#)
- [3.5.2 Lähetteen saapumispäivä](#)
- [3.5.3 Lähetteen antaja / Lähettäjä](#)
- [3.5.4 Lähettäjäorganisaation koodi](#)
- [3.5.5 Lähettäjäorganisaation OID-tunnus](#)
- [3.5.6 Lähetteen käsittelypäivä](#)
- [3.5.7 Lähetteen erikoisala](#)

3.5.1 Lähetteen tunniste

lähetteen yksilöivä tunnistetieto

Palveluntuottaja luo saapuneelle läheteelle tunnisteen omassa tietojärjestelmässään.

- Lähetteen tunniste sitoo lähetteen tiettyyn käyntiin tai hoitojaksoon, jolloin voidaan seurata esim. hoitoonpääsyä.
- Tunniste ei saa sisältää asiakkaan tai potilaan henkilötunnusta, nimeä eikä muita hänet yksilöiviä tietoja.
- Lähetteen tunniste ei ole pakollinen jos lähetteen antaja/lähettäjä on koodilla 9.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

3.5.2 Lähetteen saapumispäivä

päivä, jolloin lähete saapui tietyn terveysongelman arviointia varten laitoksen tai erikoissairaanhoidon yksikköön

- Mahdolliset samaan terveysongelmaan liittyvät kiirehtimislähteet eivät ole uusi tapahtuma, eikä niille anneta omaa tunnusta.
- Organisaation sisäiset osastosiirrot, erikoisalasiirot tai tulosityksiköiden väliset siirrot eivät aiheuta uutta lähetettä, mikäli kysymyksessä on saman terveysongelman hoito.
- Sisäistä lähetettä käytetään, kun kysymyksessä on uuden terveysongelman hoito ja hoitovastuu siirtyy toiselle erikoisalalle. Sisäisellä läheteellä siirretään organisaation sisällä hoitovastuu toiselle erikoisalalle tai tulosalueelle.
- Päivystyksenä tai muuten ilman lähetettä saapuneen potilaan saapumispäiväksi ilmoitetaan potilaan tulopäivä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

3.5.3 Lähetteen antaja / Lähettäjä

alkuperäinen lähettäjä eli se hoitoyhteisö tai laitos, jonka lääkäri on lähetteen kirjoittanut ja käyttänyt ammattitaitoaan arvioidessaan potilaan tarvitsevan lähetteen vastaan ottaneen laitoksen tai erikoisalanelä palveluita. Ilmoitetaan [Hilmo - Lähetteen antaja / Lähettäjä -luokituksella](#).

Taulukko 3.5.1 Hilmo - Lähetteen antaja / Lähettäjä -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Terveyskeskus	lähetteen antaja on terveyskeskuksen lääkäri tai hänen valtuuttamansa henkilö <ul style="list-style-type: none">terveyskeskus on lähettäjä myös silloin, kun potilas asuu vanhainkodissa ja terveyskeskuslääkäri on tehnyt lähetteen.terveyskeskus on lähettäjä myös silloin, kun potilas siirtyy sairaalan poliklinikan kautta sairaalan osastohoitoon.myös terveyskeskusten yhteispäivystykset kuuluvat tähän luokkaan.
2	Muu sairaala	lähetteen antaja on muu kuin terveyskeskussairaala tai lähetteen vastaanottajan oma sairaala <ul style="list-style-type: none">tähän luokkaan kuuluvat myös yksityisten sairaaloiden lähettämät potilaat.
3	Sama sairaala	lähetteen antaja on sama sairaala kuin lähetteen vastaanottaja <ul style="list-style-type: none">mikäli potilas siirtyy erikoisalalta toiselle, lähettäjä on sama sairaala.tämä koskee myös psykiatrian erikoisalojen avohoidon yksiköitä.
4	Työterveyshuolto	lähetteen antaja on työterveyshuolto. <ul style="list-style-type: none">työterveyshuolto on työterveyshuoltolain 12 §:n ja 14 §:n mukaista terveydenhuoltoa.lähetteen antaja on työterveyshuolto, vaikka toiminta on terveyskeskuksessa tai yksityisesti järjestettyä työterveyshuoltoa.
5	Mielenterveyden avohoitoyksikkö	lähetteen antaja on mielenterveyden avohoitoyksikkö. <ul style="list-style-type: none">sillä tarkoitetaan mielenterveystoimistoja tai vastaavia sekä mielenterveyshuollon asuntoloita ja kuntoutuskoteja.
6	Sosiaalihuollon laitos-yksikkö	lähetteen antaja on sosiaalihuollon laitos/yksikkö <ul style="list-style-type: none">lähete sisältää kasvatus- ja perheneuvolan tai A-klinikan/ päihdeklinikan lääkärin lähetteen.
7	Yksityinen avoterveydenhuolto	lähetteen antaja on yksityisen avoterveydenhuollon lääkäri <ul style="list-style-type: none">luokka ei sisällä yksityistä työterveyshuoltoa eikä yksityissairaala (laitoshuoltoa).
8	Muu lähettäjä	lähetteen antaja on muu kuin jokin edellä mainituista <ul style="list-style-type: none">muu lähettäjä voi olla esimerkiksi Kela, YTHS tai yksityinen vakuutusyhtiö.
9	Ilman lähetettä	potilas tuli hoitoon ilman lähetettä, esim. päivystyksenä tai yksityisestä terveydenhuollosta sopimuksen mukaan.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitopääsy

3.5.4 Lähettäjäorganisaation koodi

lähettävä palveluntuottaja

- Ilmoitetaan [Toimipaikkarekisterin \(TOPI\)](#) mukaisesti.
- Mikäli lähettäjä on terveyskeskusten yhteispäivystys, käytetään potilaan kotikunnan terveyskeskuksen koodia.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitopääsy

3.5.5 Lähettäjäorganisaation OID-tunnus

lähettävä palveluntuottaja SOTE-OID-tunnuksella ilmaistuna

- Ilmaistaan [THL - SOTE-organisaatiorekisterin](#) mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

3.5.6 Lähetteen käsittelypäivä

päivä, jolloin lääkäri otti kantaa lähetteeseen tai päivystyspotilaaseen ja teki suunnitelman jatkotoimista (hoidon tarpeen arviointi alkaa)

- Käsittelyksi lähetteeksi merkitään myös sellainen lähete, joka siirretään toiselle erikoisalalle tai joka edellyttää lähetteen täydennyspyyntöä, esimerkiksi tietoja lapsen pituus- ja painokäyristä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

3.5.7 Lähetteen erikoisala

saapuneen lähetteen erikoisala.

- ilmoitetaan [Hilmo - Terveystieteiden erikoisalat -luokituksen](#) mukaisesti.

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

3.6 Hoidon tarpeen arviointi perusterveydenhuollossa

Hoidon tarpeen arviointi on hoitoonpääsyn seurannan toinen seurantapiste, jossa selvitetään asiakkaan palvelutarve: yhteydenoton syy, ongelma, sairauden oireet ja niiden vaikeusaste. Näiden perusteella arvioidaan asiakkaan tarvitseman palvelun kiireellisyys ja luonne. Hoidon tarpeen arvioinnin tekee jatkossa laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö. Nimikesuojatut terveydenhuollon ammattihenkilöt, kuten lähihoitajat, jotka 1.9.2023 tekevät hoidon tarpeen arviointia, saavat jatkaa näissä tehtävissä 31.8.2027 saakka, jos heillä on tehtävään riittävä osaaminen ja kokemus.

Suun terveydenhuollossa hoidon tarpeen arvion voi tehdä myös nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö.

- [3.6.1 Hoidon tarpeen arvioimispäivä ja kellonaika \(TS\)](#)
- [3.6.2 Ammattihenkilö](#)
 - [3.6.2.1 Ammattihenkilön rekisteröintitunnus](#)
 - [3.6.2.2 Ammattiluokka](#)
 - [3.6.2.3 Ammatti](#)
- [3.6.3 Käynnin luonne](#)
- [3.6.4 Hoidon tarpeen arvioinnin tulos](#)

3.6.1 Hoidon tarpeen arvioimispäivä ja kellonaika (TS)

ajankohta, jolloin hoidon tarve arvioitiin

- Ajankohdan ilmoittamisessa käytetään aikaleiman päivämäärätietoa ja kellonaikaa, TS (Point In Time). Hoidon tarpeen arviointi on tehtävä aiemman kolmen vuorokauden sijaan nopeammin, eli saman yhteydenoton tai päivän aikana.
- Tietoa käytetään hoitoonpääsyn seurantaan (kuva 3.6.1).

Kuva 3.6.1 Toteutuuko perusterveydenhuollon hoitoonpääsy asetetussa aikataulussa? Mittauspisteet.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.6.2 Ammattihenkilö

3.6.2.1 Ammattihenkilön rekisteröintitunnus

ammattihenkilö, joka ottaa potilaan tai asiakkaan vastaan ja tekee käynnistä merkinnät asiakirjoihin

- Ilmoitetaan Valviran antamalla [Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterin](#) mukaisella rekisteröintitunnuksella. Rekisteröintitunnus on mm. ammattihenkilön varmennekortin pintapainatuksessa ja viivakoodissa. Organisaatiot saavat sen Valviran rooli- ja attribuuttitietopalvelun kautta ja Terhikki-rekisterin verkkopalvelusta. Rekisteröintitunnus on 11 merkin pituinen eli myös numerosarjan mahdolliset etunollat tulevat mukaan.
- Tietoa hyödynnetään hoidon jatkuvuuden seurannassa ja siihen liittyvässä kehittämistyössä.
- Ei koske vuodeosastohoitoa.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.6.2.2 Ammattiluokka

sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammattiasemaan liittyvä ammattioikeus terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterissä (Terhikki)

- Ilmoitetaan [Valvira - Ammattioikeudet -koodistoluokituksella](#).
- Tieto on yleensä henkilökohtaiseen käyttäjätunnukseen sisältyvä taustatieto, jota ei tarvitse erikseen tallentaa.
- Hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä ammattiluokasta näkee, onko hoidon tarpeen arvioinnin tekijä terveydenhuollon ammattihenkilö.
- Huom. Henkilö, joka arvioi hoidon tarpeen on usein toinen kuin käynnin toteuttaja. Ammattiluokan pitää tallentua sekä hoidon tarpeen arvioinnin että toteutuvan käynnin tietoihin.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.6.2.3 Ammatti

sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua toteuttavan ammattihenkilön toimenkuva

- Ilmaistaan [TK - Ammattiluokitus 2001 -koodistoluokituksella](#). Tieto on yleensä henkilökohtaiseen käyttäjätunnukseen sisältyvä taustatieto, jota ei tarvitse erikseen tallentaa.
- *Ammatin ilmoittaminen on pakollista, jos Valviran Ammattioikeustietoa ei ole saatavissa.*

- Hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä ammattitiedosta näkee, onko hoidon tarpeen arvioinnin tekijä terveydenhuollon ammattihenkilö.
- *Huom. Ammattitiedon kirjaamiseen käytetään ensisijaisesti Ammattiluokka-tietokenttään tallentuvaa Ammattioikeudet -luokitusta.*
- [Tilastokeskuksen Ammattiluokitus \(Ammattiluokitus 2001\)](#) ei sisällä kaikkia nykyisiä ammattinimikkeitä. Tilastokeskuksen uudempi ammattiluokitus (2010) ei ole toistaiseksi vielä koodistopalvelimella.
- Yhtenäisyyden vuoksi annetaan seuraavat ohjeet:
 - suuhygienistin ammattikoodina käytetään koodia 3225 (hammashuoltajat)
 - hammasteknikon ja erikoishammasteknikon koodina käytetään koodia 2229 (muut terveydenhuollon erityisasiantuntijat)

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.6.3 Käynnin luonne

asiakkaan asian ensisijaista kohdistumista joko jo ilmenneeseen terveysongelmaan tai terveyden edistämiseen, terveyden ylläpitämiseen tai sairauksien ennaltaehkäisyyn

- Ilmoitetaan [PTHAVO - Käynnin luonne -luokituksella](#).
- Käynnin luonne ilmaisee sen, kohdistuuko asiakkaan asia ensisijaisesti jo ilmenneeseen terveysongelmaan vai terveyden edistämiseen, terveyden ylläpitämiseen tai sairauksien ennaltaehkäisyyn.

Taulukko 3.6.2 PTHAVO - Käynnin luonne -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
SH	Sairaanhoito	Sairaanhoidolla tarkoitetaan tässä yhteydessä tutkimista, toimenpiteitä ja muuta hoitamista sekä kuntouttamista oireen, sairauden, vian tai vamman vuoksi.
TH	Terveydenhoito	Terveydenhoidolla tarkoitetaan kansanterveystyön osa-aluetta, jonka tarkoituksena on terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy.

- Huom. Tieto käynnin luonteesta tulee olla sekä hoidon tarpeen arvioinnin tietona että käynnin tietona. Tieto voi olla erilainen eri seurantapisteissä. Hoitopääsyn seurannassa käytetään hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä käynnin luonne -tietoa. Tällöin voidaan laskea, kuinka monta sellaista henkilöä, jolla on sairaanhoidontarve, odottaa tietyllä hetkellä pääsyä vastaanottokäynnille. Kun vastaanottokäynti on toteutunut, voidaan arvioida, kuinka kauan odottaminen vastaanotolle kesti kokonaisuutena.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.6.4 Hoidon tarpeen arvioinnin tulos

tieto siitä, miten asiakkaan asian hoitamisessa edetään hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen. Luokitusta on tarkennettu vastaten hoitotakuulain muutoksia. Uudistetussa hoidon tarpeen arvioinnin tulosluokituksessa on mukana myös Päivystysapu 116117 -palvelussa kirjattavat hoidon tarpeen arvioinnit (koodit Y10, Y11, Y12, Y13) sekä perusterveydenhuollon avosairaanhoidon kiirevastaanotot (koodi Y13).

Koodit Y31, Y32, Y33, Y34 ja Y35 korvaavat aiemman koodin Y18 Ajanvaraus kiireettömälle vastaanotolle.

Koodit Y41, Y42 ja Y43 korvaavat aiemman koodin Y19 Ohjaaminen toiselle palveluntuottajalle.

Koodeihin Y21, Y22 ja Y29 ei ole tullut muutoksia.

- Ilmoitetaan [PTHAVO - Hoidon tarpeen arvioinnin tulos -luokituksella](#).

- Tietoa käytetään hoitoonpääsyn seurannassa perusterveydenhuollossa, suun terveydenhuollossa, YTHS:n opiskeluterveydenhuollossa ja vankiterveydenhuollossa.
- Tieto kirjataan kaikissa yhteystavoissa (fyysiset ja etävastaantotot).

Taulukko 3.6.3 PTHAVO - Hoidon tarpeen arvioinnin tulos -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
Y10	Hätätilanne 112	potilas tarvitsee välitöntä apua ja hoitoa äkillisen ja henkeä uhkaavan sairauden, vamman tai sen uhan vuoksi
Y11	Päivystys	potilas tarvitsee äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen vuoksi päivä-, ilta- tai yöaikaan annettavaa kiireellistä hoitoa, jota ei voida ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista siirtää seuraavaan päivään tai viikonlopun yli, tai potilas otetaan päivystykseen, koska kiireellisen hoidon toteutuminen muussa terveydenhuollon yksikössä on epävarmaa
Y12	Päivystys 24 tunnin sisällä, mutta ei yöllä	potilas tarvitsee äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen vuoksi päivä- ja ilta-aikaan annettavaa kiireellistä hoitoa, mutta yöaikaan potilas pystyy odottamaan hoitoa seuraavaan aamuun
Y13	Akuutti- tai kiireevastaanotto virka-aikana 3 vrk:n kuluessa	potilas tarvitsee hoitoa tai tarkemman arvion hoidon tarpeesta viimeistään kolmantena arkipäivänä yhteydenotosta
Y21	Hoito ensikontaktissa	Asiakkaan asia hoidetaan ensikontaktissa yhteystavasta riippumatta esimerkiksi omahoito-ohjeiden ja neuvojen avulla tai muulla tarpeen mukaisella tavalla. Huom. Terveydenhuollon ammattihenkilö tarjoaa tarvittavan hoidon asiakkaalle/potilaalle. Hoito voidaan tarjota joko itsenäisesti tai konsultoiden, nk. tiimimallissa.
Y31	Ajanvaraus kiireettömään hoitoon 7 vrk:n kuluessa	asiakkaalle varataan vastaanottoaika seitsemän vuorokauden kuluessa (14 vuorokauden kuluessa 31.10.2024 saakka) joko paikan päällä tapahtuvalle tai etävastaanotolle Huom. 1.9.2023 lähtien hoitoon tulee päästä 14 vuorokauden kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista ja 1.11.2024 lähtien seitsemässä vuorokaudessa.
Y32	Ajanvaraus kiireettömään hoitoon 3 kk:n kuluessa	asiakkaalle varataan vastaanottoaika kolmen kuukauden kuluessa joko paikan päällä tapahtuvalle tai etävastaanotolle Huom. 1.9.2023 alkaen hoitotakuu on suun terveydenhuollossa neljä kuukautta ja 1.11.2024 alkaen kolme kuukautta
Y33	Ajanvaraus lääkärin jatkokäynnille 7 vrk:n kuluessa	asiakkaalle varataan lääkärin jatkokäynnille seitsemän vuorokauden kuluessa hänen ensimmäisestä hoitokäynnistään Huom. Ennen jatkokäyntiä asiakas on käynyt muun terveydenhuollon ammattihenkilön vastaanotolla kuin lääkärin vastaanotolla
Y34	Ajanvaraus hammaslääkärin jatkokäynnille 4 viikon kuluessa	asiakkaalle varataan vastaanottoaika hammaslääkärin jatkokäynnille neljän viikon kuluessa hoidon tarpeen toteutamisesta Huom. Ennen jatkokäyntiä asiakas on käynyt muun suun terveydenhuollon ammattihenkilön kuin hammaslääkärin vastaanotolla
Y35	Ajanvaraus jatkokäynnille perusterveydenhuollon erikoishammaslääkärille 3 kk:n kuluessa	asiakkaalle varataan vastaanottoaika jatkohoitoon perusterveydenhuollon erikoishammaslääkärin vastaanotolle kolmen kuukauden kuluessa hammaslääkärin hoitokäynnistä
Y41	Ohjaaminen toisen palveluntuottajan palveluun, hoito 7 vrk:n kuluessa	asiakas ohjataan maksusitoumuksella yksityisen sektorin palveluun niin, että hän saa hoitoa seitsemän vuorokauden kuluessa Huom. Maksusitoumus on ostopalvelu tai palveluseteli.
Y42	Ohjaaminen toisen palveluntuottajan palveluun, hoito 3 kk:n kuluessa	asiakas ohjataan maksusitoumuksella yksityisen sektorin palveluun niin, että hän saa hoitoa kolmen kuukauden kuluessa Huom. Maksusitoumus on ostopalvelu tai palveluseteli.
Y43	Ohjaaminen hammaslääkärille toisen palveluntuottajan palveluun 4 viikon kuluessa	asiakas ohjataan maksusitoumuksella yksityisen sektorin palveluun hammaslääkärille niin, että hän saa hoitoa neljän viikon kuluessa ensimmäisestä hoitokäynnistä vastaanotolle
Y22	Hoito tarpeellista, mutta aikoja ei ole antaa	Asiakkaalle on tehty hoidon tarpeen arviointi ja hoito on todettu tarpeelliseksi, mutta aikoja ei ole annettavissa.
Y29	Tarjottu aika ei sovi asiakkaalle	Aika varataan asiakkaan toivomuksesta tarjottua myöhempään ajankohtaan.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

Perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn tiedonkeruusta, raportoinnista ja kirjaamisen ohjeistuksista löytyy lisää tietoja [THL:n verkkosivulta Perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn tiedot](#).

3.7 Ajanvaraus tai hoitojonoon asettaminen

- [3.7.1 Ajanvarauksen päivä ja kellonaika \(TS\)](#)
- [3.7.2 Jonotuksen päivä](#)
- [3.7.3 Käynnille tai hoitojaksolle varattu ajankohta \(TS\)](#)
- [3.7.4 Ammattihenkilö](#)
 - [3.7.4.1 Ammattihenkilön rekisteröintitunnus](#)
 - [3.7.4.2 Ammattiluokka](#)
 - [3.7.4.3 Ammatti](#)
- [3.7.5 Palvelumuoto](#)
- [3.7.6 Jonottamisen erikoisala](#)
- [3.7.7 Yhteystapa](#)
- [3.7.8 Tulodiagnoosi](#)
- [3.7.9 Suunniteltu toimenpide](#)
- [3.7.10 Hoitojonoon asettamispäivä](#)
- [3.7.11 Jonottamisen syy](#)

3.7.1 Ajanvarauksen päivä ja kellonaika (TS)

ajankohta, jolloin asiakkaalle tehtiin ajanvaraus

- Ajankohdan ilmoittamisessa käytetään aikaleiman päivämäärätietoa ja kellonaikaa, TS (Point In Time).
- Tietoa käytetään hoitoonpääsyn seurannassa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon avohoito

3.7.2 Jonotuksen päivä

ajankohta jolta jonottamista mitataan

- Ajankohdan ilmoittamisessa käytetään aikaleiman päivämäärätietoa ja kellonaikaa, TS (Point In Time)

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

3.7.3 Käynnille tai hoitojaksolle varattu ajankohta (TS)

ajankohta, jolloin palvelu tullaan antamaan

- Ajankohta ilmoitetaan käyttämällä aikaleiman päivämäärätietoa ja kellonaikaa, TS (Point In Time).
- Tietoa käytetään hoitoonpääsyn seurannassa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon avohoito

3.7.4 Ammattihenkilö

3.7.4.1 Ammattihenkilön rekisteröintitunnus

ammattihenkilö, joka ottaa potilaan tai asiakkaan vastaan ja tekee käynnistä merkinnät asiakirjoihin

- Ilmoitetaan Valviran antamalla [Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterin](#) mukaisella rekisteröintitunnuksella. Rekisteröintitunnus on mm. ammattihenkilön varmennekortin pintapainatuksessa ja viivakoodissa. Organisaatiot saavat sen Valviran rooli- ja attribuuttitietopalvelun kautta ja Terhikki-rekisterin verkkopalvelusta. Rekisteröintitunnus on 11 merkin pituinen eli myös numerosarjan mahdolliset etunollat tulevat mukaan.
- Tietoa hyödynnetään hoidon jatkuvuuden seurannassa ja siihen liittyvässä kehittämistyössä.
- Ei koske vuodeosastohoitoa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.7.4.2 Ammattiluokka

sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeus terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterissä (Terhikki)

- Ammattiluokka ilmaistaan [Valvira - Ammattioikeudet -koodistoluokituksella](#).
- Ajanvarausta koskevassa tiedonkeruun osassa ilmoitetaan sen henkilön ammatti, jolle suunniteltu käynti varataan.
- Ammattiluokka kuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua toteuttavan ammattihenkilön toimenkuvaa, kenelle suunniteltu aika varataan.
- Huom. Henkilö, joka arvioi hoidon tarpeen, on usein toinen kuin palvelun toteuttaja. Ammattiluokan pitää tallentua eri seurantapisteisiin.

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon avohoito

3.7.4.3 Ammatti

sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua toteuttavan ammattihenkilön toimenkuva

- Ilmoitetaan [TK - Ammattiluokitus 2001 -koodistoluokituksella](#).
- Tässä ajanvarausta koskevassa tiedonkeruun osassa ilmoitetaan sen henkilön ammatti, jolle suunniteltu käynti varataan.
- *Ammatin ilmoittaminen on pakollista, jos Valviran Ammattioikeustietoa ei ole saatavissa.*
- *Huom. Ammattitiedon kirjaamiseen käytetään ensisijaisesti Ammattiluokka-tietokenttään tallentuvaa Ammattioikeudetluokitusta.*
- Ammatti koodataan Tilastokeskuksen Ammattiluokituksen avulla (TK - Ammattiluokitus 2001). Se ei sisällä kaikkia nykyisiä ammattinimikkeitä. Tilastokeskuksen uudempi ammattiluokitus (2010) ei ole toistaiseksi vielä koodistopalvelimella.
- Yhtenäisyyden vuoksi annetaan seuraavat ohjeet:
 - Suuhygienistin ammattikoodina käytetään koodia 3225 (hammashuoltajat)
 - Hammasteknikon ja erikoishammasteknikon koodina käytetään koodia 2229 (muut terveydenhuollon erityisasiantuntijat)

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon avohoito

3.7.5 Palvelumuoto

terveydenhuoltolain mukainen, organisaatioista riippumaton avohoitopalvelu perusterveydenhuollossa

- Ilmoitetaan [PTHAVO - Palvelumuoto -luokituksella](#).
- Ajanvarauksen seurantapisteessä palvelumuotoluokituksella kuvataan, mihin palveluun suunnitellun tapahtuman ajanvaraus tehdään.
- Potilastietojärjestelmiin on usein määritelty kullekin ammattihenkilölle jokin palvelumuoto-luokka, jota heidän oletetaan yleensä käyttävän. Luokan täytyy olla ammattihenkilön muutettavissa, mikäli hänen tehtäväkuvansa vaihtelee.
- Huom. Joukkorokotuksissa (esim. Covid-19-rokotteet) käytetään T29 Muu terveydenhoito -palvelumuotoa.
- Työterveyshuollon palvelumuotoja T30 ja T31 on tarkennettu sekä työterveyshuollon käyttöön on tuotettu uusi palvelumuoto T32 Muu työterveyshuollon toiminta.

Taulukko 3.7.1. PTHAVO - Palvelumuoto -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
T11	Avosairaanhoito	asiakkaan terveysongelman tai sairauden hoitoa varten annettavat päivystysluonteiset tai ennalta sovitut palvelut. Huom. Ennalta sovittua avosairaanhoitoa on esimerkiksi pitkäaikaissairauksien (diabetes, astma, verenpainesairaudet, reumataudit, dementia jne.) seuranta.
T21	Äitiysneuvola	raskaana oleville naisille ja lasta odottaville perheille raskausajan tueksi ja raskauden kulun seuraamiseksi annettavat palvelut. Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Äitiysneuvola myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta. Jos äitiysneuvolassa tarkastetaan vauva, palvelumuotona on T22 Lastenneuvola.
T22	Lastenneuvola	alle oppivelvollisuusikäisten lasten terveen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä heidän perheidensä tukemiseksi annettavat palvelut.
T23	Perhesuunnittelu- ja ehkäisyneuvola	raskauden ehkäisyneuvontaa ja -seurantaa, raskauden suunnittelua sekä ehkäisyongelmien hoitoa varten annettavat palvelut. Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Perhesuunnitteluneuvola myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta.
T24	Muut neuvolapalvelut	tietylle kohderyhmälle annettavat neuvolan kaltaiset palvelut, jotka eivät kuitenkaan kohdistu raskauden suunnitteluun ja seurantaan tai lapsen kehityksen seuraamiseen. Tämän palvelumuotoluokan mukaisia palveluja ovat nuorten, aikuisten ja ikäihmisten neuvolat, opiskelu- tai työterveyshuollon ulkopuolelle jäävien nuorten ja työikäisten sekä omaishoitajien terveystarkastukset, perhetyö ehkäisevässä terveydenhuollossa sekä asiakas- ja palveluohjaus Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Muut neuvolapalvelut myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta.
T25	Kasvatus- ja perheneuvola	asiantuntijatuen antaminen kasvatus- ja perheasioissa sekä lapsen myönteistä kehitystä edistävä sosiaalinen, psykologinen ja lääketieteellinen tutkimus ja hoito
T26	Kouluterveydenhuolto	perusopetusta antavien oppilaitosten oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin seuraamiseksi ja edistämiseksi, terveysongelmien hoitamiseksi sekä vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tueksi annettavat palvelut sekä kouluyhteisön ja -ympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistävät palvelut Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Kouluterveydenhuolto myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta.
T27	Opiskeluterveydenhuolto	opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä sairauksien hoitamiseksi annettavat palvelut sekä opiskeluyhteisön ja -ympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistävät palvelut. Huom. Opiskeluterveydenhuollosi kirjataan sairaanhoito, mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen, suun terveydenhuolto sekä myös opiskeluterveydenhuollossa toteutuneet kutsuntatarkastukset.
T28	Seulonnot ja muut joukkotarkastukset	määritellyille kohderyhmille sairauksien ennalta havaitsemiseksi annettavat palvelut. Huom. Tähän palvelumuotoluokkaan lasketaan kuuluvaksi esim. 50–69-vuotiaille naisille järjestettävät rintasyöpäseulontatutkimukset ja 30–60-vuotiaille naisille järjestettävät kohdun kaulaosan syöpäseulontatutkimukset.
T29	Muu terveydenhoito	erikseen toteutettu seksuaaliterapia- ja rokotustoiminta, ne kutsuntatarkastukset, joita ei toteuteta opiskeluterveydenhuollossa, todistuskäynnit terveydentilan toteamiseksi (T-todistus, ajokorttitodistus) ja muut vastaavat terveydenhoitopalvelut

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
T30	Ehkäisevä työterveyshuollon toiminta	työterveyshuoltona korvattava ennalta ehkäisevä toiminta
T31	Sairaanhoito ja muu terveydenhuolto työterveyshuollossa	työterveyshuoltona korvattava sairaanhoito ja muu terveydenhuolto
T32	Muu työterveyshuollon toiminta	työterveyshuollon muu toiminta, joka ei ole työterveyshuoltona korvattavaa toimintaa (esim. työnohjaus)
T35	Merimiesterveydenhuolto	merenkulkijoille annettavat terveydenhuoltopalvelut Huom. Merimiesterveydenhuollon järjestämisvastuu kuuluu terveydenhuoltolain 19 §:ssä kohdassa 1 määritetyille kunnille.
T40	Kotihoito	yhdistetyt kotipalvelun ja kotisairaanhoidon palvelut Huom. Ensisijaisesti tilastoinnissa pyritään erittelemään kotipalvelun ja kotisairaanhoidon palvelut, mutta mikäli toiminnot eivät ole eroteltavissa, kirjataan toiminta kotihoidoksi.
T41	Kotisairaanhoido	hoito- ja palvelusuunnitelman mukaiset tilapäiset sairaanhoidon palvelut asiakkaalle hänen kotonaan, asuinpaikassaan tai vastaavassa paikassa
T42	Kotipalvelu	terveyskeskuksen palvelut, jotka annetaan asiakkaalle kotona selviytymisen tueksi hänen kotonaan, asuinpaikassaan tai vastaavassa paikassa Huom. Kotipalvelua annetaan henkilölle, joka tarvitsee apua päivittäisissä toiminnoissa. Kotipalvelu voi olla hoito- ja palvelusuunnitelman mukaista, säännöllistä palvelua tai tilapäistä palvelua.
T43	Kotisairaala	lääkärijohtoista, hoitotiimin antamaa ympärivuorokautista kotona annettavaa hoitoa, joka korvaa sairaalahoidon = akuuttihoitoa rajoitetun ajan
T51	Fysioterapia	väestön terveyttä, toimintakykyä ja hyvinvointia edistävät ja ylläpitävät yksilö- ja/tai ryhmätoimintapalvelut Huom. Fysioterapian tarpeen kartoittamiseksi selvitetään asiakkaan liikkumis- ja toimintakykyä sekä niitä haittaavia tai estäviä tekijöitä. Asiakkaalle optimaalisen toiminta- ja liikuntakyvyn saavuttamiseksi käytetään fysioterapeuttista hoitoa. Työterveyshuollossa annettavan fysioterapian palvelumuodoksi kirjataan työterveyshuolto.
T52	Apuvälinepalvelu	apuvälineluovutuksen yhteydessä asiakkaalle annettavat tutkimus-, hoito- tai neuvontapalvelut Huom. Apuvälineellä tarkoitetaan tässä yhteydessä sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön arvion perusteella asiakkaalle päivittäisten toimintojen ylläpitämiseksi ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi myönnettävää laitetta.
T53	Puheterapia	puheen, kielen ja äänen häiriöiden lääkinälliset tutkimus-, hoito- ja kuntoutuspalvelut.
T54	Toimintaterapia	asiakkaan toimintamahdollisuuksia päivittäisessä toimintaympäristössä edistävät kuntoutuspalvelut, jotka sisältävät tutkimusta, hoitoa tai neuvontaa.
T55	Jalkaterapia	jalkaongelmia ehkäisevä ja jalkojen toimintaa ylläpitävä hoito sekä sairausperäisten jalkaongelmien hoito Huom. Jalkaterapian osa alueita ovat jalkaterapiatarpeen ja alaraajojen toimintakyvyn arviointi, ehkäisevä jalkaterapia, kliininen jalkaterapia, jalkojen apuvälineterapia ja toiminnallinen harjoittelu.
T56	Ravitsemusterapia	ohjaus ja opastus, jonka tavoitteena on suunnitella asiakkaalle tai asiakasryhmälle sopiva ruokavalio ja tukea sen toteutuksessa (esimerkiksi gluteeniton ruokavalio keliakikolle) Huom. Myös terveyden edistämiseen ja sairauksien ehkäisyyn liittyvä ravitsemusohjaus kuuluu ravitsemusterapiaan (esimerkiksi painonhallinta, jonka avulla voidaan ehkäistä tyypin 2 diabetesta).
T58	Terveyssosiaalityö	palvelut, joissa selvitetään potilaan kokonaistilanne ja sosiaalisten tekijöiden yhteys sairauteen, sairastamiseen tai vammautumiseen. Huom. Terveydenhuollon sosiaalityö on informointia, ohjausta ja neuvontaa, hakemusten tekemistä, palvelujen järjestämistä sekä korvausten hankkimista. Palvelumuotoa käytetään esimerkiksi sosiaaliohjaajien ja -neuvojen kohdalla.
T59	Muu kuntoutus ja erityisterapia	tämän luokituksen luokkiin T51-T56 kuulumaton kuntoutustoiminta
T60	Suun terveydenhuolto	suun ja hampaiden terveyttä ylläpitävä ja edistävä toiminta sekä suun ongelmien ja sairauksien hoitamiseksi järjestetyt palvelut.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
T71	Mielenterveystyö	perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestetyt mielenterveyspalvelut. Huom. Mielenterveyspalvelut ovat elämän kriisitilanteiden ja mielenterveysongelmien tueksi sekä psykiatriin sairauksiin tarjottavia avopalveluja. Mielenterveystyön palvelumuotoluokkaan kirjataan kuuluvaksi terveyskeskuksen tuottama terveydenhuoltolain, mielenterveyslain ja sosiaalihuoltolain mukainen mielenterveystyö silloin, kun asianomaiseen tehtävään osoitettu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö sitä pääsääntöisesti hoitaa. Psykoterapia lasketaan sisältyväksi mielenterveystyöhön. Lääkärin tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön vastaanottopahtumat, jotka eivät toteudu erikseen osoitetun mielenterveysyksikön tai mielenterveyden asioiden hoitamiseen erikoistuneen ja osoitetun ammattihenkilön toimesta, kirjataan avosairaanhoidoksi Huom. terveyskeskuksissa toimivat niin sanotut koulutetut depressiohoitajat kirjaavat käyntitapahtumat tämän palvelumuodon alle.
T73	Päihdetyö	perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestettävät ehkäisevät, hoitavat ja kuntouttavat, nimenomaisesti päihteisiin osoitetut/kohdistuvat palvelut Huom. Mikäli esim. mielenterveysyksikön asiakkaan kanssa käsitellään myös päihdeasioita, kirjataan tämä kuitenkin kuuluvaksi mielenterveystyöhön. Samoin, mikäli lääkärin tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön avosairaanhoidon vastaanotolla käsitellään asiakkaan päihdeasiaa, kirjataan toiminta avosairaanhoidoksi. Päihdetyöksi on tarkoitus kirjata vain erikseen osoitetun päihdeyksikön tai päihdetyön hoitamiseen erikoistuneen ja osoitetun ammattihenkilön toimesta toteutunut toiminta.
T80	Päivätoiminta	perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestettävät, terveyttä, toimintakykyä ja kodin arjessa selviytymistä tukevat palvelut, jotka kohdistuvat iäkkäisiin ja/tai pitkäaikaissairaisiin ihmisiin.
T81	Päiväsairaalatoiminta	lääkärin päätökseen perustuvat, perusterveydenhuollon avohoidon toimintana tuotetut tutkimus-, hoito- ja kuntoutuspalvelut silloin, kun vastaanottokäynti ei riitä täyttämään tuen tarvetta ja kun ympärivuorokautinen hoito ei ole välttämätöntä.
T90	Muu palvelutoiminta	tämän luokituksen muihin luokkiin kuulumaton palvelutoiminta.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.7.6 Jonottamisen erikoisala

hoitojonon erikoisala

- ilmoitetaan [Hilmo - Terveystietojen erikoisalat -luokituksen](#) mukaisesti

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

3.7.7 Yhteystapa

ammattihenkilön ja asiakkaan välisen vuorovaikutuksen tapa

- Ilmoitetaan [Hilmo - Yhteystapa -luokituksella](#).
- Tiedon avulla voidaan esimerkiksi seurata, missä määrin etäasiointi korvaa perinteisiä vastaanottokäyntejä.

Taulukko 3.7.2. Hilmo - Yhteystapa -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
R10	Asiakkaan käynti vastaanotolla	asiakkaan käynti ammattihenkilön luona palvelunantajan toimipaikassa
R20	Ammattihenkilön käynti asiakkaan kotona	ammattihenkilön käynti asiakkaan luona tämän kotona tai kotia vastaavassa paikassa
R30	Ammattihenkilön käynti asiakkaan työpaikalla	ammattihenkilön käynti asiakkaan luona tämän työpaikalla
R41	Ammattihenkilön käynti asiakkaan luona muualla kuin kotona tai työpaikalla	ammattihenkilön käynti asiakkaan luona muualla kuin tämän kotona tai työpaikalla Huom. Tämä luokka sisältää käynnin asiakkaan luona päiväkodissa, liikkuvassa yksikössä, palvelutalossa tai jossakin tapahtumassa. <ul style="list-style-type: none"> Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon sisäisiä käyntejä, kuten poliklinikalla toimivan lääkärin käyntiä vuodeosastolla.
R52	Reaaliaikainen etäasiointi	asiakkaan ja ammattihenkilön välinen etäasiointi reaaliaikaisessa kontaktissa, esim. puhelimella, chatilla tai videoneuvottelulla
R56	Etäasiointi ilman reaaliaikaista kontaktia	asiakkaan ja ammattihenkilön välinen etäasiointi ilman reaaliaikaista kontaktia, esim. kirjeellä, asiointitilin kautta, sähköpostilla tai sähköisellä asiointijärjestelmällä, verkkopalvelulla
R60	Ammattihenkilöiden välinen konsultaatio	kahden tai useamman ammattihenkilön välinen asiointi, jossa asiakkaan asian hoidosta vastuussa oleva ammattihenkilö kysyy kannanottoa toiselta ammattihenkilöltä ilman asiakkaan läsnäoloa. <ul style="list-style-type: none"> Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon sisäisiä konsultaatioita.
R71	Ammattihenkilöiden välinen neuvottelu	kahden tai useamman ammattihenkilön välinen asiointi, jossa ammattihenkilöt neuvottelevat keskenään asiakkaan asiassa ilman kontaktia asiakkaaseen, esim. verkostopalaverissa tai hoitokokouksessa ilman asiakasta. <ul style="list-style-type: none"> Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon sisäisiä neuvotteluja.
R72	Asiakkaan asian hoito	asiakkaan asian käsittely ilman kontaktia asiakkaaseen ja ilman ammattihenkilöiden välistä neuvottelua, esim. reseptin uudistaminen tai laboratoriovastauksen tarkastaminen tai lähetteen laatiminen <ul style="list-style-type: none"> Luokkaan ei sisälly asiakkaan asian hoitoa erikoissairaanhoidon sisällä.
R80	Vuodeosastohoito	erikoissairaanhoidossa tai perusterveydenhuollossa annettava laitoshoido, joka perustuu sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen 1806/2009 avo- ja laitoshoidon määrittelyn perusteista
R90	Muu asiointi	asiakkaan ja ammattihenkilön välinen asiointi muulla asiakkaan palveluprosessiin liittyvällä tavalla, joka ei sisälly luokituksen muihin luokkiin <ul style="list-style-type: none"> Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon hoitoa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon avohoito

3.7.8 Tulodiagnoosi

lähetteessä ilmoitettu diagnoosi tai hoidon tarpeen arvioinnin perusteella tehty diagnoosi; diagnoosi tarkoittaa tautia, sairautta, vikaa, vammaa, kemiallisen aineen haittavaikutusta tai hoidon haittavaikutusta (haittatapahtumaa)

- Ilmoitetaan [THL - Tautiluokitus ICD-10 -luokituksen](#) mukaisesti.
- Tietoa käytetään kiireetöntä hoitoa odottavien seurannassa. Hoitopäätös on tehty joko lähetteen tai hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä.
- Tieto ilmoitetaan myös konservatiivisille erikoisaloille, jolloin se voi tarkoittaa ns. työdiagnoosia (esim. väsymys).

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

3.7.9 Suunniteltu toimenpide

lähetteeseen tai hoidon tarpeen arviointiin perustuva toimenpide, jota varten potilas on asetettu hoitojonoon odottamaan kiireetöntä hoitoa

- Ilmoitetaan [THL - Toimenpideluokituksen](#) mukaisesti.
- Jos potilas odottaa toimenpiteeseen konservatiivisella erikoisalalla, suunniteltu toimenpide ilmoitetaan myös tällöin.
- On hyvä varmistaa, että suunniteltu toimenpide ja tulodiagnoosi sopivat toisiinsa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy

3.7.10 Hoitojonoon asettamispäivä

päivä, jolloin potilas asetetaan jonoon odottamaan vuodeosastohoitoa tai päiväkirurgista tai polikliinistä hoitoa

- Jos hoitoaika on varattu heti (= hoidonvaraus), hoitojonoon asettamispäivä on sama kuin hoidonvarauspäivä.
- Hoitojonoon asettamispäivän tulisi olla sama, jolloin lääkäri on tehnyt päätöksen hoitoon ottamisesta (hoitopäätös).
- Hoitojonoon asettamispäivä täytetään kaikkien potilaiden kohdalta.
- Hoitojonoon asettamispäivä on sama kuin saapumispäivä, mikäli saapumistapana on päivystys, siirto ajanvarauspoliklinikalta osastohoitoon, erikoisalasiirto samassa sairaalassa, sairaalasiirto tai muu tapa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.7.11 Jonottamisen syy

potilaan hoitoon odottamisen syy

- [Hilmo - Jonottamisen syy -luokituksesta](#) on poistettu luokka 8 (kiireellinen hoito), koska se kuuluu luokkaan 7.
- Hoidon kiireellisyys ilmoitetaan.

Taulukko 3.7.3. Hilmo - Jonottamisen syy -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
0	Sairaalan resurssit (kuuluu hoitotakuun piiriin)	potilas odottaa hoitoa sairaalasta johtuvista syistä. Mikäli potilas ei ole voinut ottaa tarjottua hoitoaikaa vastaan lääketieteellisistä tai muista perustelluista syistä, etsitään uusi aika eikä jonoon asettamispäivää muuteta.
A	Hoidon tarpeen arviointi (kuuluu hoitotakuun piiriin)	potilas odottaa hoidon tarpeen arviointia. Hoidon tarpeen arvioinnissa selvitetään yhteydenoton syy, sairauden oireet ja niiden vaikeusaste sekä kiireellisyys yhteydenottajan kertomien esitietojen tai lähetteen perusteella. Jos hoidon tarpeen arviointi edellyttää erityisiä kuvantamis- tai laboratoriotutkimuksia tai lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön arviointia, asetetaan potilas hoitojonoon odottamaan hoidon tarpeen arviointia. <ul style="list-style-type: none"> Hoidon tarpeen arviointi edellyttää, että terveydenhuollon ammattihenkilöllä on asianmukainen koulutus, työkokemus ja yhteys hoitoa antavaan toimintayksikköön sekä käytettävissään potilasasiakirjat. Vastaanottokäynnin yhteydessä terveydenhuollon ammattihenkilö voi koulutuksensa, työkokemuksensa ja toimintayksikössä sovitun työnjaon perusteella tehdä hoidon tarpeen arvioinnin potilaan kertomien esitietojen ja hänestä tehtyjen riittävien selvitysten perusteella. Hoidon tarpeen arviointi voidaan tehdä myös puhelinpalveluna.
2	Potilaan päätös	potilas on kieltäytynyt (perunut) hänelle tarjotusta hoitoajasta ja hänen kanssaan on sovittu hoito yli puolen vuoden päähän tai potilaan kanssa on sovittu, että hoitoaika jätetään auki
3	Lääketieteelliset syyt	hoidon antamispäivä määräytyy lääketieteellisistä syistä tiettyyn ajankohtaan
5	Toistuva hoito tai seuranta	potilasta hoidetaan tai hänen sairauttaan seurataan tietyin määräajoin
6	Muu syy	jonottamiselle on muihin luokkiin soveltumaton syy
7	Päivystys	potilas on tullut sairaalaan äkillisen hoidon tarpeen vuoksi ilman ennalta varattua aikaa joko lähetteellä tai ilman lähetettä. Potilaan hoitoa ei voi siirtää ilman vaaraa seuraavaan vuorokauteen.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.8 Käynnin tai hoitojakson toteutuminen

- [3.8.1 Kontaktin perustiedot](#)
 - [3.8.1.1 Käynnin tai hoitojakson aloitusajankohta \(TS\)](#)
 - [3.8.1.2 Käynnin tai hoitojakson lopetusajankohta \(TS\)](#)
 - [3.8.1.3 Hoidon kiireellisyys](#)
 - [3.8.1.4 Yhteystapa](#)
 - [3.8.1.5 Kävijäryhmä](#)
 - [3.8.1.6 Käynnin luonne](#)
- [3.8.2 Ammattihenkilö](#)
 - [3.8.2.1 Ammattihenkilön rekisteröintitunnus](#)
 - [3.8.2.2 Ammattiluokka](#)
 - [3.8.2.3 Ammatti](#)
- [3.8.3 Erikoisala](#)
- [3.8.4 Palvelumuoto](#)

Kuvaa käynnin tietoja kuten hoidon kiireellisyyttä tai tapaa, jolla asiakas ja ammattihenkilö kohtaavat

- Jos asiakas käy saman päivän aikana eri ammattihenkilöiden vastaanotolla, ne kirjataan erillisiksi käynneiksi.
- Yhdellä asiakkaalla voi olla samana päivänä siis useampi kuin yksi käynti.
- Erillisenä käyntinä ei kuitenkaan pidetä hoitajan suorittamaa toimenpidettä lääkärikäynnin aikana eikä sitä, että joku tulee avustamaan toimenpiteessä. Tietoja ei kerätä ns. avustavista suoritteista. Huom. Poikkeuksena tästä ovat rokotukset, jotka tulee aina kirjata erikseen. Kaikki annetut rokotukset tulee kirjata; niitä ei pidä kirjata ns. avustavaksi suoritteeksi.

3.8.1 Kontaktin perustiedot

3.8.1.1 Käynnin tai hoitojakson aloitusajankohta (TS)

ajankohta, jolloin käynti tai hoitojakso alkaa

- Aloitusajankohta ilmoitetaan käyttäen muotoa päivämäärä ja kellonaika, TS (Point in Time).
- Käynnin tai hoitojakson aloitusaika tarkoittaa hetkeä, jolloin asiakas saapuu vastaanotolle tai hoitojakso alkaa (potilas sisäänkirjataan). Kotikäynnin ollessa kyseessä aloitusajankohta tarkoittaa hetkeä, jolloin ammattihenkilö saapuu asiakkaan luo.
- Kellonaika on erityisen tärkeä käyntien osalta.
- Jos kellonaikaa ei pystytä ilmoittamaan hoitojaksojen osalta, ilmoitetaan vain päivämäärä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.8.1.2 Käynnin tai hoitojakson lopetusajankohta (TS)

ajankohta, jolloin käynti tai hoitojakso päättyy

- Lopetusajankohta ilmoitetaan käyttäen muotoa päivämäärä ja kellonaika, TS (Point In Time).
- Käynnin tai hoitojakson lopetusajankohta tarkoittaa hetkeä, jolloin asiakas poistuu vastaanotolta tai hoitojakso päättyy (potilas uloskirjoitetaan). Kotikäynnin ollessa kyseessä lopetusajankohta tarkoittaa hetkeä, jolloin ammattihenkilö poistuu asiakkaan luota. Ammattihenkilö saattaa käynnin lopetusajan jälkeen käyttää aikaa lausuntojen kirjoittamiseen, asiakkaan asioiden järjestelemiseen tai muuhun samaan käyntiin tai hoitojaksoon kuuluvaan toimintaan.
- Kellonaika on erityisen tärkeä käyntien osalta.
- Jos kellonaikaa ei pystytä ilmoittamaan hoitojaksojen osalta, ilmoitetaan vain päivämäärä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.8.1.3 Hoidon kiireellisyys

asiakkaan tai potilaan tarvitseman hoidon kiireellisyys

- Ilmoitetaan [Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksella](#).
- [Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokitus](#) korvasi terveys-Hilmon Saapumistapa -luokituksen sekä osan Palveluala -luokituksesta vuonna 2019 (ks. aiemmin).
- Hoidon kiireellisyystietoa käytetään muun muassa päivystyspalvelujen käytön määrän arvioinnissa.

Taulukko 3.8.1 Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
E	Kiireetön hoito	asiakkaan tai potilaan suunniteltu ja sovittuna aikana tapahtuva hoito tai arviointi avohoidon yksikössä Huom. Erikoissairaanhoidossa tarkoitetaan yleensä elektiivistä toimintaa kuten päiväkirurgiaa. Kiireetön hoito ei vaadi välitöntä hoitoa tai arviointia. Vuorovaikutuksen muoto ilmaistaan Yhteystapa-luokituksella.
5	Hoito akuutti- tai kiirevastaanotolla	kiireellistä hoitoa tai arviointia edellyttävän asiakkaan tai potilaan hoito akuutti- tai kiirevastaanotolla Huom. Akuutti- tai kiireellinen hoito tarkoittaa äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviointia ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista. Vuorovaikutuksen muoto ilmaistaan Yhteystapa-luokituksella.
6	Hoito päivystys-yksikössä	asiakkaan tai potilaan hoito tai arviointi ympäri vuorokauden toimivassa laajan päivystyksen, yhteispäivystyksen tai ympäri vuorokauden toimivan perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystyksen yksikössä Huom. Kyseessä on terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:n (29.12.2016) ja Valtioneuvoston asetuksen 583/2017 tarkoittama päivystysyksikkö. Luokkaa käytetään vain näissä päivystysyksiköissä annetusta hoidosta. Vuorovaikutuksen muoto ilmaistaan Yhteystapa-luokituksella.
4	Kiireettömänä alkanut vuode- osasto- hoito	potilaan suunniteltu ja sovittuna aikana tapahtuva vuodeosastohoito
3	Kiireellisenä alkanut vuode- osasto- hoito	potilaan vuodeosastohoito äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen vuoksi Huom. vuodeosastohoito on suunnittelematon. Tähän luokkaan kuuluu myös päivystyskäynnin jälkeen alkanut vuodeosastohoito.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.8.1.4 Yhteystapa

ammattihenkilön ja asiakkaan tai potilaan välisen vuorovaikutuksen tapa

- Ilmoitetaan [Hilmo - Yhteystapa -luokituksella](#).
- Yhteystapa ilmaisee, onko kyseessä ollut asiakkaan tai potilaan käynti vastaanotolla, etäasiointi, kotikäynti tai jokin muu kohtaamistapa.
- Vuodeosastohoito ilmaistaan [Hilmo - Yhteystapa -luokituksen](#) ”Vuodeosastohoito”-luokalla. Yhteystapaa koskevan tiedon lisäksi ilmoitetaan jompikumpi [Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen](#) vuodeosastohoidon alkamista kuvaavista luokista.
- Terveys-Hilmossa ei ole enää käytössä Palveluala-luokituksen ”Päivystyskäynti”-, ”Ensikäynti”-, ”Uusintakäynti”- ja ”Konsultaatiokäynti”-luokkia. Ne ilmaistaan käyttämällä jotakin [Hilmo - Yhteystapa -luokituksen](#) luokkaa (ei kuitenkaan luokkaa ”Vuodeosastohoito”). Lisäksi jokaisesta käynnistä ilmoitetaan jokin [Hilmo - Hoidon kiireellisyys -luokituksen](#) Käynnin kiireellisyys -luokka.
- Ensikäyntiä, uusintakäyntiä ja konsultaatiokäyntiä ei enää eritellä. Terveys-Huollon toimintayksiköt voivat kuitenkin omassa toiminnassaan eritellä käynnit ensi- ja uusintakäyntiin tai käyttää jotakin muuta erittelyä. Tärkeää on kuitenkin, että terveydenhuollon palveluntarjoajat pystyvät muuttamaan käyttämänsä tarkemmat luokat Yhteystapa- ja Kiireellisyys-luokituksen luokiksi, kun he poimivat järjestelmistään tietoa Hilmo-ilmoitusta varten.
- Terveys-Huollon toimintayksiköt voivat eritellä omassa toiminnassaan myös reaaliaikaisen ja etäasioinnin ilman reaaliaikaista kontaktia tarkempiin luokkiin (esim. puhelut, videot). Luokat pitää kuitenkin pystyä koostamaan Hilmo-tietoihin Yhteystapa- ja Kiireellisyys-luokituksen luokiksi.
- [Hilmo - Palvelualat -luokituksen](#) päiväkirurgia (ks. myös erikoissairaanhoitoa ja toimenpiteitä koskevat osuudet) ja päiväsaaraala (Psykiatria) ilmaistaan käyntinä vastaanotolla. On hyvä kiinnittää huomiota siihen, että päiväsaaraalaan saapumista ja sieltä lähtöä ilmaisevat aikaleimat ovat oikein.

- Ns. triage-käyntejä, joissa potilasta ei oteta hoitoon päivystyksikköön, ei ilmoiteta Hilmoon.
- Ns. E-seuranta (jossa potilas ei ole läsnä) on etäasiointi ilman reaaliaikaista kontaktia.

Taulukko 3.8.2 Hilmo - Yhteystapa -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
R10	Asiakkaan käynti vastaanotolla	asiakkaan käynti ammattihenkilön luona palvelunantajan toimipaikassa
R20	Ammattihenkilön käynti asiakkaan kotona	ammattihenkilön käynti asiakkaan luona tämän kotona tai kotia vastaavassa paikassa
R30	Ammattihenkilön käynti asiakkaan työpaikalla	ammattihenkilön käynti asiakkaan luona tämän työpaikalla
R41	Ammattihenkilön käynti asiakkaan luona muualla kuin kotona tai työpaikalla	ammattihenkilön käynti asiakkaan luona muualla kuin tämän kotona tai työpaikalla Huom. Tämä luokka sisältää käynnin asiakkaan luona päiväkodissa, liikkuvassa yksikössä, palvelutalossa tai jossakin tapahtumassa <ul style="list-style-type: none"> • Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon sisäisiä käyntejä, kuten poliklinikalla toimivan lääkärin käyntiä vuodeosastolla.
R52	Reaaliaikainen etäasiointi	asiakkaan ja ammattihenkilön välinen etäasiointi reaaliaikaisessa kontaktissa, esim. puhelimella, chatilla tai videoneuvottelulla
R56	Etäasiointi ilman reaaliaikaista kontaktia	asiakkaan ja ammattihenkilön välinen etäasiointi ilman reaaliaikaista kontaktia, esim. kirjeellä, asiointitilin kautta, sähköpostilla tai sähköisellä asiointijärjestelmällä, verkkopalvelulla
R60	Ammattihenkilöiden välinen konsultaatio	kahden tai useamman ammattihenkilön välinen asiointi, jossa asiakkaan asian hoidosta vastuussa oleva ammattihenkilö kysyy kannanottoa toiselta ammattihenkilöltä ilman asiakkaan läsnäoloa. <ul style="list-style-type: none"> • Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon sisäisiä konsultaatioita.
R71	Ammattihenkilöiden välinen neuvottelu	kahden tai useamman ammattihenkilön välinen asiointi, jossa ammattihenkilöt neuvottelevat keskenään asiakkaan asiassa ilman kontaktia asiakkaaseen, esim. verkostopalaverissa tai hoitokokouksessa ilman asiakasta. <ul style="list-style-type: none"> • Luokkaan ei sisälly erikoissairaanhoidon sisäisiä neuvotteluja.
R72	Asiakkaan asian hoito	asiakkaan asian käsittely ilman kontaktia asiakkaaseen ja ilman ammattihenkilöiden välistä neuvottelua, esim. reseptin uudistaminen tai laboratoriovastauksen tarkastaminen tai lähetteen laatiminen <ul style="list-style-type: none"> • Luokkaan ei sisälly asiakkaan asian hoitoa erikoissairaanhoidon sisällä.
R80	Vuodeosastohoito	erikoissairaanhoidossa tai perusterveydenhuollossa annettava laitoshoido, joka perustuu sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen 1806/2009 avo- ja laitoshoidon määrittelyn perusteista
R90	Muu asiointi	asiakkaan ja ammattihenkilön välinen asiointi muulla asiakkaan palveluprosessiin liittyvällä tavalla, joka ei sisälly luokituksen muihin luokkiin

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.8.1.5 Kävijäryhmä

palvelutilanteessa läsnä olevien asiakkaiden sekä ammattihenkilöiden määrä ja tapahtuman yksityisyysaste

- Ilmoitetaan [Hilmo - Kävijäryhmä](#) tai [PTHAVO - Kävijäryhmä -luokituksella](#).
- Tietoja käytetään erilaisten palvelutilanteiden seurannassa.

Taulukko 3.8.3 Kävijäryhmä -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Yksilökäynti	yhden identifioidun asiakkaan ja yhden ammattihenkilön välinen palvelutilanne
2	Ryhmävastaanotto	yhden identifioidun asiakkaan ja vähintään kahden ammattihenkilön välinen palvelutilanne
3	Ryhmäkäynti	kahden tai useamman identifioidun asiakkaan ja yhden tai useamman ammattihenkilön välinen palvelutilanne
5	Perhekäynti	yhden identifioidun asiakkaan ja hänen perheensä sekä yhden tai useamman ammattihenkilön välinen palvelutilanne
6	Yhteisötilaisuus	yhden tai useamman ammattihenkilön ja identifioimattoman asiakasjoukon välinen palvelutilanne

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.8.1.6 Käynnin luonne

asiakkaan asian ensisijainen kohdistuminen joko jo ilmenneeseen terveysongelmaan tai terveyden edistämiseen, terveyden ylläpitämiseen tai sairauksien ennaltaehkäisyyn

- ilmoitetaan [PTHAVO - Käynnin luonne -luokituksella](#).
- palvelumuodossa Avosairaanhoido (T11) merkitään käynnin luonne -tiedoksi sairaanhoido (SH).

Taulukko 3.8.4 PTHAVO - Käynnin luonne -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
SH	Sairaanhoito	Sairaanhoidolla tarkoitetaan tässä yhteydessä tutkimista, toimenpiteitä ja muuta hoitamista sekä kuntouttamista oireen, sairauden, vian tai vamman vuoksi.
TH	Terveydenhoito	Terveydenhoidolla tarkoitetaan kansanterveystyön osa-aluetta, jonka tarkoituksena on terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

- Huom. Tieto käynnin luonteesta tulee merkitä sekä hoidon tarpeen arvioinnin että käynnin tietoihin. Tieto voi olla erilainen eri seurantapisteissä.
- Käyntien tilastoinnissa saadaan tietoa käyntien sisällöllisestä kohdentumisesta terveydenhoitoon ja sairaanhoitoon.
- Ks. lisätietoja luokituksen käytöstä kohdasta Hoidon tarpeen arviointi.

Esimerkkejä:

Kuntoutuksessa käynnin luonne määräytyy sen mukaan, onko kuntoutus sairauden vuoksi vai ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä. Jos potilaalla on jokin sairaus ja hänelle annetaan ravitsemusneuvontaa tai muuta neuvontaa, käynnin luonne on sairaanhoido. Jos saman käynnin aikana hoidetaan sairautta ja annetaan terveysneuvontaa, käynnin luonne on se, mihin tarkoitukseen aika varattiin. Jos käynti tehdään terveydentilan toteamiseksi todistusta varten (T-todistus, ajo- korttitodistus ja vastaavat), on kyse terveydenhoidosta.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.8.2 Ammattihenkilö

3.8.2.1 Ammattihenkilön rekisteröintitunnus

ammattihenkilö, joka ottaa potilaan tai asiakkaan vastaan

- Ilmoitetaan Valviran antamalla [Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterin](#) mukaisella rekisteröintitunnuksella. Rekisteröintitunnus on mm. ammattihenkilön varmennekortin pintapainatuksessa ja viivakoodissa. Organisaatiot saavat sen [Valviran rooli- ja attribuuttitietopalvelun](#) kautta ja

[Terhikki-rekisterin verkkopalvelusta](#). Rekisteröintitunnus on 11 merkin pituinen eli myös numerosarjan mahdolliset etunollat tulevat mukaan.

- Tietoa hyödynnetään hoidon jatkuvuuden seurannassa ja siihen liittyvässä kehittämistyössä.
- Ei koske vuodeosastohoitoa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.8.2.2 Ammattiluokka

sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammattioikeus

- Ilmoitetaan [Valvira - Ammattioikeudet -luokituksella](#). Tieto on yleensä henkilökohtaiseen käyttäjätunnukseen sisältyvä taustatieto, jota ei tarvitse erikseen tallentaa.
- Ilmaisee asiakkaan tai potilaan avohoidossa vastaanottaneen henkilön ammatin. Tiedon avulla seurataan muun muassa eri ammattilaisten välistä työnjakoa.
- Ilmoitetaan sekä ajanvarauksen että käynnin toteutumisen tiedoissa; perusterveydenhuollossa se merkitään lisäksi hoidon tarpeen arvioinnin tietoihin. Huom. Asiakkaan tai potilaan vastaanottanut henkilö on usein toinen kuin hoidon tarpeen arvioinnin tai ajanvarauksen tehnyt henkilö.
- Ei koske vuodeosastohoitoa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.8.2.3 Ammatti

sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön toimenkuva

- Ilmoitetaan [TK - Ammattiluokitus 2001 -luokituksella](#). Tieto on yleensä henkilökohtaiseen käyttäjätunnukseen sisältyvä taustatieto, jota ei tarvitse erikseen tallentaa.
- *Huom. Tämä tieto ilmoitetaan silloin, jos ammattilaisen tietoa ei pysytyä ilmoittamaan edellä mainitulla Valvira- Ammattioikeus -luokituksella. Ammattitiedon ilmoittamiseen käytetään siis ensisijaisesti Valviran ammattioikeudet -luokitusta.*
- Ammattitieto ilmaisee asiakkaan tai potilaan avohoidossa vastaanottaneen henkilön ammatin. Tiedon avulla seurataan muun muassa eri ammattilaisten välistä työnjakoa.
- Ammattitieto ilmoitetaan sekä ajanvarauksen että käynnin toteutumisen tiedoissa; perusterveydenhuollossa se merkitään myös hoidon tarpeen arvioinnin tietoihin. Huom. Asiakkaan tai potilaan vastaanottanut henkilö on usein toinen kuin hoidon tarpeen arvioinnin tehnyt.
- Tilastokeskuksen Ammattiluokitus 2001 ei sisällä kaikkia nykyisiä ammattinimikkeitä. Tilastokeskuksen uudempi ammattiluokitus (2010) ei ole toistaiseksi vielä koodistopalvelimella.
- Yhtenäisyyden vuoksi annetaan seuraavat ohjeet:
 - suuhygienistin ammattikoodina käytetään koodia 3225 (hammashuoltajat)
 - hammasteknikon ja erikoishammasteknikon koodina käytetään koodia 2229 (muut terveydenhuollon erityisasiantuntijat).
- Ei koske vuodeosastohoitoa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.8.3 Erikoisala

asiakkaan tai potilaan saama hoito tietyllä terveydenhuollon erikoisalalla

- Ilmoitetaan [Hilmo - Terveystieteiden erikoisalat](#) -luokituksen mukaisesti.

- Erikoisala tarkoittaa potilaan hoidollista erikoisalaa, joka merkitään potilaan saaman hoidon, ei toimintayksikön hallinnollisen organisaation mukaan.
- Esimerkkinä on potilas, jota hoidetaan hammas- ja suus sairauden vuoksi (erikoisala 58) kirurgian osastolla.
- Hoidollinen erikoisala on usein sama kuin hoitavan tai hoidosta pääasiallisesti vastaavan lääkärin erikoisala. Osaston erikoisala ja potilaan hoidollinen erikoisala ovat sairaaloissa yleensä samoja. Mikäli ne poikkeavat toisistaan, ilmoitetaan potilaan hoidollinen erikoisala.
- Kun potilas on tehohoidossa tai hänelle tehdään kuvantamistutkimuksia, merkitään erikoisalaksi potilaan kyseiseen hoitoon tai tutkimukseen lähettänyt erikoisala.
- Jos hoitavana lääkärinä on erikoistuva lääkäri, hoitoilmoitukseen merkitään potilaan hoidollinen erikoisala.
- Mikäli potilasta ovat hoitaneet eri erikoisalojen lääkärit, ilmoitetaan erikoisalaksi eniten hoitopäiviä aiheuttaneen erikoisalan koodi.
- Yleislääkärijohtoiset terveyskeskukset käyttävät koodia 98, kun potilasta hoitanut lääkäri on yleislääkäri.
- Kuntoutuspotilaan erikoisala on se erikoisala, joka oli potilaan hoidollinen erikoisala kuntoutustarpeen aiheuttaneen vaativimman ja vakavimman sairauden aikana. Esimerkiksi tapaturmaisen amputaatiopotilaan erikoisala on 200 (ortopedia), aivohalvauspotilaan erikoisala 77 (neurologia) ja sydäninfarktipotilaan erikoisala 10K (kardiologia). Yleislääkärijohtoisessa terveyskeskuksessa kuntoutuspotilaan erikoisala on 98 (yleislääketiede).
- Jos vuodeosasto on sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon käytössä, erikoisala on se, joka ensisijaisesti hoitaa potilasta.
- Akuuttilääketieteen erikoisalaa (15) voidaan käyttää erikoissairaanhoidon päivystyksessä sekä sellaisissa yhteispäivystyspisteissä, joissa erikoissairaan- hoidon ja perusterveydenhuollon päivystys on toiminnallisesti ja taloudellisesti yhdistetty. Näissä päivystysyksiköissä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon käynnit eritellään kirjaimella: 15E Akuuttilääketiede/ erikoissairaanhoito (ESH) ja 15Y Akuuttilääketiede/yleislääketiede (PTH).
- Akuuttilääketieteen erikoisalan koodia käytetään silloin, kun yksikön toiminta on organisoitu alan mukaisesti. Lisämerkkinä käytetään Y:tä, jos potilaan ongelma on yleislääketieteeseen liittyvä ja voidaan hoitaa perusterveydenhuollossa. Muutoin käytetään lisämerkkiä E.
- Päivystyskäynnit voidaan merkitä akuuttilääketieteen erikoisalalle tai muulle hoidolliselle erikoisalalle. Viimeksi mainitussa tapauksessa käytetään asianmukaista erikoisalakoodia.
- Perusterveydenhuollon kiireelliset yhteystavat merkitään erikoisalalle 98 (yleislääketiede). Ne perusterveydenhuollon palveluntuottajat, joilla on oma STM:n erityisluvan mukainen ympärivuorokautinen päivystystoiminta, käyttävät erikoisalan 98 (yleislääketiede) koodia.
- Mikäli potilas on päivystyksen yhteydessä toimivalla tarkkailuosastolla (esim. NOVA-yksikkö) ja akuuttilääketieteen erikoislääkärit hoitavat häntä, erikoisala voidaan merkitä akuuttilääketieteeksi.
- Huom. Erikoisala-tieto ilmoitetaan myös perusterveydenhuollon käynneistä, joissa vastaanottajana on lääkäri.
- Erikoisalatieto ilmoitetaan myös erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy tiedoissa

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoon pääsy perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.8.4 Palvelumuoto

terveydenhuoltolain mukainen, organisaatioista riippumaton avohoitopalvelu perusterveydenhuollossa

- Ilmoitetaan [PTHAVO - Palvelumuoto -luokituksella](#).

- Potilastietojärjestelmiin on usein määritelty kullekin ammattihenkilölle jokin palvelumuoto-luokka, jota heidän oletetaan yleensä käyttävän.
- Luokan täytyy olla ammattihenkilön muutettavissa, mikäli hänen tehtäväkuvansa vaihtelee.
- Huom. Joukkorokotuksissa (esim. Covid-19-rokotteet) käytetään T29 Muu terveydenhoito -palvelumuotoa.
- Työterveyshuollon palvelumuotoja T30 ja T31 on tarkennettu sekä työterveyshuollon käyttöön on tuotettu uusi palvelumuoto T32 Muu työterveyshuollon toiminta.

Taulukko 3.8.5 PTHAVO - Palvelumuoto -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
T11	Avosairaanhoito	asiakkaan terveysongelman tai sairauden hoitoa varten annettavat päivystysluonteiset tai ennalta sovitut palvelut Huom. Ennalta sovittua avosairaanhoitoa on esimerkiksi pitkäaikaissairauksien (diabetes, astma, verenpainsairaudet, reumataudit, dementia jne.) seuranta.
T21	Äitiysneuvola	raskaana oleville naisille ja lasta odottaville perheille raskausajan tueksi ja raskauden kulun seuraamiseksi annettavat palvelut Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Äitiysneuvola myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta. Jos äitiysneuvolassa tarkastetaan vauva, palvelumuotona on T22 Lastenneuvola.
T22	Lastenneuvola	alle oppivelvollisuusikäisten lasten terveen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä heidän perheidensä tukemiseksi annettavat palvelut.
T23	Perhesuunnittelu-/ ehkäisyneuvola	raskauden ehkäisyneuvontaa ja -seurantaa, raskauden suunnittelua sekä ehkäisyongelmien hoitoa varten annettavat palvelut Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Perhesuunnitteluneuvola myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta.
T24	Muut neuvolapalvelut	tietyille kohderyhmälle annettavat neuvolan kaltaiset palvelut, jotka eivät kuitenkaan kohdistu raskauden suunnitteluun ja seurantaan tai lapsen kehityksen seuraamiseen Huom. Tämän palvelumuotoluokan mukaisia palveluja ovat nuorten-, aikuisten- ja ikäihmisten neuvolat, opiskelu- tai työterveyshuollon ulkopuolelle jäävien nuorten ja työikäisten sekä omaishoitajien terveystarkastukset, perhetyö ehkäisevässä terveydenhuollossa sekä asiakas- ja palveluohjaus Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Muut neuvolapalvelut myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta.
T25	Kasvatus- ja perheneuvola	asiantuntijatuen antaminen kasvatus- ja perheasioissa sekä lapsen myönteistä kehitystä edistävä sosiaalinen, psykologinen ja lääketieteellinen tutkimus ja hoito
T26	Kouluterveydenhuolto	perusopetusta antavien oppilaitosten oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin seuraamiseksi ja edistämiseksi, terveysongelmien hoitamiseksi sekä vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tueksi annettavat palvelut sekä kouluyhteisön ja -ympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistävät palvelut Huom. Palvelumuodoksi kirjataan Kouluterveydenhuolto myös silloin, kun tämän palvelun yhteydessä hoidetaan sairautta.
T27	Opiskeluterveydenhuolto	opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä sairauksien hoitamiseksi annettavat palvelut sekä opiskeluyhteisön ja -ympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistävät palvelut Huom. Opiskeluterveydenhuollosi kirjataan sairaanhoito, mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen, suun terveydenhuolto sekä myös opiskeluterveydenhuollossa toteutuneet kutsuntatarkastukset.
T28	Seulonnat ja muut joukko-tarkastukset	määritellyille kohderyhmille sairauksien ennalta havaitsemiseksi annettavat palvelut Huom. Tähän palvelumuotoluokkaan lasketaan kuuluvaksi esim. 50–69-vuotiaille naisille järjestettävät rintasyöpäseulontatutkimukset ja 30–60-vuotiaille naisille järjestettävät kohdun kaulaosan syöpäseulontatutkimukset.
T29	Muu terveydenhoito	erikseen toteutettu seksuaaliterapia- ja rokotustoiminta, ne kutsuntatarkastukset, joita ei toteuteta opiskeluterveydenhuollossa, todistuskäynnit terveydentilan toteamiseksi (T-todistus, ajokorttitodistus) ja muut vastaavat terveydenhoitopalvelut
T30	Ehkäisevä työterveyshuollon toiminta	työterveyshuoltona korvattava ennalta ehkäisevä toiminta
T31	Sairaanhoito ja muu terveydenhuolto työterveyshuollossa	työterveyshuoltona korvattava sairaanhoito ja muu terveydenhuolto
T32	Muu työterveyshuollon toiminta	työterveyshuollon muu toiminta, joka ei ole työterveyshuoltona korvattavaa toimintaa (esim. työnohjaus)

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
T35	Merimiesterveys- denhuolto	merenkulkijoille annettavat terveydenhuoltopalvelut Huom. Merimiesterveysdenhuollon järjestämisvastuu kuuluu terveydenhuoltolain 19 §:ssä, kohdassa 1 määrätuille kunnille.
T40	Kotihoito	kotiin annettava sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen palvelu, jossa asiakkaalle tai hänen perheelleen annetaan sekä sairaanhoitoa ja lääkinnällistä kuntoutusta että henkilökohtaista arjen käytännön toimiin liittyvää huolenpitoa tai apua Huom. Kotihoito kattaa sisällöltään sekä kotipalvelun että kotisairaanhoidon. Kotihoitoa annetaan sekä sosiaalihuoltolain (1301/2014) että terveydenhuoltolain (1326/2010) perusteella. Kotihoito voi olla hoito- ja palvelusuunnitelman mukaista, säännöllistä tai tilapäistä palvelua.
T41	Kotisairaanhoito	hoito- ja palvelusuunnitelman mukainen tai tilapäinen potilaan asuinpaikassa, kotona tai siihen verrattavassa paikassa moniammatillisesti toteutettu terveyden- ja sairaanhoidon palvelu terveydenhuoltolain (1326/2010) perusteella.
T42	Kotipalvelu	kotiin annettava sosiaalipalvelu, jossa sosiaalihuollon asiakkaalle tai hänen perheelleen annetaan henkilökohtaista arjen käytännön toimiin liittyvää huolenpitoa tai apua Huom. Kotipalveluun kuuluu asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista. Kotipalveluun sisältyvinä tukipalveluina annetaan muun muassa ateria-, vaatehuolto- ja siivouspalveluja sekä sosiaalista kanssakäymistä edistäviä palveluja.
T43	Kotisairaala	lääkärijohtoista, hoitotiimin antamaa ympärivuorokautista kotona annettavaa hoitoa, joka korvaa sairaalahoitoa = akuuttihoitoa rajoitetun ajan
T51	Fysioterapia	väestön terveyttä, toimintakykyä ja hyvinvointia edistävät ja ylläpitävät yksilö- ja/tai ryhmätoimintapalvelut Huom. Fysioterapian tarpeen kartoittamiseksi selvitetään asiakkaan liikkumis- ja toimintakykyä sekä niitä haittaavia tai estäviä tekijöitä. Asiakkaalle optimaalisen toiminta- ja liikuntakyvyn saavuttamiseksi käytetään fysioterapeuttista hoitoa. Työterveyshuollossa annettavan fysioterapian palvelumuodoksi kirjataan työterveyshuolto.
T52	Apuvälinepalvelu	apuvälineluovutuksen yhteydessä asiakkaalle annettavat tutkimus-, hoito- tai neuvontapalvelut Huom. Apuvälineellä tarkoitetaan tässä yhteydessä sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön arvion perusteella asiakkaalle päivittäisten toimintojen ylläpitämiseksi ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi myönnettävää laitetta.
T53	Puheterapia	puheen, kielen ja äänen häiriöiden lääkinnälliset tutkimus-, hoito- ja kuntoutuspalvelut
T54	Toimintaterapia	asiakkaan toimintamahdollisuuksia päivittäisessä toimintaympäristössä edistävät kuntoutuspalvelut, jotka sisältävät tutkimusta, hoitoa tai neuvontaa
T55	Jalkaterapia	jalkaongelmia ehkäisevä ja jalkojen toimintaa ylläpitävä hoito sekä sairausperäisten jalkaongelmien hoito Huom. Jalkaterapian osa-alueita ovat: jalkaterapiatarpeen ja alaraajojen toimintakyvyn arviointi, ehkäisevä jalkaterapia, kliininen jalkaterapia, jalkojen apuvälineterapia ja toiminnallinen harjoittelu.
T56	Ravitsemusterapia	ohjaus ja opastus, jonka tavoitteena on suunnitella asiakkaalle tai asiakasryhmälle sopiva ruokavalio ja tukea sen toteutuksessa (esimerkiksi gluteeniton ruokavalio keliaakikolle) Huom. Myös terveyden edistämiseen ja sairauksien ehkäisyyn liittyvä ravitsemusohjaus kuuluu ravitsemusterapiaan (esimerkiksi painonhallinta, jonka avulla voidaan ehkäistä tyypin 2 diabetesta).
T58	Terveyssosiaalityö	palvelut, joissa selvitetään potilaan kokonaistilanne ja sosiaalisten tekijöiden yhteys sairautteen, sairastamiseen tai vammautumiseen Huom. Terveydenhuollon sosiaalityö on informointia, ohjausta ja neuvontaa, hakemusten tekemistä, palvelujen järjestämistä sekä korvausten hankkimista. Palvelumuotoa käytetään esimerkiksi sosiaaliohjaajien ja -neuvojen kohdalla.
T59	Muu kuntoutus ja erityisterapia	tämän luokituksen luokkiin T51-T56 kuulumaton kuntoutustoiminta
T60	Suun terveydenhuolto	suun ja hampaiden terveyttä ylläpitävä ja edistävä toiminta sekä suun ongelmien ja sairauksien hoitamiseksi järjestetyt palvelut
T71	Mielenterveystyö	perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestetyt mielenterveyspalvelut Huom. Mielenterveyspalvelut ovat elämän kriisitilanteiden ja mielenterveysongelmien tueksi sekä psykiatriin sairauksiin tarjottavia avopalveluja. Mielenterveystyön palvelumuotoluokkaan kirjataan kuuluvaksi terveyskeskuksen tuottama terveydenhuoltolain, mielenterveyslain ja sosiaalihuoltolain mukainen mielenterveystyö silloin, kun asianomaiseen tehtävään osoitettu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö sitä pääsääntöisesti hoitaa. Psykoterapia lasketaan sisältyväksi mielenterveystyöhön. Lääkärin tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön vastaanottotapahtumat, jotka eivät toteudu erikseen osoitetun mielenterveysyksikön tai mielenterveyden asioiden hoitamiseen erikoistuneen ja osoitetun ammattihenkilön toimesta, kirjataan avosairaanhoidoksi. Huom. terveyskeskuksissa toimivat niin sanotut koulutetut depressiohoitajat kirjaavat käyntitapahtumat tämän palvelumuodon alle.

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
T73	Päihdetyö	perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestettävät ehkäisevät, hoitavat ja kuntouttavat, nimenomaisesti päihteisiin osoitetut/kohdistuvat palvelut Huom. Mikäli esim. mielenterveysyksikön asiakkaan kanssa käsitellään myös päihdeasioita, kirjataan tämä kuitenkin kuuluvaksi mielenterveytyöhön. Samoin, mikäli lääkärin tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön avosairaanhoidon vastaanotolla käsitellään asiakkaan päihdeasiaa, kirjataan toiminta avosairaanhoidoksi. Päihdetyöksi on tarkoitus kirjata vain erikseen osoitetun päihdeyksikön tai päihdetyön hoitamiseen erikoistuneen ja osoitetun ammattihenkilön toimesta toteutunut toiminta.
T80	Päivätoiminta	perusterveydenhuollon avohoidon toimintana järjestettävät, terveyttä, toimintakykyä ja kodin arjessa selviytymistä tukevat palvelut, jotka kohdistuvat iäkkäisiin ja/tai pitkäaikaissairaisiin ihmisiin
T81	Päiväsairaalatoiminta	lääkärin päätökseen perustuvat, perusterveydenhuollon avohoidon toimintana tuotetut tutkimus-, hoito- ja kuntoutuspalvelut silloin, kun vastaanottokäynti ei riitä täyttämään tuen tarvetta ja kun ympärivuorokautinen hoito ei ole välttämätöntä
T90	Muu palvelutoiminta	tämän luokituksen muihin luokkiin kuulumaton palvelutoiminta

Käyttö: perusterveydenhuolto, kotihoito, työterveyshuolto

3.9 Diagnoosit ja käyntisytyt

Lääkäri määrittää vuodeosastohoidon hoitojakson tai avohoidon käynnin päättyessä diagnoosit sekä niiden ensisijaisuuden eli päädiagnoosin ja sivudiagnoosit. Diagnoosi tarkoittaa lääketieteellisesti määritettyä tautia (ks. esim. [Suomalainen tautien kirjaamisen ohjekirja](#)). Lääkäri kirjaa diagnoosin [THL - Tautiluokitus ICD-10](#):n mukaisesti. Lääkäri tekee siis taudinmäärityksen. Terveydenhuollon muut ammattihenkilöt voivat käyttää lääkärin määrittämää diagnoosia potilaan käynnin synä. Tällöin diagnoosin sijasta käytetään termiä käyntisyty.

Perusterveydenhuollossa hoitajat ja muut erityistyöntekijät käyttävät käyntisytyden kirjaamiseen usein [Kuntaliitto – ICPC - 2 - Perusterveydenhuollon luokitusta](#). Erikoissairaanhoidossa hoitajat ja muut erityistyöntekijät käyttävät yleensä [THL - Tautiluokitus ICD-10](#):tä, koska lääkärin aiemmin määrittämän diagnoosin ICD-10 –koodi on usein heidän käytettävissä. Kuitenkin myös erikoissairaanhoidossa hoitajat ja muut erityistyöntekijät voivat käyttää ICPC-2 –koodia, jos lääkäri ei ole aiemmin määrittänyt ICD-10:n mukaista diagnoosia, esim. potilaan käynti hoitajan vastaanotolla päivystysyksikössä.

Diagnoosi tai käyntisyty kirjataan jokaisen hoitojakson, käynnin tai muun avohoidon kontaktin, esim. etävastaanoton, tietoihin.

[THL - Tautiluokitus ICD-10](#):n koodit on oltava luokituksen tarkimmalla mahdollisella tasolla, ei otsikkotasolla. Kun terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat diagnoosit tarkimmalla mahdollisella tasolla, se auttaa myös heitä itseään miettimään oikeaa diagnoosia, potilaan hoitosuunnitelmaa sekä potilaan tilaa tämän poistua hoidosta.

Lisää ohjeita diagnoosien kirjaamiseen on saatavilla [Suomalaisesta tautien kirjaamisen ohjekirjasta](#) sekä [terveydenhuollon muista kirjaamisohjeista](#).

- [3.9.1 Diagnoosi tai käyntisyty ICD-10](#)
- [3.9.2 Diagnoosi tai käyntisyty ICPC-2](#)
- [3.9.3 Diagnoosin ensisijaisuus](#)
- [3.9.4 Diagnoosin tai käyntisytyyn pysyvyys](#)
- [3.9.5 Diagnoosin tai käyntisytyyn varmuusaste](#)
- [3.9.6 Diagnoosin tai käyntisytyyn ulkoinen syy](#)
- [3.9.7 Diagnoosin tai käyntisytyyn tapaturmatyyppi](#)
- [3.9.8 Diagnoosin tai käyntisytyyn työhön liittyvyys](#)

- [3.9.9 Diagnoosin tai käyntisyyn vaikutus työkykyyn \(työkyvyn tukitoimien tarve\)](#)
- [3.9.10 Diagnoosin tai käyntisyyn toteamispäivä](#)
- [3.9.11 Diagnoosin päättymispäivä](#)
- [3.9.12 Orpha](#)

3.9.1 Diagnoosi tai käyntisyys ICD-10

tauti, sairaus, vika, vamma, kemiallisen aineen haittavaikutus tai hoidon haittavaikutus (t. haittavaikutuksen seuraus)

- Diagnoosi ilmaistaan [THL - Tautiluokitus ICD-10- luokituksen](#) mukaisesti.
- Diagnoosin ensisijaisuus ilmoitetaan [AR/YDIN - Diagnoosin / toimenpiteen ensisijaisuus -luokituksella](#). Tieto on pakollinen. Yhdessä hoitojaksossa tai käynnissä voi olla vain yksi päädiagnoosi. Lääkäri määrittää päädiagnoosin, ja terveydenhuollon muu ammattilainen voi kirjata ensisijaisen käyntisyyn sen perusteella.
- Eräät tietojärjestelmät käyttävät käsitettä ”tapahtumadiagnoosi”. Mikäli tapahtumadiagnooseja on useita, niistä yksi kirjataan päädiagnoosiksi ja muut sivudiagnooseiksi.
- Diagnoosi voi olla määräaikainen (ohimenevä sairaus, vika, vamma tms.) tai pysyväisluontoinen (pitkäaikainen sairaus, vika, vamma tms., jolla voi olla merkitystä useiden hoitotapahtumien aikana). Diagnoosin pysyvyys ilmoitetaan [AR/YDIN - Pysyvyys -luokituksella](#).
- Jos hoitajat ja muut erityistyöntekijät kirjaavat ensisijaisen käyntisyyn [THL - Tautiluokitus ICD-10- luokitusta](#) käyttäen, se ilmoitetaan tässä kentässä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito, sosiaalihuolto

Diagnoosissa (sekä päädiagnoosissa että sivudiagnooseissa) voi olla yhdistelmäkoodeja. Yhdistelmäkoodit muodostuvat [THL - Tautiluokitus ICD-10:n](#) kahdesta eri koodista. Niistä toinen ilmaisee syyn ja toinen oireen tai taudin anatomisen ilmenemiskohdan. Myös yhdistelmäkoodit pitää lähettää Hilmoon. Hilmon vastaanotossa yhdistelmäkoodit tarkistetaan ja syytä ilmaiseva koodi siirretään yhdistelmäkoodien välimerkkien (+, *, # ja &) avulla omaan kenttäänsä ja oiretta ilmaiseva omaansa. Mikäli yhdistelmäkoodeissa ei ole välimerkkejä tai syy- ja oirekoodit eivät ole jo THL:ään saapuessaan omissa kentissään, saattavat syy- ja oirekoodit sijoittua rekistereissä väärin kenttiin.

Palveluntuottajan pitää Hilmo-tietoja kootessaan varmistaa, että potilastietojärjestelmät tai Hilmo-tietojen koamiseen liittyvät määrittelyt ja muut toimenpiteet eivät katkaise yhdistelmäkoodeja ja siten jätä niitä vajaiksi. Potilastietojärjestelmiin on tehty muutoksia, jotka purkavat koodit automaattisesti syy- ja oirekoodeiksi.

3.9.2 Diagnoosi tai käyntisyys ICPC-2

asiakkaan tai potilaan hoidon syy tai terveysongelma

- Ilmoitetaan [Kuntaliitto – ICPC -2 Perusterveydenhuollon luokituksen](#) mukaisesti.
- Vain hoitajien ja muiden erityistyöntekijöiden (ei lääkäreiden) toteama käyntisyys voidaan ilmoittaa [Kuntaliitto – ICPC -2 Perusterveydenhuollon](#) luokituksen mukaisesti.
- Ei käytetä vuodeosastohoidossa.
- Käyntisyynä ei voi olla ICPC-2 -luokituksen prosessikoodi (-30- -69-koodeja).

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito (erikoissairaanhoidon avohoito tilanteissa, joissa lääkärin asettamaa ICD-10 -diagnoosia ei ole käytettävissä)

3.9.3 Diagnoosin ensisijaisuus

diagnoosin ja toimenpiteen ensi- tai toissijaisuus (pää- tai sivudiagnoosi)

- Ilmoitetaan [AR/YDIN - Diagnoosin /toimenpiteen ensisijaisuus](#) -luokituksen mukaisesti.
- Lääkäri määrittää diagnoosin ensisijaisuuden eli päädiagnoosin ja sivudiagnoosit. Terveystieteiden muu ammattilainen voi kirjata ensisijaisen käyntisyyn lääkärin määrittämän ensisijaisuuden perusteella.
- Yhdessä hoitotapa- tai käynnissä tai muussa avohoidon kontaktissa voi olla vain yksi päädiagnoosi.
- Eräät tietojärjestelmät käyttävät käsitettä ”tapahtumadiagnoosi”. Mikäli tapahtumadiagnooseja on useita, niistä yksi kirjataan ensisijaiseksi diagnoosiksi (päädiagnoosiksi) ja muut toissijaisiksi diagnooseiksi (sivudiagnooseiksi).

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.9.4 Diagnoosin tai käyntisyyn pysyvyys

diagnoosin pysyvyys (pitkäaikaisdiagnoosi tai määräaikainen diagnoosi)

- Ilmoitetaan [AR/YDIN - Pysyvyys](#) -luokituksen mukaisesti.
- Diagnoosi voi olla määräaikainen (ohimenevä sairaus, vika, vamma tms.) tai pysyväisluontoinen (pitkäaikainen sairaus, vika, vamma tms., jolla voi olla merkitystä useiden hoitotapahtumien aikana).
- Eräät tietojärjestelmät käyttävät käsitettä ”pitkäaikaisdiagnoosi”.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.9.5 Diagnoosin tai käyntisyyn varmuusaste

diagnoosin todennäköisyys

- Ilmoitetaan [AR/YDIN - Varmuusaste](#) -luokituksen mukaisesti.
- Diagnoosi voi olla joko varma tai todennäköinen (varma ja todennäköinen samassa luokassa) tai epäilty.

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.9.6 Diagnoosin tai käyntisyyn ulkoinen syy

diagnoosina olevan taudin, sairauden, vian, vamman, haittavaikutuksen tms. aiheuttanut ulkoinen tekijä

- Ilmoitetaan [THL - Tautiluokitus ICD-10:n](#) koodeilla V01–Y98 (vammojen, sairauksien ja kuoleman ulkoiset syyt).
- Ulkoinen syy on pakollista ilmoittaa, kun diagnoosina on [THL - Tautiluokitus ICD-10:n](#) koodi S00–T98 (vammat, myrkytykset ja eräät muut ulkoisten syiden aiheuttamat seuraukset).
- Ulkoinen syy ei ilmaise seurausta, kuten siitä seurannutta sairautta, vikaa, vammaa tms.
- Jos kyseessä on tapaturma, seuraavat tiedot pitää ilmoittaa:
 - Tapaturmamekanismi: ulkoisen syyn koodi V00–X59, Y85–Y86
 - Potilaan tai uhrin toiminta tai tapaturman paikka: ulkoisen syyn koodi Y94–Y96

- Alkoholin mahdollinen myötävaikutus tapahtumaan: ulkoisen syyn koodi Y90–Y91
- Jos ulkoisia syitä on useita, kohdistetaan kukin ulkoinen syy siihen liittyvään diagnoosiin.
- Hoidon haittavaikutuksen syy ilmoitetaan ulkoisen syyn koodein Y40–Y84 tai Y88.0–Y88.3 (ks. myös haittavaikutuksia koskevat tietokentät).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.9.7 Diagnoosin tai käyntisyyn tapaturmatyyppi

tapaturmaan liittyvä toiminto ja tapahtumapaikka

- Ilmoitetaan [THL - Tautiluokitus ICD-10 -luokituksen](#) koodeilla Y94–Y96 (Tapaturmatyyppi).
- Tapaturmatyyppiä käytetään pääsääntöisesti erilaisten tapaturmien mekanismeja ilmaisevien koodien yhteydessä (ulkoisen syyn koodien V00–X59 ja Y85–Y86 yhteydessä).
- Jos tapaturmatyyppin koodeja on useita, kohdistetaan kukin tapaturmatyyppi siihen liittyvään diagnoosiin.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.9.8 Diagnoosin tai käyntisyyn työhön liittyvyys

tieto siitä, liittyykö asetettu diagnoosi potilaan tai asiakkaan työhön

- Ilmoitetaan K (= kyllä), jos potilaan tai asiakkaan diagnoosi liittyy hänen työhönsä, muutoin E (= ei).

Käyttö: työterveyshuolto

3.9.9 Diagnoosin tai käyntisyyn vaikutus työkykyyn (työkyvyn tukitoimien tarve)

tieto siitä, ovatko työkyvyn tukitoimet tarpeen

- Ilmoitetaan K (= kyllä), jos työkyvyn tukitoimet ovat tarpeen, muutoin E (= ei).
- Tieto ilmoitetaan, kun arvioidaan diagnoosin vaikutusta työkykyyn.

Käyttö: työterveyshuolto

3.9.10 Diagnoosin tai käyntisyyn toteamispäivä

päivä, jolloin lääkäri teki sairauden diagnoosin tai muu terveydenhuollon ammattilainen totesi käyntisyyn

- Pakollinen pitkäaikaisdiagnoosille (diagnoosin pysyvyys on "PYS"), muutoin suositeltava.
- Aiempi nimi "Pitkäaikaisdiagnoosin alkupäivä".

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.9.11 Diagnoosin päättymispäivä

päivä, jolloin lääkäri päätti diagnoosin

- Diagnoosi päättyy esimerkiksi siksi, että diagnoosi muuttuu tai tarkentuu.
- Pakollinen pitkäaikaisdiagnoosille (diagnoosin pysyvyys on "PYS"), muutoin suositeltava.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.9.12 Orpha

harvinaissairauden Orpha-luokituksen koodi

- Ilmoitetaan [THL - Harvinaissairauksien Orpha-luokituksen](#) mukaisesti.
- Ilmoitetaan vain, jos potilaalla harvinaissairaus ja sairaudelle annettu Orpha-luokituksen koodi.
- Useita eri Orpha-koodeja voi ilmoittaa samanaikaisesti.
- Luokitus saatavilla <http://www.orphadata.org>

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.10 Toimenpiteet

- [3.10.1 Toimenpide](#)
 - [3.10.1.1 Toimenpiteen lisäkoodi](#)
 - [3.10.1.2 Toimenpiteen puoleisuus](#)
 - [3.10.1.3 Toimenpiteen aloitusaika](#)
 - [3.10.1.4 Toimenpiteen lopetusaika](#)
- [3.10.2 Leikkaustoimenpide](#)
- [3.10.3 Tehohoidon toimenpidekoodi](#)
 - [3.10.3.1 Tehohoidon aloitusaika](#)
 - [3.10.3.2 Tehohoidon lopetusaika](#)
- [3.10.4 Avohoidon toimenpide, SPAT](#)
- [3.10.5 Suun terveydenhuollon toimenpide](#)
 - [3.10.5.1 Hampaan numero](#)

3.10.1 Toimenpide

terveydenhuollon ammattihenkilön tekemä toimenpide

- Ilmoitetaan [THL - Toimenpideluokituksen](#) mukaisesti
- Toimenpide kirjataan vain kerran (myös [Potilastiedon kirjaamisen yleisoppaan](#) mukaisesti).

- Vain toimenpiteen tehnyt palveluntuottaja ilmoittaa kyseisen toimenpiteen Hilmoon (ei toimenpiteen jälkeisestä jatkohoidosta vastaava palveluntuottaja eikä toimenpiteen jälkeisen kontrollikäynnin suorittanut poliklinikka).
- Toimenpiteitä voi olla yksi tai useita. Hilmoissa ei ole rajoitettu toimenpiteiden määrää.
- On hyvä varmistaa, että toimenpiteet ja diagnoosit (erityisesti päädiagnoosi) sopivat toisiinsa.
- Syöpätautien kirjaamiseen on erillinen opas: [Hoitoonpääsyn seuranta syövän hoidossa : Määrittelyt ja ohjeistus : Voimassa 1.1.2017 lähtien](#).
- Kuvantamistutkimukset ovat osa [THL - Toimenpideluokitusta](#), ja ne ilmoitetaan toimenpiteinä luokituksen mukaisesti. On huomattava, että luokitus sisältää myös konservatiivisten alojen toimenpiteiden koodeja.
- Myös perusterveydenhuollon toimenpiteet kirjataan [THL - Toimenpideluokituksen](#) koodein. Aiemmin käytössä olleet SPAT-koodit on sisällytetty osaksi THL - Toimenpideluokitusta. Mikäli SPAT-koodeja käytetään edelleen, tietojärjestelmiin voidaan ohjelmoida kytkentä terveydenhuollon ammattihenkilön kirjaaman SPAT-koodin ja [THL - Toimenpideluokituksen](#) välille.
- Jatkohoitoa kuvaavia SPAT-koodeja käytetään edelleen perusterveydenhuollossa, kotihoidossa sekä työterveyshuollossa. Jatkohoidon SPAT-tiedot ovat tarkemmin kuvattuna [liitteessä 4](#).
- Työterveyshuollon jatkohoitotiedot ovat omassa taulukossaan liitteessä 4.
- Neuvola-asetuksen toteutumisen seurantaan varten tarvittavat toimet ([liite 1](#)) sekä työterveyshuollon toiminnot (liite 5) kirjataan THL - Toimenpideluokituksen mukaisesti.
- Mielenterveyden ja päihdetyön toimenpiteet on kuvattu tarkemmin liitteessä 3 Psykiatrian, mielenterveyspalveluiden ja päihdetyön toimenpidekoodit perus- ja erityistasolle.
- On huomattava myös psykiatrisen hoidon toimenpiteet, esim. AA400 (Sähköshokki psyykkisen sairauden hoitona).
- Erikoissairaanhoidon hoitoonpääsyn odotusajat kirjataan erikseen sovituissa toimenpiteissä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon hoitoonpääsy, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.10.1.1 Toimenpiteen lisäkoodi

toimenpidettä tarkemmin kuvaava lisäkoodi

- Ilmoitetaan [THL - Toimenpideluokituksen](#) koodein (yleensä luvun ”Z Lisäkoodit” koodeilla).
- Lisäkoodi ilmaisee toimenpiteen uusinnan, tekniikan, olosuhteen tai muun erityisen huomion; huom. puoleisuudelle on oma tietokenttensä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.10.1.2 Toimenpiteen puoleisuus

tieto siitä, onko toimenpide tehty oikealle, vasemmalle tai molemmille puolille

- Ilmoitetaan [THL - Toimenpideluokituksen](#) koodein ZXA00 (= oikea puoli), ZXA05 (= vasen puoli) tai ZXA10 (= molemminpuolinen).
- Puoleisuutta koskeva tieto ilmoitetaan, mikäli toimenpide on mahdollista tehdä kehon oikealle tai vasemmalle puolelle tai saman toimenpiteen aikana molemmille puolille (esimerkiksi molempien silmien kaihi-leikkaus kirjataan ZXA10).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.10.1.3 Toimenpiteen aloitusaika

toimenpiteen aloituksen päivämäärä ja kellonaika

- Toimenpiteen aloitusaika tarkoittaa hetkeä, jolloin leikkausviilto tehdään.
- Mikäli ”saman salikerran” aikana tehdään useita toimenpiteitä, ilmoitetaan ensimmäisen toimenpiteen aloitusaika ja viimeisen toimenpiteen lopetusaika.
- Mikäli toimenpiteiden, kuten monien polikliinisten toimenpiteiden, ajankohta ei ole eriteltävissä aloitus- ja lopetusajankohdiksi, ilmoitetaan aloitus ja lopetusajankohdassa sama päivämäärä ja kellonaika.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.10.1.4 Toimenpiteen lopetusaika

toimenpiteen lopetuksen päivämäärä ja kellonaika

- Toimenpiteen lopetusaika tarkoittaa hetkeä, jolloin leikkaushaava suljetaan.
- Mikäli ”saman salikerran” aikana tehdään useita toimenpiteitä, ilmoitetaan ensimmäisen toimenpiteen aloitusaika ja viimeisen toimenpiteen lopetusaika.
- Mikäli toimenpiteiden, kuten monien polikliinisten toimenpiteiden, ajankohta ei ole eriteltävissä aloitus- ja lopetusajankohdiksi, ilmoitetaan aloitus- ja lopetusajankohdassa sama päivämäärä ja kellonaika.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.10.2 Leikkaustoimenpide

tieto siitä, onko toimenpide tehty leikkaussalissa tai leikkaussaliolosuhteissa

- K (= kyllä), jos toimenpide on tehty leikkaussalissa tai leikkaussaliolosuhteissa, muutoin E (= ei).
- Käytännössä tieto poimitaan yleensä leikkaussalitietojärjestelmästä.
- Kyseessä on yleensä vaativa toimenpide, ei pientoimenpide.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.10.3 Tehohoidon toimenpidekoodi

tehohoitoa kuvaava koodi

- Ilmoitetaan [THL - Toimenpideluokituksen](#) mukaisesti. Huom. Luokitus sisältää useita tehohoidon koodeja (esim. WX872 Tehohoito, WX882 Tehovalvonta ja WX892 Valvontatasoinen hoito).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.10.3.1 Tehohoidon aloitusaika

tehohoidon aloituksen päivämäärä ja kellonaika

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.10.3.2 Tehohoidon lopetusaika

tehohoidon lopetuksen päivämäärä ja kellonaika

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.10.4 Avohoidon toimenpide, SPAT

perusterveydenhuollon [PTHAVO - Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokitus \(SPAT\)](#) -luokituksella ilmaistuna

- THL ottaa edelleen erikseen vastaan SPAT-koodeja. Toivotaan kuitenkin, että käytetään päivittyvää [THL - Toimenpideluokitusta](#). Aiemmat SPAT-koodit on myös sisällytetty osaksi THL - Toimenpideluokitusta. Mikäli SPAT-koodeja käytetään edelleen, tietojärjestelmiin voidaan ohjelmoida kytkentä terveydenhuollon ammattihenkilön kirjaaman SPAT-koodin ja [THL - Toimenpideluokituksen](#) välille. SPAT-luokitusta ei ole päivitetty vuoden 2018 jälkeen. Luokituksesta puuttuu uudemmat lakisääteisen seurannan koodit, esimerkiksi Työttömän terveystarkastus.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito

3.10.5 Suun terveydenhuollon toimenpide

suun terveydenhuollon ammattihenkilön tekemä toimenpide

- Ilmoitetaan [THL - Suun terveydenhuollon toimenpideluokituksen](#) mukaisesti. Suun terveydenhuollon toimenpideluokitus on osa THL - Toimenpideluokitusta.
- Samalla suun terveydenhuollon käynnillä voi ilmoittaa samaa toimenpidetietoa useamman kerran.
- Vuonna 2021 päivitetty suun terveydenhuollon kirjaamisohjeet löytyvät [Suun terveydenhuollon kirjaamisoppaasta](#).

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.10.5.1 Hampaan numero

sen hampaan numero, johon suun terveydenhuollon ammattihenkilön tekemä toimenpide kohdistui

- Ilmoitetaan [STH - STH1 Hampaiden numerointi -luokituksen](#) mukaisesti.
- Hammas (hampaan numero) ja siihen tehty toimenpide liitetään toisiinsa (ks. tekniset määrittelyt).
- Vuonna 2021 päivitetty suun terveydenhuollon kirjaamisohjeet löytyvät [Suun terveydenhuollon kirjaamisoppaasta](#).

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.11 Haittavaikutukset

- [3.11.1 Haittavaikutus](#)
- [3.11.2 Haittavaikutuksen syy](#)
- [3.11.3 Haittavaikutuksen seuraus](#)
- [3.11.4 Haittavaikutuksesta aiheutunut toimenpide](#)
- [3.11.5 Haittavaikutuksesta aiheutuneen toimenpiteen lisäkoodi](#)

3.11.1 Haittavaikutus

tapahtuma, joka normaaliin hoitoon verrattuna aiheuttaa potilaalle objektiivista lääketieteellistä haittaa, hoidon keston pidentymistä tai lisääntyneitä hoitokustannuksia

- Ilmoitetaan [Hilmo - Hoidon haittavaikutus -luokituksen](#) mukaisesti.
- Tässä käytetty haittavaikutuksen määritelmä perustuu ”Suomalaiseen tautien kirjaamisen ohjekirjaan” (toim. J. Komulainen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Opas 17/2012). Käytämme ohjekirjan määritelmää, koska Hilmon haittavaikutuksia koskeva tiedonkeruu perustuu siihen sekä THL - Tautiluokitus ICD-10:een.
- Haittavaikutuksena ilmoitetaan *diagnosoitavissa oleva haittavaikutus*. Tämä tarkoittaa myös sitä, että haittavaikutus pitää olla ilmaistavissa ICD- 10-luokituksen koodein.
- Haittavaikutukseksi katsotaan myös infektiona ilmenevä haittavaikutus sekä hoitajakson tai käynnin aikainen tapaturma kuten sängystä putoaminen tai kaatuminen.
- Hoitoilmoituksessa ei oteta kantaa siihen, olisiko haittavaikutus ollut estettävissä toisin toimimalla tai onko kyseessä korvattava potilasvahinko.
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen mukaan hoitoon liittyvien haittojen seuranta on jokaisen terveydenhuollon toimintayksikön sekä yksittäisen toimijan velvoite (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 341/2011 laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta laadittavasta suunnitelmasta).
- Yksittäisen käynnin tai hoitajakson aikana voi olla useita haittavaikutuksia.

Taulukko 3.11.1. Hilmo - haittavaikutus -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
0	Ei haittavaikutusta	hoitajakson tai käynnin aikana ei tapahtunut haittavaikutusta
1	Uusi haittavaikutus	hoitajakson tai käynnin aikana tapahtui haittavaikutus
4	Aiempi haittavaikutus	hoitajakson tai käynnin aikana todettiin ja/tai hoidettiin aiemman hoitajakson/käynnin aikana tapahtunutta haittavaikutusta

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.11.2 Haittavaikutuksen syy

haittavaikutuksen syy tai tapa, jolla haittavaikutus tapahtui

- Ilmoitetaan [THL - Tautiluokitus ICD-10:n](#) koodeilla Y40–Y84 tai Y88.0– Y88.3 (ulkoinen syy).
- Syy pitää liittää siihen diagnoosiin, joka ilmaisee haittavaikutuksen seurausta.
- Haittavaikutuksen syyn voi ilmoittaa vaihtoehtoisesti myös ulkoisen syyn kentässä.
- Esimerkkinä on lääkkeen aiheuttama anafylaktinen sokki: haittavaikutuksen syy on Y57 (lääkkeen tai lääkeaineen haittavaikutus) ja haittavaikutuksen seuraus on T88.6 (ohjeen mukaan annetun oikean lääkeaineen aiheuttama anafylaktinen sokki). Koodi T88.6 sekä sen aiheuttaneen lääkkeen ATC-koodi ilmaistaan yhdistelmäkodeina, jossa T88.6 on oirekoodi ja ATC-koodi syykoodi (seitsemän merkin tarkkuudella).
- Jos haittavaikutuksen syitä on useita, kohdistetaan kukin syy siihen liittyvään haittavaikutuksen seuraukseen järjestysnumerolla.
- Perusterveydenhuollon avohoidon, työterveyshuollon ja kotihoidon toteamat tai hoitamat haittavaikutukset ilmoitetaan diagnoosien ja ulkoisen syyn kentissä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.11.3 Haittavaikutuksen seuraus

haittavaikutuksesta seurannut tauti, sairaus, vika, vamma tms.

- Ilmoitetaan [THL - Tautiluokitus ICD-10:n](#) mukaisesti.

- Jos haittavaikutuksesta seuraa useita tauteja, sairauksia, vikoja, vammoja tms., kohdistetaan kukin seuraus siihen vaikuttaneeseen syyhyn (haittavaikutuksen syy) järjestysnumerolla.
- Perusterveydenhuollon avohoidon, työterveyshuollon ja kotihoidon toteamat tai hoitamat haittavaikutukset ilmoitetaan diagnoosien ja ulkoisen syyn kentissä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.11.4 Haittavaikutuksesta aiheutunut toimenpide

haittavaikutuksen diagnosoimiseksi tai hoitamiseksi tehty toimenpide

- Ilmoitetaan [THL - Toimenpideluokituksen](#) mukaisesti.
- Uusinta- tai jatkotoimenpide ilmaistaan koodilla ZS*00, jossa koodin kolmas merkki ilmaisee elinryhmän, esimerkiksi ZSC00 (aiempaan silmän alueeseen liittyvä toimenpide).
- Haittavaikutuksesta aiheutuneita toimenpiteitä voi olla useita.
- Perusterveydenhuollossa, työterveyshuollossa ja kotihoidossa haittavaikutuksesta aiheutunut toimenpide ilmoitetaan Toimenpide-kentässä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.11.5 Haittavaikutuksesta aiheutuneen toimenpiteen lisäkoodi

haittavaikutuksesta aiheutuneen toimenpiteen lisäkoodi

- Lisäkoodi ilmaisee puoleisuuden, uusinnan, tekniikan, olosuhteen tai muun erityisen huomion.
- Yhteen toimenpiteeseen voi kohdistua useita lisäkoodeja.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.12 NordDRG (Diagnosis Related Group)

- [3.12.1 NordDRG-versio](#)
- [3.12.2 NordDRG-vuosi](#)

NordDRG (Diagnosis Related Group) on luokitusjärjestelmä, jossa potilaan saama hoito ryhmitellään päädiagnoosin, mahdollisten hoitoon vaikuttavien sivudiagnoosien, suoritettujen toimenpiteiden, hoitoajan sekä potilaan iän ja sukupuolen ja sairaalasta poistumistilan mukaan kliinisesti

mielekkäisiin ryhmiin; kunkin ryhmän sisällä hoitajakson vaatima voimavarojen kulutus on keskimäärin samaa luokkaa

- Pohjoismaista DRG-luokitusta kutsutaan nimellä NordDRG.
- NordDRG:n Full-ryhmät käsittävät erikoissairaanhoidon avo- ja laitoshoidon.
- NordDRG:n Classic-ryhmät sisältävät erikoissairaanhoidon laitoshoidon.
- Ryhmittelyssä käytetään ensisijaisesti NordDRG:n Full-ryhmittelijää. Mikäli palveluntuottajan käytettävissä ei ole Full-ryhmittelijää, voi ryhmittelyn tehdä Classic-ryhmittelijällä.
- Mikäli palveluntuottajan käytettävissä ei ole DRG-ryhmittelijää, kenttä jätetään tyhjäksi.

- Tietoa DRG-ryhmästä hyödynnetään muun muassa erikoissairaanhoidon Hilmo-tietojen laadun tarkkailussa, esimerkiksi puuttuvien toimenpidetietojen havaitsemiseksi.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.12.1 NordDRG-versio

tieto siitä, mitä ryhmittelijää käytettiin

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.12.2 NordDRG-vuosi

tieto siitä, minkä vuoden versiota käytettiin

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.13 Työkyvyttömyys

- [3.13.1 Työkyvyttömyyden syyt \(ICD-10\)](#)
- [3.13.2 Työkyvyttömyyden syyt \(ICPC-2\)](#)
- [3.13.3 Työkyvyttömyyden alkamispäivä](#)
- [3.13.4 Työkyvyttömyyden loppumispäivä](#)

3.13.1 Työkyvyttömyyden syyt (ICD-10)

tauti, sairaus, vika, vamma, kemiallisen aineen haittavaikutus tai hoidon haittavaikutus (haittatapahtuma), joka on potilaan tai asiakkaan työkyvyttömyyden syy

- Ilmoitetaan [THL - Tautiluokitus ICD-10](#):n mukaisesti.
- Työkyvyttömyyden syitä voi olla yksi tai useita.

Käyttö: työterveyshuolto, perusterveydenhuollon avohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon vuodeosasto

3.13.2 Työkyvyttömyyden syyt (ICPC-2)

terveysongelma tms., joka on potilaan tai asiakkaan työkyvyttömyyden syy

- ilmoitetaan [Kuntaliitto - ICPC -2 Perusterveydenhuollon luokituksen](#) mukaisesti.
- Työkyvyttömyyden syitä voi olla yksi tai useita.

Käyttö: työterveyshuolto, perusterveydenhuollon avohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon vuodeosasto

3.13.3 Työkyvyttömyyden alkamispäivä

päivämäärä, jolloin työkyvyttömyys alkoi

Käyttö: työterveyshuolto, perusterveydenhuollon avohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon vuodeosasto

3.13.4 Työkyvyttömyyden loppumispäivä

päivämäärä, jolloin työkyvyttömyys päättyi

Käyttö: työterveyshuolto, perusterveydenhuollon avohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, erikoissairaanhoidon vuodeosasto

3.14 Pitkäaikaishoito

tieto siitä, onko potilaalla tai asiakkaalla laitoshoidon pitkäaikaishoitopäätös tai vuokrasopimus palveluasumisyksikössä

- K (= kyllä), jos asiakkaalle tai potilaalle on tehty laitoshoidon pitkäaikaishoidon päätös kyseiselle hoitojakson tai potilaalla on pitkäaikaishoitopäätös toisesta laitoksesta tullessaan hoitoon tai jos palveluasumisen asiakas on pitkäaikainen asiakas. Laitoshoidossa pitkäaikaishoitopäätös tehdään, jos laitoshoidon on jo hoidon alkaessa arvioitu kestävän yli kolme kuukautta. Samoin pitkäaikaishoidon päätös tehdään henkilölle, joka on ollut laitoksessa jo kolme kuukautta ja jonka toimintakyky on heikentynyt niin, että häntä on hoidettava edelleenkin laitoksessa. Palveluasumisen pitkäaikaisilla asukkailla on voimassa oleva vuokrasuhde palveluasuntoon. Muutoin E (= ei).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.15 Riskipisteet (EuroSCORE 2)

EuroSCOREn sydäntoimenpidettä edeltävä riskipisteytyksen luku

- Ilmoitetaan käyttämällä [EuroSCORE II](http://www.euroscore.org) -pisteitä (www.euroscore.org).
- Riskipisteet ilmoitetaan, jos potilaalle on tehty sydänkirurginen leikkaus tai läppätoimenpide katetrin avulla (suositeltavaa ilmoittaa myös muista sydäntoimenpiteistä).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito

3.16 Lomapäivien lukumäärä

aika, jonka potilas on sovitusti pois vuodeosastohoidosta mutta potilasta ei ole uloskirjattu

- Lomapäiviin ei lasketa päivää, jolloin potilas lähti lomalle ja palasi lomalta.
- Lomapäiviksi ei katsota sarjahoitojaksojen välejä, jaksottaishoitoon sisältyviä välejä eikä siirtymisiä laitoksesta toiseen. Edellisissä on kyse päättyneestä hoitojaksosta, josta tehdään hoitoilmoitus.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.17 Lääkitystiedot

Hilmoon poimitaan [THL/Tietosisältö - Lääkemarkintä](#) määrittelyn mukaisesti potilaan koko voimassa oleva lääkitys riippumatta siitä, muutetaanko lääkitystä juuri kyseisellä käynnillä.

- [3.17.1 Määrätyn lääkkeen ATC-koodi](#)
- [3.17.2 Lääkepakkauksen yksilöivä tunniste \(VNR\)](#)
- [3.17.3 Valmisteen nimi](#)
- [3.17.4 Lääkkeen määräämispäivä](#)

3.17.1 Määrätyn lääkkeen ATC-koodi

määrätyn lääkkeen Lääketietokannan mukainen ATC-koodi

- Ilmoitetaan [FIMEA - ATC Luokitus](#) -koodistoluokituksen mukaisesti.
- Tietoja käytetään lääkityskäytäntöjen seurantaan.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.17.2 Lääkepakkauksen yksilöivä tunniste (VNR)

lääkepakkauksen yksilöivä tunniste, esimerkiksi VNR-numero

- Ilmoitetaan [THL/Tietosisältö - Lääkemarkintä -koodiston](#) Kela - Lääketietokanta: VNR-koodi -kohdan mukaisesti.
- VNR-koodin avulla saadaan selville Lääketietokannassa olevan lääkkeen kauppanimi, lääkekuoto ja pakkauskoko.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.17.3 Valmisteen nimi

lääkevalmisteen Lääketietokannan mukainen kauppanimi

- Ilmoitetaan [THL/Tietosisältö - Lääkemarkintä -koodiston](#) Kela - Lääketietokannan Kauppanimi -kohdan mukaisesti.
- Lääkevalmisteesta ilmoitetaan Lääketietokannan mukainen kauppanimi silloin, kun valmisteella ei ole VNR-numeroa ja kyseessä on Lääketietokannassa oleva perusvoide, kliininen ravintovalmiste, määräaikainen erityislupavalmiste tai rekisteröity lääkevalmiste.
- Tieto lääkeaineen kauppanimestä tarvitaan käytetyn lääkkeen tunnistamiseen, jos VNR-numeroa tai rokotteen eränumeroa ei ole tiedossa.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.17.4 Lääkkeen määräämispäivä

ajankohta, jolloin lääkkeen määräysmerkintä on tehty

- Ajankohta ilmoitetaan aikaleiman päivämäärällä ja kellonajalla, TS (Point In Time)

[Potilastiedon kirjaamisen yleisoppaasta](#) löytyvät lääkitystietojen tarkemmat kirjaamisohjeet.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.18 Rokotustiedot

- [3.18.1 Rokotteen ATC-koodi](#)
- [3.18.2 Rokotteen nimi](#)
- [3.18.3 Rokote](#)
- [3.18.4 Rokotussuoja](#)
- [3.18.5 Rokotepakkauksen yksilöintinumero](#)
- [3.18.6 Rokotteenantopäivämäärä](#)
- [3.18.7. Rokotepakkauksen eränumero](#)
- [3.18.8 Annoksen järjestysluku](#)
- [3.18.9 Rokotustapa](#)
- [3.18.10 Pistoskohta](#)

Rokotustietoja kerätään Hilmoon, jotta rokotusten kattavuutta sekä rokotusten hyötyjä ja turvallisuutta voidaan seurata ja arvioida.

Annetun rokotuksen tiedot ilmoitetaan joko siitä käynnistä, jolloin rokotus on annettu, tai sen käynnin yhteydessä, jolloin on kirjattu tietoja aikaisemmin annetuista rokotuksesta. Rokotuspäivä on sama kuin käyntipäivä, jos käynnillä annetaan rokote. Rokotuspäivä on eri, jos käynnillä kirjataan aiemmin annettu rokote. Käynnillä annettavasta rokotuksesta pitää ilmoittaa enemmän tietoja kuin aiemmin annetusta rokotuksesta. Aiemmin annetusta rokotteesta voidaan Lääketietokannan mukaisen kaupanimen sijasta kirjata rokotteen geneerinen nimi tai ainoastaan rokotussuoja. Rokotustietojen koodisto on kolmiportainen. Rokotevalmisteiden koodisto ([THL - Rokotevalmisteet](#)) kattaa nykyiset ja aiemmin käytetyt valmisteet sekä niiden kaupanimet. Jokaiselle valmisteelle on määritetty rokote eli geneerinen nimi ([THL - Rokotteet](#)), joka kertoo muun muassa siitä, onko kyse yhdistelmärokotteesta. Jokaiselle rokotteelle ilmaistaan rokotussuoja ([THL - Rokotussuoja](#)) eli mitä tauteja ja infektioita torjumaan rokote on annettu. Yksi rokote voi sisältää monta rokotussuojaa. Rokotustietojen tietosisältö on Koodistopalvelimella: [THL/Tietosisältö - Rokotustiedot](#). Lisätietoja rokotusten kirjaamisesta on THL:n verkkosivulla osoitteessa www.thl.fi/rokottaminen.

3.18.1 Rokotteen ATC-koodi

ATC-luokituksen J07-ryhmään perustuva rokotteen koodi ja koodin mukainen nimi

- Ilmoitetaan [FIMEA - ATC -luokituksen](#) mukaisesti.
- Ilmaisee rokotussuojan.
- Rokotteet ovat ATC-luokituksen J07-ryhmässä (esimerkiksi rokote ”J07AM51”)

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.18.2 Rokotteen nimi

rokotteen [Lääketietokannasta](#) saatava kaupanimi tai rokotteen vapaamuotoinen geneerinen nimi

- Ilmoitetaan vapaana merkkijonona (ST).

- Luokituksen Lyhenne-kenttä, esimerkiksi ”diTeBooster”
- Ilmoitettava, jos rokottamisen päivä on sama kuin käyntipäivä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.18.3 Rokote

rokotteen geneerinen nimi

- Ilmoitetaan [THL - Rokotteet -luokituksen](#) mukaisesti.
- Rokotteen nimi on ilmoitettava, jos Rokotteen kaupan nimi -kenttä on tyhjä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.18.4 Rokotussuoja

tieto taudeista tai infektioista, jota rokotuksella pyritään ehkäisemään

- Ilmoitetaan [THL - Rokotussuoja](#) -luokituksen mukaisesti
- Arvot erotetaan pilkulla, esimerkiksi ”2,7”.
- Rokotussuoja on ilmoitettava, jos Rokote -kenttä on tyhjä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.18.5 Rokotepakkauksen yksilöintinumero

valmistajan antama VNR-koodi, joka on Lääketietokannassa

- Ilmoitetaan Kela – Lääketietokannan (VNR-koodi) mukaisesti
- Yksilöintitunnus ilmaisee rokotteen kaupan nimen, rokotemuodon ja pakkauskoon.
- Rokotepakkauksen yksilöintinumero ei ole pakollinen.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.18.6 Rokotteenantopäivämäärä

päivämäärä, jolloin rokote on annettu

- Ilmoitetaan aikaleiman päivämäärätieto ja kellonaika, TS (Point In Time).
- Jos kellonaika ei ole tiedossa, tunti ja minuutti ilmoitetaan ”0000” tai jätetään tyhjäksi.
- Rokotteenannon päivämäärä on ilmoitettava jokaisesta rokotuksesta.
- Rokotteenantopäivä voi olla eri kuin käyntipäivä. Kun ilmoitetaan aiempi rokotus, päivämäärä voidaan kirjata vuosilukuna tiedossa olevalla tarkkuudella.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.18.7. Rokotepakkauksen eränumero

valmistajan antama tunniste rokotteen valmistuserälle

- Ilmoitetaan vapaana merkkijonona (ST).
- Valmistuserä ilmenee rokotteen pakkauksesta.
- Rokotteen eränumero ilmaisee rokotteen yksiselitteisesti.
- Tutkimusrokotteilla ja aiemmin annetuilla rokotteilla ei välttämättä ole eränumeroita.
- Eränumeroa käytetään eräkohtaisen turvallisuuden ja vaikuttavuuden seurantaan.
- Eränumero on ilmoitettava, jos rokotteenantopäivä on käyntipäivä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.18.8 Annoksen järjestysluku

tieto annetun rokotteen järjestyksestä, kun kyseessä on rokotussarja

- Ilmoitetaan kokonaislukuna (INT).
- Annoksen järjestysluku ei ole pakollinen.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.18.9 Rokotustapa

koodilla ilmaistu tieto siitä, miten rokotus on annettu

- Ilmoitetaan [AR/YDIN - Rokotustapa -luokituksen](#) mukaisesti.
- Voi saada esimerkiksi arvon "IM".
- Rokotustapa on ilmoitettava, jos rokotteenantopäivä on sama kuin käyntipäivä.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.18.10 Pistoskohta

koodilla ilmaistu anatominen paikka, johon rokotus on annettu

- Ilmoitetaan [AR/YDIN - Pistoskohta -luokituksen](#) mukaisesti.
- Voi saada esimerkiksi arvon "OO".
- Pistoskohta on pakollinen, jos rokotteenannon päivämäärä on sama kuin käyntipäivä ja jos rokotustapa on "IM", "ID" tai "SC".

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.19 Fysiologiset mittaukset

Fysiologisten mittausten tiedot ovat yhtenevät Hilmo-tietojen ja Kanta-tietojen välillä. Fysiologiset mittaukset kirjataan potilastietojärjestelmiin [FinLOINC - Fysiologiset mittaukset](#) -luokituksella. Luokitus sisältää potilaan tilaa kuvaavia kliinisiä mittaustuloksia ja löydöksiä. FinLOINC pohjautuu Regenstrief-instituutin ylläpitämään Logical Observation Identifiers Names and Codes (LOINC®) -nimikkeistöön, ja sisältää siitä vain pienen osan. Tiedot ilmoitetaan erikoissairaanhoidon vuodeosastohoidosta ja avohoidosta, mikäli ne ovat saatavilla.

- [3.19.1 Paino](#)
- [3.19.2 Pituus](#)
- [3.19.3 Masennusseula \(EPDS\)](#)
- [3.19.4 Diastolinen verenpaine](#)
- [3.19.5 Systolinen verenpaine](#)
- [3.19.6 Vyötärön ympärys](#)

3.19.1 Paino

- Paino ja painon yksikkö ovat kansainvälisten standardien mukaisesti erikseen tietosisällössä omissa kentissä.
- Paino ilmaistaan grammoina tai kilogrammoina.
- Paino-tietojen puutteita on kattavuudessa, sillä osassa potilastietojärjestelmiä mittaustuloksia voi kirjata suoraan tilastointialustaan tai vain vapaana tekstinä potilaskertomukseen.
- Paino ja painoyksikkö ilmoitetaan, jos ne on kirjattu käynnin tai hoitajakson aikana.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.19.2 Pituus

- Pituus ilmoitetaan senttimetreinä.
- Pituus ilmoitetaan, jos se on kirjattu käynnin tai hoitajakson aikana.
- Pituus- ja paino-tietojen avulla seurataan [väestön hyvinvointia ja terveyttä](#).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.19.3 Masennusseula (EPDS)

mielialalomake synnytyksen jälkeisen masennuksen tunnistamiseksi (EPDS), kokonaispistemäärä.

- Masennusseulan tieto ilmoitetaan [FinLOINC - Fysiologiset mittaukset -luokituksen](#) mukaisesti.
- Tieto masennusseulasta (EPDS) ilmoitetaan, jos se on kirjattu käynnin aikana.

Käyttö: perusterveydenhuolto

3.19.4 Diastolinen verenpaine

- Diastolinen verenpaine ilmoitetaan [FinLOINC - Fysiologiset mittaukset -luokituksen](#) mukaisesti.
- Tieto ilmoitetaan, jos se on kirjattu käynnin aikana.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.19.5 Systolinen verenpaine

- Systolinen verenpaine ilmoitetaan [FinLOINC - Fysiologiset mittaukset -luokituksen](#) mukaisesti.
- Tieto ilmoitetaan, jos se on kirjattu käynnin aikana.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.19.6 Vyötärön ympärys

- Vyötärön ympärys-tieto ilmoitetaan
 - [FinLOINC - Fysiologiset mittaukset -luokituksen](#) mukaisesti senttimetreinä.
- Tieto ilmoitetaan, jos se on kirjattu käynnin tai hoitojakson aikana.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.20 Terveystieteen liittyvät tekijät

Hilmoon ilmoitetaan eräitä terveyteen liittyviä tietoja. Väestön terveyttä ja siihen liittyviä tekijöitä seurataan ihmisen elinkaaren aikana useassa eri elämänvaiheessa: äitiys- ja lastenneuvolassa, koulussa, opiskeluaikana, työelämässä, ikä-ihmisiltä ja useissa erikoisalanhoidoissa.

- [3.20.1 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset](#)
 - [3.20.1.1 DMF \(Decayed Missing Filled\)](#)
 - [3.20.1.2 dmf \(Decayed Missing Filled maitohampaat\)](#)
 - [3.20.1.3 DMFS \(Decayed Missing Filled Surface\)](#)
 - [3.20.1.4 dmfs \(Decayed Missing Filled Surfaces pinnat/maitohampaat\)](#)
 - [3.20.1.5 CPI \(Community Periodontal index\)](#)
 - [3.20.1.6 Oikomishoidon tarve](#)
 - [3.20.1.7 Hampaiden harjauskertojen määrä](#)
- [3.20.2 Tupakointi ja päihteet](#)
 - [3.20.2.1 Tupakkatuote](#)
 - [3.20.2.2 Tupakointi](#)
 - [3.20.2.3 AUDIT-C](#)

- [3.20.2.4 AUDIT](#)
- [3.20.3 Leikki-ikäisen lapsen neurologisen kehityksen arviointimenetelmä \(Lene\)](#)
 - [3.20.3.1 Lene-kokonaisarvion koodi](#)
 - [3.20.3.2 Lene-kokonaisarvion tulos](#)
- [3.20.4 Raskaus](#)
 - [3.20.4.1 Pariteetti](#)
 - [3.20.4.2 Synnytyksen laskettu aika](#)

3.20.1 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset

suun tietosisältö on indeksien rakenteiden osalta yhteneväinen Hilmossa ja Kanta-palveluissa. Suun terveydenhuollon indeksi- ja mittaustiedot ilmaistaan [THL/Tietosisältö - STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset -koodistomäärittysten](#) mukaisesti. Tiedot ilmoitetaan, jos ne on käynnin aikana kirjattu. Lisää rakenteisen kirjaamisen ohjeita [suun terveydenhuollon kirjaamisoppaassa](#).

3.20.1.1 DMF (Decayed Missing Filled)

ilmaisee hampaistossa esiintyvien reikiintyneiden, poistettujen ja paikattujen hampaiden yhteenlasketun määrän

- Suun terveyden indeksi D ilmaisee karioituneiden (Decayed) pysyvien hampaiden lukumäärän. Arvo välillä 0–32.
- Suun terveyden indeksi M ilmaisee puuttuvien (Missed) pysyvien hampaiden lukumäärän. Arvo välillä 0–32.
- Suun terveyden indeksi F ilmaisee paikattujen (Filled) pysyvien hampaiden lukumäärän. Arvo välillä 0–32.

3.20.1.2 dmf (Decayed Missing Filled maitohampaat)

ilmaisee maitohampaistossa esiintyvien reikiintyneiden, poistettujen ja paikattujen hampaiden yhteenlasketun määrän

- Suun terveyden indeksi d ilmaisee karioituneiden (decayed) maitohampaiden lukumäärän. Arvo välillä 0–20.
- Suun terveyden indeksi m ilmaisee puuttuvien (missed) maitohampaiden lukumäärän. Arvo välillä 0–20.
- Suun terveyden indeksi f ilmaisee paikattujen (filled) maitohampaiden lukumäärän. Arvo välillä 0–20.

3.20.1.3 DMFS (Decayed Missing Filled Surface)

ilmaisee hampaistossa esiintyvien reikiintyneiden, poistettujen ja paikattujen hammaspintojen yhteenlasketun määrän

3.20.1.4 dmfs (Decayed Missing Filled Surfaces pinnat/maitohampaat)

ilmaisee maitohampaistossa esiintyvien reikiintyneiden, poistettujen ja paikattujen maitohammaspintojen yhteenlasketun määrän

3.20.1.5 CPI (Community Periodontal index)

ientaskujen tila, kun ientaskut mitataan tietyistä mittauspisteistä

- Hampaisto on jaettu kuuteen osaan, joista jokaisen osan korkein arvo kirjataan

Käyttö: erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.20.1.6 Oikomishoidon tarve

tieto siitä, mihin suun alueen fyysiseen ominaisuuteen tai vaurioon oikomishoidon tarve perustuu.

- Ilmoitetaan [STH - STH38 Oikomishoidon tarve-luokituksen](#) mukaisesti, josta ilmoitetaan luokituksen Porras-tieto. Se voi saada arvoja välillä 1-10.
- Tietoja käytetään oikomishoidon tarvetta arvioitaessa sekä oikomishoidon toteutuksen yhteydessä.
- Tieto ilmoitetaan, jos oikomishoidon tarve on arvioitu käynnin aikana.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.20.1.7 Hampaiden harjauskertojen määrä

potilaan ilmoittama hampaiden harjauskertojen päivittäinen määrä

- Harjauskerrat ilmoitetaan [STH - STH35 Harjauskertojen määrä-luokituksella](#). Hampaiden harjauskertoja kysytään ehkäisevässä terveydenhuollossa sekä suun terveydenhuollossa terveystarkastusten yhteydessä. Kysymyksen tavoitteena on osaltaan edistää väestön suun terveyttä sekä ehkäistä suun sairauksia.
- Tieto ilmoitetaan, jos se on kirjattu käynnin aikana.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.20.2 Tupakointi ja päihteet

3.20.2.1 Tupakkatuote

asiakkaan tai potilaan ilmoitus käyttämästään tupakkatuotteesta

- Ilmoitetaan [THL - Tupakkatuote -luokituksella](#).
- Tupakointituotetieto ilmoitetaan, jos se on käynnillä kirjattu. Tietoa käytetään tupakoinnin terveysriskien seurantaan.

Taulukko 3.20.1 THL - Tupakkatuote -luokitus

Tunniste	Pitkä nimi	Määritelmä
1	Tupakka	käytetty tupakkatuote on tupakka
2	Nuuska	käytetty tupakkatuote on nuuska
3	Sähkösavuke	käytetty tupakkatuote on sähkösavuke
99	Muu	käytetty tupakkatuote on muu kuin tämän luokituksen muissa luokissa mainittu tuote

Käyttö: erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto, työterveyshuolto, kotihoito

3.20.2.2 Tupakointi

asiakkaan tai potilaan ilmoitus omasta tupakoinnistaan tai tupakansavulle altistumisesta

- Ilmoitetaan vuonna 2021 päivitettyllä [AR/YDIN - Tupakointistatus-luokituksella](#).
- Päihteiden käytön ja mini-intervention kirjaamista varten on luotu omat toimenpidekoodit THL - Toimenpideluokitukseen, esimerkiksi IHA12 Tupakka- ja muiden nikotiinituotteiden käytön strukturoitu kartoitus, IHA22 Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön mini-interventio. Oppaan liitteessä 3 on tarkempi luettelo Psykiatrian, mielenterveyspalveluiden ja päihdetyön toimenpidekoodista perus- ja erityistasolle.
- Tupakointistatus ilmoitetaan, jos se on käynnillä kirjattu. Tietoa käytetään tupakoinnin terveysriskien seurantaan.

Taulukko 3.20.2 AR/YDIN - Tupakointistatus -luokitus

Tunniste	Pitkä nimi	Määritelmä
1	Tupakoi päivittäin	Henkilö tupakoi tällä hetkellä päivittäin
2	Tupakoi satunnaisesti mutta merkittävästi	Henkilö tupakoi tällä hetkellä harvemmin kuin päivittäin, mutta siinä määrin, että se oletettavasti aiheuttaa terveysriskin
3	Merkittävä passiivinen tupakointi	Henkilö ei tupakoi itse, mutta altistuu kirjaamishetkellä tupakansavulle siinä määrin, että se oletettavasti aiheuttaa terveysriskin
5	Lopettanut	Henkilö ei kirjaamishetkellä tupakoi tai altistu tupakansavulle, mutta on aiemmin tupakoinut tai altistunut tupakansavulle siinä määrin, että se oletettavasti aiheuttaa terveysriskin
6	Ei koskaan	Henkilö ei ole koskaan tupakoinut merkittävästi tai altistunut tupakansavulle siinä määrin, että se oletettavasti aiheuttaisi terveysriskin
9	Ei tietoa tupakoinnista ja altistumisesta	Henkilön tupakoinnista ja altistumisesta tupakansavulle ei ole tietoa

Käyttö: erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto, työterveyshuolto, kotihoito

3.20.2.3 AUDIT-C

alkoholin ongelmakäytön tunnistamiseen tarkoitettu seulontatesti

- Ilmoitetaan [THL/Testi - AUDIT-C - Alkoholin ongelmakäytön tunnistaminen 3 kysymyksellä -luokituksella](#).
- Testi mittaa alkoholin juomisen tiheyttä, annosmääriä ja humalajuomista viimeksi kuluneen vuoden jaksolla.
- Kolmen kysymyksen pikatestin kokonaispistemäärä ilmoitetaan, jos testi on käynnillä tehty ja kirjattu.

Käyttö: erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto, työterveyshuolto, kotihoito

3.20.2.4 AUDIT

alkoholin ongelmakäytön tunnistamiseen tarkoitettu testirakenne

- Ilmoitetaan [THL/Testi - AUDIT - Alkoholin ongelmakäytön tunnistaminen 10 kysymyksellä -luokituksella](#).
- Testi mittaa alkoholin juomisen tiheyttä, annosmääriä ja humalajuomista viimeksi kuluneen vuoden jaksolla sekä selvittää riippuvuusoireita ja alkoholista aiheutuvia haittoja.
- Päihteiden käytön kartoittamiseen ja mini-intervention kirjaamista varten on luotu omat toimenpidekoodit THL - Toimenpideluokitukseen, esimerkiksi IHA10 Alkoholin ongelmakäytön strukturoitu kartoitus, IHA21 Alkoholin riski- ja haitallisen käytön mini-interventio. Oppaan liitteessä 3 on tarkempi luettelo Psykiatrian, mielenterveyspalveluiden ja päihdetyön toimenpidekoodeista perus- ja erityistasolle.
- AUDIT-kokonaispistemäärä ilmoitetaan, jos testi on käynnillä tehty ja kirjattu.

Käyttö: erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto, työterveyshuolto, kotihoito

Lisää tietoa tupakointitottumuksista ja päihteiden käytöstä löytyy [Terveystietokomponentit -sivulta \(thl.fi\)](#).

3.20.3 Leikki-ikäisen lapsen neurologisen kehityksen arviointimenetelmä (Lene)

3.20.3.1 Lene-kokonaisarvion koodi

lapsen neurologisen kehityksen arviointi

- Ilmoitetaan [THL/Lomake - Lene -lomaketta](#) käyttäen.
- Lomaketta käytetään leikki-ikäisen (2,5–6-vuotiaan) lapsen neurologisen kehityksen arvioinnissa.

- Lene-arvioinnin tavoitteena on löytää mahdollisimman varhain sellaiset kehitykselliset ongelmat, jotka voivat ennakoida oppimisvaikeuksia kouluiässä.
- Osa-alueiden tiedot ilmoitetaan, jos testi on käynnillä tehty ja kirjattu.
- Lene-kokonaisarvion koodi ilmoitetaan Lene-lomakkeen luokituksen mukaisesti, esimerkiksi näön kokonaisarvio.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.20.3.2 Lene-kokonaisarvion tulos

lapsen neurologisen kehityksen arvioinnin tulos

- Lene-kokonaisarvion tulos ilmoitetaan codeID-tiedon mukaisesti, esimerkiksi lapsen näön kokonaisarvion tulos: 0 = normaali/iänmukainen, 1 = lievä viive/epäily viiveestä, 2 = selvä viive/poikkeavuus.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.20.4 Raskaus

3.20.4.1 Pariteetti

raskaana olevan naisen raskauksien ja aikaisempien synnytyksien lukumäärä

- Raskaana olevasta asiakkaasta ilmoitetaan raskauksien (Gravida, G) ja aikaisempien synnytysten (Para, P) lukumäärä.
- Tieto ilmoitetaan kokonaislukuna, esimerkiksi G3P1.
- Tieto pariteetista ilmoitetaan, jos se on käynnillä kirjattu.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.20.4.2 Synnytyksen laskettu aika

synnytyksen laskettu aika

- ilmoitetaan [FinLOINC - Fysiologiset mittaukset - luokituksen](#) mukaisesti päivämääränä (TS).
- Voidaan laskea viimeisten kuukautisten, hedelmöitysjankohdan tai ultraäänitutkimuksen perusteella. Laskettu aika voi myös muuttua. Hilmo-tiedoissa ilmoitetaan viimeinen tallennettu/päivitetty tieto.
- Tieto lasketusta ajasta poimitaan THL:ään, jos se on käynnillä kirjattu.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito

3.21 Kotihoidon palvelusuunnitelma

Tämä tietokokonaisuus kuvaa henkilölle tehtyä kotihoidon palvelusuunnitelmaa tukipalveluineen. Kerätään kotihoidon palvelusuunnitelman mukainen tieto asiakkaalle määritetystä tukipalveluista. Hilmoon ei kuitenkaan kerätä tietoa tukipalveluiden toteutumisesta.

- Myös omaishoidon tuesta Hilmoon kerätään tieto, onko sitä asiakkaalle palvelusuunnitelmassa määritetty.
- Tietoja käytetään kotihoidon toiminnan tilastoimisessa.
- Tiedot poimitaan THL:ään, kun palvelusuunnitelma on tehty tai siihen on tehty muutoksia.

Alaluvut:

- [3.21.1 Palvelusuunnitelma tehty \(TS\)](#)

- [3.21.2 Palvelusuunnitelman tarkastamisen ajankohta \(TS\)](#)
- [3.21.3 Palvelusuunnitelma voimassa](#)
- [3.21.4 Ateriapalvelu](#)
- [3.21.5 Hygieniapalvelu](#)
- [3.21.6 Kuljetuspalvelu](#)
- [3.21.7 Siivouspalvelu](#)
- [3.21.8 Saattajapalvelu](#)
- [3.21.9 Turvapalvelu](#)
- [3.21.10 Kauppapalvelu](#)
- [3.21.11 Omaishoidontuki](#)

3.21.1 Palvelusuunnitelma tehty (TS)

ajankohta, jolloin palvelusuunnitelma on tehty tai siihen on tehty muutoksia

- Ilmoitetaan aikaleiman päivämäärätieto ja kellonaika, TS (Point In Time).

Käyttö: kotihoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.21.2 Palvelusuunnitelman tarkastamisen ajankohta (TS)

ajankohta, jolloin palvelusuunnitelmaa on tarkennettu tai siihen on tehty muutoksia

- Ilmoitetaan aikaleiman päivämäärätieto ja kellonaika, TS (Point In Time).

Käyttö: kotihoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.21.3 Palvelusuunnitelma voimassa

tieto siitä, onko palvelusuunnitelma voimassa

- Jos palvelusuunnitelma on voimassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.21.4 Ateriapalvelu

tieto siitä, onko asiakkaan palvelusuunnitelmassa ateriapalvelu

- Jos ateriapalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.21.5 Hygieniapalvelu

tieto siitä, onko asiakkaan palvelusuunnitelmassa hygieniapalvelu

- Jos hygieniapalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.21.6 Kuljetuspalvelu

tieto siitä, onko asiakkaan palvelusuunnitelmassa kuljetuspalvelu

- Jos kuljetuspalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.21.7 Siivouspalvelu

tieto siitä, onko asiakkaan palvelusuunnitelmassa siivouspalvelu

- Jos siivouspalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.21.8 Saattajapalvelu

tieto siitä, onko asiakkaan palvelusuunnitelmassa saattajapalvelu

- Jos saattajapalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.21.9 Turvapalvelu

tieto siitä, onko asiakkaan palvelusuunnitelmassa turvapalvelu

- Jos turvapalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.21.10 Kauppapalvelu

tieto siitä, onko asiakkaan palvelusuunnitelmassa kauppapalvelu

- Jos kauppapalvelu on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.21.11 Omaishoidontuki

tieto siitä, onko asiakkaan palvelusuunnitelmassa omaishoidontuki

- Jos omaishoidontuki on palvelusuunnitelmassa = kyllä, muuten = ei.

Käyttö: kotihoito, perusterveydenhuollon avohoito

3.22 Jatkohoito

potilaan tai asiakkaan jatkohoito

- Ilmoitetaan [PTHAVO - Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokitus \(SPAT\) -luokituksella](#).
- Tieto kertoo, miten asiakkaan asiassa edetään.
- Tieto kirjataan luokituksen Hoidon suunnittelu, jatkohoidon järjestäminen -ryhmään (SPAT1333) kuuluvilla koodeilla SPAT1334–SPAT1347, SPAT1397–SPAT1398 sekä työterveyshuollossa edellisten lisäksi koodeilla SPAT1400–SPAT1420.
- Jatkohoitokoodit, jotka kuuluvat PTHAVO - Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokitukseen (SPAT), on kuvattu liitteessä 4 Tiedot jatkohoidosta

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, työterveyshuolto, kotihoito

3.23 Kuolinaika

päivämäärä ja kellonaika, jolloin asiakas tai potilas kuoli

- Kuolinaika ilmaistaan muodossa päivämäärä ja kellonaika, TS (Point In Time).
- Kuolinaika ilmoitetaan, jos asiakas tai potilas kuoli käynnin tai hoitajakson aikana.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.24 Kustannukset

hoitajaksosta tai käynnistä aiheutuneet kokonaiskustannukset

- Ilmoitetaan hoitajakson tai käynnin tai muun avohoidon kontaktin kokonaiskustannukset euroina (brutto).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito, erikoissairaanhoidon avohoito, perusterveydenhuollon avohoito, perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

3.25 Lähtevä lähete

Palveluntuottajat kirjaavat käynneillä lähtevistä läheteistä lähetetietoja ja ilmoittavat ne Hilmoon. Näiden perusteella THL seuraa, kuinka paljon eri palveluntuottajat kirjoittavat läheteitä eri erikoisaloille.

- [3.25.1 Lähetteen lähettävä palveluntuottajan palveluyksikkö](#)
- [3.25.2 Lähetteen päivämäärä \(TS\)](#)
- [3.25.3 Lähettäjän ammattiluokka](#)
- [3.25.4 Lähettäjän ammatti](#)
- [3.25.5 Lähetteen vastaanottajan erikoisala](#)
- [3.25.6 Lähetteen vastaanottajan toimintayksikkö](#)

3.25.1 Lähetteen lähettävä palveluntuottajan palveluyksikkö

palveluntuottajan palveluyksikkö, joka on kirjoittanut lähetteen

- Tieto kertoo, mikä palveluntuottajan palveluyksikkö on tehnyt lähetteen.
- Lähetteen tekijä ilmoitetaan THL - SOTE-organisaatiorekisteri -luokituksen mukaisesti. Yksilöintitunnus muodostetaan tietojärjestelmässä ISO- OID-koodin avulla. Opas Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiorekisterin (SOTE-rekisterin) tunnistetietojen muodostamisesta sekä niiden ilmoittamisesta koodistopalveluun on osoitteessa www.thl.fi/koodistopalvelu.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.25.2 Lähetteen päivämäärä (TS)

päivämäärän, jolloin lähete tehty

- Ajankohta ilmoitetaan käyttäen aikaleiman päivämäärää, TS (Point In Time).

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.25.3 Lähettäjän ammattiluokka

lähetteen tehneen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammattiasema

- Ammattiluokka kuvataan Valvira - Ammattioikeudet -koodistoluokituksella. Tieto on yleensä henkilökohtaiseen käyttäjätunnukseen sisältyvä taustatieto, jota ei tarvitse erikseen tallentaa.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.25.4 Lähettäjän ammatti

sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua toteuttavan ammattihenkilön toimenkuva

- Lähettäjän ammatti kuvataan [TK - Ammattiluokitus 2001 -koodistoluokituksella](#). Tieto on yleensä henkilökohtaiseen käyttäjätunnukseen sisältyvä taustatieto, jota ei tarvitse erikseen tallentaa.
- TK - Ammattiluokitus 2001 ei sisällä kaikkia nykyisiä ammattinimikkeitä. Tilastokeskuksen uudempi ammattiluokitus (2010) ei ole toistaiseksi vielä koodistopalvelimella.
- *Ammatin ilmoittaminen on pakollista, jos Valviran Ammattioikeustietoa ei ole saatavissa.*
- Yhtenäisyyden vuoksi annetaan seuraavat ohjeet:
- suuhygienistin ammattikoodina käytetään koodia 3225 (hammashuoltajat)
- hammasteknikon ja erikoishammasteknikon koodina käytetään koodia 2229 (muut terveydenhuollon erityisasiantuntijat)

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.25.5 Lähetteen vastaanottajan erikoisala

lähetteen vastaanottajan erikoisala

- Vastaanottajan erikoisala ilmaistaan [Hilmo - Terveydenhuollon erikoisalot -luokituksella](#).

- Tieto ilmaisee, mille erikoisalalle potilas lähetetään.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.25.6 Lähetteen vastaanottajan toimintayksikkö

lähetteen vastaanottajan toimintayksikkö

- Vastaanottajan toimintayksikkö ilmaistaan THL - SOTE-organisaatiorekisteri -koodistoluokituksella.
- Yksilöintitunnus muodostetaan tietojärjestelmässä ISO-OID -koodin avulla. Opas Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiorekisterin (SOTE -rekisterin) tunniste- ja kuvailutietojen muodostamisesta sekä niiden ilmoittamisesta koodistopalveluun on saatavilla THL:n verkkosivuilla.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.26 Psykiatristen erikoisalojen lisätiedot (pakollinen hoitojaksoissa, joissa erikoisala on 70, 70F, 70Z, 74 tai 75)

Psykiatrisia erikoisaloja ovat psykiatria, geriatrinen psykiatria, oikeuspsykiatria sekä lasten- ja nuorisopsykiatria. Kyseisten erikoisalojen osastohoidossa (vuodeosastohoidossa) olleista tai olevista potilaista kootaan Hilmon perustietojen lisäksi tässä luvussa selostetut lisätiedot. Lisätiedot ovat tarpeellisia tahdosta riippumattoman hoidon, pakko- toimien käytön sekä eräiden muiden psykiatrisen hoidon osa-alueiden seurantaan ja ohjaamiseen.

- [3.26.1 Tulotapa psykiatriselle osastolle](#)
- [3.26.2 Tarkkailuun ottamisen ajankohta](#)
- [3.26.3 Tarkkailun päättymisen ajankohta](#)
- [3.26.4 Tahdosta riippumattoman psykiatrisen osastohoidon määräämisen ajankohta](#)
- [3.26.5 Tahdosta riippumattoman psykiatrisen osastohoidon päättymisen ajankohta](#)
- [3.26.6 Suunnitellusti toistuva hoitojakso](#)
- [3.26.7 Psykiatrian osastohoidon käynnistymisen syy on itsemurhayritys](#)
- [3.26.8 Itsemurhayritys psykiatrian osastohoidon aikana](#)
- [3.26.9 Lääkehoito psykiatrian osastohoidossa](#)
- [3.26.10 Toteutettu lääkehoito psykiatrian osastohoidossa](#)
- [3.26.11 Pakkotoimet psykiatrian osastohoidossa](#)
- [3.26.12 Toteutetut pakkotoimet psykiatrian osastohoidossa](#)
- [3.26.13 Omaisen ja läheisen tapaaminen](#)
- [3.26.14 GAS \(Global Assessment Scale\)](#)
 - [3.26.14.1 GAS-arvio hoitojakson alkaessa](#)
 - [3.26.14.2 GAS-arvio hoitojakson päättyessä tai laskentahetkellä](#)
 - [3.26.14.3 GAS-luokitus aikuisille](#)
 - [3.26.14.4 GAS-luokitus alle 18-vuotiaille \(käytetään potilailla, jotka ovat olleet alle 18-vuotiaita sairaalaan tullessa\)](#)

3.26.1 Tulotapa psykiatriselle osastolle

psykiatrisen hoidon alkamisen perustetta kuvaava tieto

- Ilmoitetaan [Hilmo - Tulotapa psykiatriselle osastolle -luokituksella](#).

Taulukko 3.26.1 Hilmo - Tulotapa psykiatriselle osastolle -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
5	Vapaaehtoisesti	potilas tuli psykiatriseen hoitoon vapaaehtoisesti läheteellä tai ilman lähetettä
61	Läheteellä tahdosta riippumatta	potilas saapui tahdosta riippumattomaan psykiatriseen hoitoon tarkkailuläheteellä (lomakkeella M1) tai siirrettiin toisesta sairaalasta tahdosta riippumattoman psykiatrisen hoidon aikana
62	Tahdosta riippumatta mielentilatutkimukseen	potilas saapui tahdosta riippumatta tuomioistuimen määräämään mielentilatutkimukseen
63	Tahdosta riippumatta oikeuspsykiatriseen hoitoon	potilas saapui tahdosta riippumattomaan psykiatriseen hoitoon Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) oikeuspsykiatristen asioiden lautakunnan määräyksen perusteella

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.2 Tarkkailuun ottamisen ajankohta

Tarkkailuun ottamisen päivämäärä ja kellonaika

- Ajankohta, jolloin mielenterveyslain 9 §:n perusteella sairaalaan tarkkailuun otetun potilaan tarkkailu alkoi (lomakkeella M1).
- Jos kellonaika ei ole tiedossa, ilmoitetaan vain päivä.
- Yhdelle osastojaksolle voidaan ilmoittaa useita aikaleimoja.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.3 Tarkkailun päättymisen ajankohta

Tarkkailun päättymisen päivämäärä ja kellonaika

- Ajankohta, jolloin mielenterveyslain 9 §:n perusteella sairaalaan tarkkailuun otetun potilaan tarkkailu päättyi.
- Jos kellonaika ei ole tiedossa, ilmoitetaan vain päivä.
- Yhdelle osastojaksolle voidaan ilmoittaa useita aikaleimoja.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.4 Tahdosta riippumattoman psykiatrisen osastohoidon määräämisen ajankohta

Tahdosta riippumattoman psykiatrisen osastohoidon määräämisen päivämäärä ja kellonaika

- Ajankohta, jolloin tehtiin päätös hoitoon määräämisestä potilaan tahdosta riippumatta (lomakkeella M3).
- Jos kellonaika ei ole tiedossa, ilmoitetaan vain päivä.
- Tieto ilmoitetaan myös, jos kyseessä on oikeuspsykiatrinen potilas tai tahdosta riippumaton hoito alkaa mielentilatutkimuksen jälkeen (mielenterveyslain 17 §).

- Yhdelle osastojaksolle voidaan ilmoittaa useita aikaleimoja.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.5 Tahdosta riippumattoman psykiatrisen osastohoidon päättymisen ajankohta

Tarkkailun päättymisen päivämäärä ja kellonaika

- Ajankohta, jolloin tahdosta riippumaton hoito lopetettiin.
- Jos kellonaika ei ole tiedossa, ilmoitetaan vain päivä.
- Tieto ilmoitetaan myös, jos kyseessä on oikeuspsykiatrinen potilas, tai potilas on tahdosta riippumattomassa hoidossa mielentilatutkimuksen jälkeen (Mielenterveyslain 17 §).
- Yhdelle osastojaksolle voidaan ilmoittaa useita aikaleimoja.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.6 Suunnitellusti toistuva hoitojakso

tieto siitä, onko potilas ollut määrääjoin toistuvaksi suunnitellussa osastohoidossa psykiatrisen sairauden vuoksi, esim. intervallihoidossa

- K (= kyllä), jos potilas on ollut määrääjoin toistuvaksi suunnitellussa osastohoidossa, muutoin E (= ei).
- Tieto vastaa aiemmin käytössä olleen Hilmo - Hoitokerta psykiatrian sairaansijalla -luokituksen luokkaa 3 (= suunnitellusti toistuva laitushoito).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.7 Psykiatrian osastohoidon käynnistymisen syy on itsemurhayritys

tieto siitä, onko potilas otettu psykiatriseen hoitoon itsemurhayrityksen vuoksi

- K (= kyllä), jos potilas on otettu psykiatriseen hoitoon itsemurhayrityksen vuoksi, muutoin E (= ei).
- Lisäksi ilmoitetaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n koodi X60–X84 (itsemurha tai muu tahallinen itsensä vahingoittaminen).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.8 Itsemurhayritys psykiatrian osastohoidon aikana

potilaan psykiatriseen hoitoon liittyvää itsemurhayritystä tai itsemurhakuolemaa koskeva tieto

- Tieto ilmoitetaan [Hilmo - Itsemurhayritys psykiatrian osastohoidossa -luokituksella](#).
- Lisäksi ilmoitetaan THL - Tautiluokitus ICD-10:n koodi X60–X84 (itsemurha tai muu tahallinen itsensä vahingoittaminen).

Taulukko 3.26.2 Hilmo - Itsemurhayritys psykiatrian osastohoidossa -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Hoitojakson aikana tapahtui itsemurhayritys	potilaan psykiatrisen hoitojakson aikana tapahtui itsemurhayritys, joka ei päättynyt itsemurhakuolemaan
2	Hoitojakson aikana tapahtui itsemurhakuolema	potilaan psykiatrisen hoitojakso päättyi itsemurhakuolemaan Huom. Hoidon katsotaan päättyneen itsemurhakuolemaan silloinkin, kun itsemurhayritys johtaa somaattiseen sairaanhoitoon, joka päättyy kuolemaan.
3	Ei itsemurhayritystä eikä itsemurhakuolemaa osastohoidon aikana	potilaan psykiatrisen hoitojakson aikana ei tapahtunut itsemurhayritystä eikä itsemurhakuolemaa

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.9 Lääkehoito psykiatrian osastohoidossa

tieto siitä, onko potilas saanut lääkehoitoa psykiatriseen sairauteen

- K (= kyllä), jos potilas on saanut lääkehoitoa psykiatriseen sairauteen, muutoin E (= ei).

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.10 Toteutettu lääkehoito psykiatrian osastohoidossa

potilaan psykiatrisen sairauden lääkehoitoa kuvaava tieto

- Ilmoitetaan [Hilmo - Lääkehoito psykiatrian osastohoidossa -luokituksella](#).
- Potilaan saamaa lääkehoitoa voidaan kuvata luokituksen useilla eri luokilla.
- Lääkehoitoa koskevat tiedot kootaan koko hoitojakson ajalta.

Taulukko 3.26.3 Hilmo - Lääkehoito psykiatrian osastohoidossa -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
2	Psykoosilääkehoito	lääkehoito, jossa potilas saa psykiatrisen sairauden hoitoon psykoosilääkkeisiin kuuluvia lääkkeitä (ATC-ryhmät N05A)
3	Masennuslääkehoito	lääkehoito, jossa potilas saa psykiatrisen sairauden hoitoon masennuslääkkeisiin kuuluvia lääkkeitä (ATC-ryhmät N06A)
5	Muu psykiatriseen sairauteen käytetty lääkehoito	lääkehoito, jossa potilas saa psykiatrisen sairauden hoitoon muita kuin tämän luokituksen muissa luokissa mainittuja lääkkeitä <ul style="list-style-type: none"> • Ei sisällä somaattisen sairauden lääkehoitoa.
6	Bentsodiatsepiini-lääkehoito	lääkehoito, jossa potilas saa psykiatrisen sairauden hoitoon bentsodiatsepiineihin kuuluvia lääkkeitä (ATC-ryhmät N03AE, N05BA tai N05CD)
7	Psykostimulantti-lääkehoito	lääkehoito, jossa potilas saa psykiatrisen sairauden hoitoon psykostimulantteihin kuuluvia lääkkeitä (ATC-ryhmät N06B)

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.11 Pakkotoimet psykiatrian osastohoidossa

tieto siitä, onko potilaan psykiatrisessa hoidossa käytetty pakkotoimia

- K (= kyllä), jos potilaan psykiatrisessa hoidossa on käytetty pakkotoimia; muutoin E (= ei)

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.12 Toteutetut pakkotoimet psykiatrian osastohoidossa

potilaan psykiatriseen hoitoon liittyviä pakkotoimia kuvaava tieto

- Pakkotoimet ilmoitetaan [Hilmo - Pakkotoimet psykiatrian osastohoidossa -luokituksella](#).
- Käytössä olleita pakkotoimia voidaan kuvata luokituksen useilla eri luokilla.
- Jokainen käytetty pakkotoimi ilmoitetaan. Yhden hoitojakson aikana voi olla useita pakkotoimia.
- Tiedot kirjataan tarkimmalla mahdollisella tasolla.
- Luokka 62 koskee tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevan potilaan ruumiillisen sairauden hoitoa.

Taulukko 3.26.4 Hilmo - Pakkotoimet psykiatrian osastohoidossa -luokitus

Tunniste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
10	Henkilöntarkastus ja -katsastus	pakkotoimi, jossa potilaalle tehdään henkilöntarkastus tai -katsastus yleistä järjestystä vakavasti haittaavien aineiden tai esineiden etsimiseksi tai niiden käytön havaitsemiseksi
101	Henkilöntarkastus	pakkotoimi, jossa potilaalle tehdään vaatetuksen tarkastaminen, jos on perusteltua syytä epäillä, että potilaalla on vaatteissaan tai muutoin yllään mielenterveyslain 22 g §:ssä tarkoitettuja aineita tai esineitä
102	Henkilönkatsastus	pakkotoimi, jossa potilaalle tehdään ruumiin tarkastaminen, esimerkiksi puhalluskokeella tai veri-, virtsa- tai sylkinäytteen ottamisella
11	Yhteydenpidon rajoittaminen	pakkotoimi, jossa potilaan yhteydenpitoa sairaalan ulkopuolelle rajoitetaan (mielenterveyslaki 22 j §)
2	Eristäminen muista potilaista	pakkotoimi, jossa potilas siirretään muista potilaista erillään olevaan tilaan
3	Sitominen lepositeilla	pakkotoimi, jossa potilasta estetään lepositein sitomalla vahingoittamasta itseään tai muita
5	Hoidollinen kiinnipittäminen	pakkotoimi, jossa potilasta estetään kiinnipittämällä vahingoittamasta itseään tai muita tai poistumasta sairaalan alueelta
6	Hoitotoimenpide ja/tai tutkimus tahdosta riippumatta tai potilaan vastustaessa hoitoa	pakkotoimi, jossa potilaalle toteutetaan tahdonvastaisesti tai tahdosta riippumatta hoitotoimenpide tai tutkimus, esim. ruumiillisen sairauden hoitamiseksi
61	Psyykkisen sairauden hoito tahdosta riippumatta	pakkotoimi, jossa potilaan psyykkisen sairauden hoidossa käytetään hänen tahdostaan riippumatta vain sellaisia lääketieteellisesti hyväksyttäviä tutkimus- ja hoitotoimenpiteitä, joiden suorittamatta jättäminen vakavasti vaarantaa hänen tai muiden terveyttä tai turvallisuutta
611	Lääkkeenanto tahdonvastaisesti psyykkisen sairauden vuoksi	pakkotoimi, jossa potilaalle annetaan tahdonvastaisesti lääkettä psyykkisen sairauden hoitoon
612	Sähköhoito tahdonvastaisesti psyykkisen sairauden vuoksi	pakkotoimi, jossa potilaalle annetaan tahdonvastaisesti sähköhoitoa psyykkisen sairauden hoitoon
613	Muu tutkimus- tai hoitotoimenpide tahdonvastaisesti psyykkisen sairauden vuoksi	pakkotoimi, jossa potilaalle tehdään tahdonvastaisesti muu tutkimus- tai hoitotoimenpide psyykkisen sairauden hoitoon
62	Ruumiillisen sairauden hoito tahdosta riippumatta	pakkotoimi, jossa tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevan potilaan ruumiillista sairautta hoidetaan tilanteessa, jossa potilas on kykenemätön päättämään hoidostaan ja vastustaa ruumiillisen sairautensa hoitoa mutta hoito on tarpeen potilaan henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi. Huom. Ruumiillisen sairauden hoitoa, jota potilas vastustaa, saa antaa muussa kuin psykiatrisessa toimintayksikössä, mikäli potilas on samanaikaisesti myös psyykkisen sairauden hoidossa tahdosta riippumatta.
621	Lääkkeenanto tahdonvastaisesti ruumiillisen sairauden vuoksi	pakkotoimi, jossa tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevalle potilaalle annetaan tahdonvastaisesti lääkettä ruumiillisen sairauden hoitoon

Tun-niste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
622	Muu tutkimus- tai hoito-toimenpide tahdonvastaisesti ruumiillisen sairauden vuoksi	pakkotoimi, jossa tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevalle potilaalle tehdään tahdonvastaisesti muu tutkimus- tai hoitotoimenpide ruumiillisen sairauden hoitamiseksi
7	Liikkumisvapauden rajoittaminen	pakkotoimi, jossa potilasta kielletään poistumasta sairaalan alueelta tai tietyn hoitoyksikön tiloista
8	Omaisuuksien haltuunotto	pakkotoimi, jossa potilaalta otetaan lainsäädännön edellyttämin valtuuksin haltuun omaisuutta (rahat tai maksuvälineet) tai muita hoitoa tai toimintayksikön yleistä järjestystä vakavasti häiritseviä aineita ja esineitä (mielenterveyslaki 22 g §)
9	Potilaan omaisuuden ja lähetysten tarkastaminen	pakkotoimi, jossa potilaan omaisuus ja lähetykset tarkastetaan lainsäädännön edellyttämin valtuuksin (mielenterveyslaki 22 h §)

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.13 Omaisen ja läheisen tapaaminen

psykiatrisessa osastohoidossa olevan potilaan omaisen tai muun läheisen tapaamista koskeva tieto

- Ilmoitetaan [Hilmo - Omaisen tai muun läheisen tapaaminen psykiatrian osastohoidossa -luokituksella](#).

Taulukko 3.26.5 Hilmo - Omaisen tai muun läheisen tapaaminen psykiatrian osastohoidossa -luokitus

Tun-niste	Nimi	Kuvaus ja lisätiedot
1	Ei tavattu	potilaan omaista tai läheistä ei tavattu osastohoidon aikana
2	Satunnainen tapaaminen	potilaan omaisen tai läheisen tavattiin satunnaisesti osastohoidon aikana. Huom. Luokkaa käytetään silloin, kun omaisen tai läheisen tapaamista ei ole suunniteltu osaksi potilaan hoitoa eikä sitä ole kirjattu hoitosuunnitelmaan.
3	Omaiset aktiivisesti mukana hoidossa	omaiset tai läheiset olivat aktiivisesti mukana potilaan hoidossa. Huom. Luokkaa käytetään silloin, kun omaisen tai läheisen tapaaminen on kirjattu hoitosuunnitelmaan osaksi potilaan hoitoa.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.14 GAS (Global Assessment Scale)

3.26.14.1 GAS-arvio hoitojakson alkaessa

potilaan psykiatriseen sairauteen liittyvä GAS-pistemäärä hoidon alkaessa

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.26.14.2 GAS-arvio hoitojakson päättyessä tai laskentahetkellä

potilaan psykiatriseen sairauteen liittyvä GAS-pistemäärä hoidon päättyessä tai laskentahetkellä

- GAS (Global Assessment Scale) on psykososiaalisen toimintakyvyn arvioinnin apuväline.
- GAS-arvio tehdään potilaan tullessa hoitoon ja lähtiessä hoidosta sekä potilaslaskennan ajankohtana. Nii-den potilaiden tulovaiheen GAS-arviota ei tarvitse ilmoittaa, jotka saapuivat hoitoon ennen 1.1.1994. Mikäli arvio on kuitenkin tehty, voidaan se ilmoittaa.
- GAS-arviota varten on olemassa kaksi erilaista luokitusta: GAS-luokitus aikuisille ja GAS-luokitus alle 18-vuotiaille.
- Tutkittavan alin toiminnan taso arvioidaan valitsemalla edeltäneen viikon tilaa vastaava alin väli, joka kuvaa hänen toimintaansa kuvitellulla jatkumolla mielenterveydestä sairauteen. Esimerkiksi tutkittavalle, jonka

”käyttäytymiseen vaikuttavat merkittävästi harhaluulot” (väli 21–30) tulisi antaa lukema tältä väliltä, vaikka hänellä onkin ”huomattavaa huonontumista useilla alueilla” (väli 31–40). Välin sisäisiä lukuarvoja voidaan käyttää arvioinnin tulosten raportoinnissa (esim. 35, 58, 63). Todellista toiminnan tasoa arvioidaan riippumatta siitä, saako tutkittava lääkitystä tai muuta hoitoa ja parantaako tämä hänen toimintaansa.

- Hilmon hoidon tarvetta koskevan tiedon ilmoittaminen ei ole välttämätöntä, jos potilaan GAS-arvio ilmoitetaan. Tällöin GAS:n arviosta johdetaan luku hoidon tarpeelle. GAS:n ja hoidon tarpeen vastaavuus on seuraava:
 1. Täysin tai lähes omatoiminen: pisteväli 100-61
 2. Ajoittainen hoidon tarve: pisteväli 60-46
 3. Toistuva hoidon tarve: pisteväli 45-31
 4. Lähes jatkuva hoidon tarve: pisteväli 30-11
 5. Jatkuva, ympärivuorokautinen hoidon tarve: pisteväli 10-1

3.26.14.3 GAS-luokitus aikuisille

100-91 Ei oireita

hyvä toimintakyky monilla elämän alueilla, elämän ongelmat eivät koskaan näytä saavan yliotetta, toiset turvautuvat tutkittavaan hänen lämpönsä ja vahvuutensa takia.

90-81 Ohimeneviä oireita

voi esiintyä, mutta toiminta on hyvää kaikilla elämän alueilla, mielenkiinto ja osallistuminen ovat laaja-alaista, tutkittava menestyy sosiaalisesti, on yleisesti tyytyväinen elämään, hänellä esiintyy arkipäivän huolia, mutta vain joskus ne tuntuvat hallitsemattomilta.

80-71 Vähäisiä oireita

voi esiintyä, mutta toimintakyky on enintään lievästi huonontunut, arkipäivän huolia ja ongelmia esiintyy vaihtelevasti ja joskus ne ovat hallitsemattomia.

70-61 Esiintyy joitakin lieviä oireita

esim. masentuneisuutta ja lievää unettomuutta TAI joitain vaikeuksia useilla elämän alueilla, mutta toimintakyky on yleisesti ottaen hyvä eivätkä useimmat kouluttamattomat henkilöt pitäisi tutkittavaa ”sairaana”.

60-51 Kohtalaisia oireita

TAI yleisesti joitakin vaikeuksia (esim. vähän ystäviä, tunneköyhyyttä, masentuneisuutta, sairaalloista epärointiä, yli-irteää mielialaa ja pakonomaista puhumisen tarvetta, kohtalaisen vakavaa antisosiaalista käyttäytymistä).

50-41 Vakavia oireita

tai toiminnan tason huonontumista, jonka useimmat klinikot arvioisivat tarvitsevan hoitoa tai huomiota (esim. itsemurha-ajatukset tai eleet, vakavat pakkotoiminnot, usein esiintyvät ahdistuneisuuskohtaukset, vakava antisosiaalinen käytös, pakonomainen juopottelu).

40-31 Huomattavaa toiminnan tason huonontumista

useilla elämän alueilla, kuten työelämässä, perhesuhteissa, arvostelukyvyyssä, ajattelussa tai mielialassa (esim. masentunut nainen välttelee ystäviä, lyö laimin perheensä, ei pysty kotitöihin) TAI jonkinasteista todellisuuden tajun tai kommunikaation huonontumista (esim. puhe ajoittain epämääräistä, epäjohdonmukaista tai epäoleellista) TAI tutkittavalla on yksi vakava itsemurhayritys.

30-21 Toimintakyvyn lähes kaikilla elämän alueilla

esim. pysyttelee vuoteessa koko päivän TAI käyttäytymiseen vaikuttavat huomattavasti joko harhaluulot tai harha-aistimukset TAI kommunikointi on vaikeasti huonontunutta (esim. joskus asiaankuulumatonta tai tutkittava ei vastaa puhutteluun) tai arvostelukyky pettää (esim. käyttäytyy karkean sopimattomasti).

20-11 Tarvitsee valvontaa,

jotta ei vahingoittaisi itseään tai muita tai huolehtia vähimmästään henkilökohtaisesta hygieniastaan (esim. toistuvia itsemurhayrityksiä, usein väkivaltainen, maanista kiihtyneisyyttä, tuhrin ulosteella) TAI kommunikaation vaikeaa huonontumista (esim. usein hajanainen tai puhumaton).

10-01 Tarvitsee jatkuvaa valvontaa

useita päiviä, jotta ei vahingoittaisi itseään tai muita tai ei yritä huolehtia vähäisestään henkilökohtaisesta hygieniastaan.

3.26.14.4 GAS-luokitus alle 18-vuotiaille (käytetään potilailla, jotka ovat olleet alle 18-vuotiaita sairaalaan tullessa)

100-91 Erittäin hyvä toimintakyky useilla alueilla (kotona, koulussa, tovereiden kanssa), elämänongelmat eivät näytä aiheuttavan vaikeuksia. Toiset haluavat mielellään olla tämän lapsen tai nuoren kanssa hänen monien positiivisten ominaisuuksiensa takia. Ei oireita.

90-81 Ei oireita tai vain vähäiset oireet

esim. lievä hermostuneisuus ennen kokeita, kaikissa suhteissa hyvä toimintataso, kiinnostunut monista asioista ja paneutuu niihin, sosiaalisesti pärjäävä, yleensä elämäänsä tyytyväinen, ainoastaan arkipäiväisiä ongelmia ja huolia (esim. tilapäisiä ristiriitoja muiden perheenjäsenten kanssa).

80-71 Jos oireita esiintyy, ne ovat tilapäisiä

ja psykososiaalisiin stressitekijöihin nähden odotettavissa olevia (esim. keskittymisvaikeuksia perheiden jälkeen); vain vähäinen toimintakyvyn heikentyminen sosiaalisissa suhteissa tai koulussa tai opiskelussa (esim. tilapäisesti jäljessä koulutyössä).

70-61 Joitakin lieviä oireita tai joitakin vaikeuksia kyvyssä toimia sosiaalisissa suhteissa, koulussa tai opiskelussa

esim. mielialan lasku tai lievä nukahtamisongelma tilapäinen koulupinnaus tai varastelu oman perheen piirissä; pääasiallisesti suhteellisen hyvin toimiva, on merkityksellisiä suhteita muutamii henkilöihin.

60-51 Kohtalaisia oireita tai kohtalaisia vaikeuksia kyvyssä toimia sosiaalisissa suhteissa tai koulussa tai opiskelussa

esim. lattea tunteiden ilmaisu tai monimutkainen puhe tai yksittäiset paniikkikohtaukset vain vähän ystäviä tai ristiriitoja tovereiden kanssa koulussa tai työssä.

50-41 Vakavia oireita tai vakavasti alentunut kyky toimia sosiaalisissa suhteissa tai koulussa tai opiskelussa

esim. itsemurha-ajatuksia tai vaikeita pakko-oireita tai toistuvia näpistelyjä ei ole ystäviä tai keskeyttää koulunkäynnin tai opiskelun, ei pysy työssä.

40-31 Tiettyjä häiriöitä realiteettitestauksessa ja kommunikaatiokyvyssä tai selviä toiminnan häiriöitä useilla alueilla, kuten koulussa tai opiskelussa tai suhteissa perheenjäseniin tai arvostelukyvyssä tai ajattelussa tai mielialassa

esim. ilmaisee ajoittain itseään epäloogisesti tai epäselvästi tai epäasiallisesti, masentunut lapsi välttelee ystäviään tai laiminlyö velvollisuuksiaan perheessä tai ei suoriudu koulu- tai opiskelutehtävistään tai ryhtyy jatkuvasti tappelemaan itseään nuorempien lasten kanssa tai epäonnistuu koulussa tai on kotona uhmainen ja torjuva.

30-21 Harhaluulot ja aistiharhat vaikuttavat merkittävästi käyttäytymiseen tai vakavasti alentunut kommunikaatio- tai arvostelukyky tai kyvyn toimimaan lähes kaikilla alueilla

esim. ajoittain hajanainen tai käyttäytyy hyvin epäasiallisesti tai jatkuvia itsemurhaajatuksia makaa sängyssään kaiken päivät, tai ei käy koulua tai ei opiskele tai ei ole harrastuksia tai ei ystäviä.

20-11 On tietty vaara, että lapsi tai nuori vahingoittaa itseään tai muita tai ei kykene ajoittain huolehtimaan omasta siisteydestään tai vakava kommunikaatiokyvyn häiriö

esim. itsemurhayritys ilman selvää kuolemantoivetta tai usein väkivaltainen tai maanisesti kiihtynyt enimmäkseen sekava, tai mutistinen, puhumaton, tuhrin ulosteella.

10-01 Jatkuva vaara, että lapsi tai nuori aiheuttaa itselleen tai muille vahinkoa tai jatkuvasti kykenemätön huolehtimaan omasta siisteydestään tai vakava itsemurhayritys johon liittyy kuolemantoive

esim. toistuva väkivaltaisuus.

Käyttö: erikoissairaanhoidon vuodeosastohoito

3.27 Peruuntuminen

- [3.27.1 Palvelutapahtuman peruuntumisen ajankohta \(TS\)](#)
- [3.27.2 Palvelutapahtuman peruuntumisen syy](#)

3.27.1 Palvelutapahtuman peruuntumisen ajankohta (TS)

ajankohta, jolloin varattu aika on peruutettu

Käyttö: Perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

3.27.2 Palvelutapahtuman peruuntumisen syy

syy palvelutapahtuman peruuntumiselle

- Ilmoitetaan [THL - Palvelutapahtuman peruuntumisen tai siirtymisen syy -luokituksella](#).
- Tietoa käytetään hoidon saatavuuden seurantaan sekä muiden käyntitietojen peruutukseen. Asiakkaasta johtuva peruuntuminen voidaan poistaa aikamäärien mittauksesta.
- Palvelutapahtuman peruuntumisen syy kirjataan, kun hoidon tarpeen arviointi ja/tai ajanvaraus on tehty, mutta käyntiä ei tapahdu (varattu aika kuitataan pois ajanvarauslistasta).

Taulukko 3.27.1 THL - Palvelutapahtuman peruuntumisen tai siirtymisen syy -luokitus

Tunniste	Pitkä nimi	Määritelmä
Y30	Asiakkaasta johtuva syy	Peruuntuminen johtuu asiakkaasta, jos asiakas jätti tulematta varatulle ajalle, peruutti ajan tai siirsi sen.
Y32	Organisaatiosta johtuva syy	Ajanvaraus peruutetaan organisaatiosta johtuvasta syystä ja varataan uusi aika. Ei keskeytä hoidon odotuksen seurantaa.
Y90	Tapahtuma peruutetaan (tek-ninen tarkoitus)	Teknisellä peruutuksella tapaus poistetaan tarvittaessa hoidon odotuksen mittauksesta.

Käyttö: perusterveydenhuollon avohoito, kotihoito, työterveyshuolto

4 Yhteystiedot

Erikoissairaanhoito ja perusterveydenhuollon vuodeosastohoito:

terveyshilmo@thl.fi

Perusterveydenhuolto:

avohilmo@thl.fi

Yksityinen terveydenhuolto:

terveyshilmo@thl.fi

avohilmo@thl.fi

Työterveyshuolto:

avohilmo@thl.fi

Kotihoito:

avohilmo@thl.fi

Toimintayksikkökoodit:

toimipaikkarekisteri@thl.fi

Sähköinen tiedon toimitus, tekniikka:

avohilmo@thl.fi

terveyshilmo@thl.fi

Liite 1 Merkinnät neuvola-asetuksen mukaisista terveystarkastuksista

Vuodesta 2015 lähtien THL on tuottanut Avohilmasta valvontaviranomaisten tarvitsemat tiedot lasten ja nuorten terveystarkastusten toteutumisesta. Tarkistuksista säädetään valtioneuvoston asetuksessa neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (VNA 338/2011). Terveystarkastusten toteutuminen päätellään [THL - Toimenpideluokituksen](#), [PTHAVO - Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokituksen \(SPAT\)](#) ja [THL - Suun terveydenhuollon toimenpideluokituksen](#) koodeista.

Terveystarkastuksissa käytettäviä käyntisyymerkintöjä ([THL - Tautiluokitus ICD-10](#) tai [Kuntaliitto - ICPC Perusterveydenhuollon luokitus](#))

Käyntisyymerkintöjä [ICD-10 koodilla](#), esimerkiksi:

Lastenneuvolatarkastus:

Z00.1 (lapsen rutiinimainen terveystarkastus)

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tarkastus:

Z00.1 (lapsen rutiinimainen terveystarkastus)

Z00.2 (lapsen nopean kasvuvaiheen tarkastus) Z00.3 (murrosiän kehitysvaiheen tarkastus)

Z10.8 (muun väestöryhmän rutiinimainen yleinen terveystarkastus, opiskeluterveydenhuollon tarkastus)

Z02.3 (kutsuntatarkastus)

Äitiysneuvolatarkastus:

Z34.0 (normaalin ensiraskauden seuranta)

Z34.8 (muun normaaliraskauden seuranta)

Z34.9 (määrittämätön normaaliraskauden seuranta)

Z35.9 (määrittämätön riskiraskauden seuranta)

Käyntisyymerkintöjä [ICPC-2 -koodilla](#), esimerkiksi:

A98 (terveyden ylläpito/sairauden ennaltaehkäisy)

W78 (raskaus)

W84 (riskiraskaus)

W90 (synnytys, elävä lapsi)

Liite 1 Taulukko 1 Toiminnot THL - Toimenpide (SPAT) -luokituksella

Koodi	Toiminto	Kuvaus
OAA10 (SPAT1197)	Lasta odottavan perheen laaja terveystarkastus	lasta odottavan perheen laaja terveystarkastus Huom. Tähän terveystarkastukseen kuuluu äidin ja sikiön terveydentilan tutkiminen sekä koko perheen hyvinvoinnin selvitys haastattelulla ja tarvittaessa muilla menetelmillä. Ks. asetus 338/2011.
OAA11 (SPAT1379)	Raskaana olevan terveystarkastus	raskauden aikaiset terveystarkastukset tarkastusohjelman mukaisesti sekä toimenpiteet, tutkimukset ja ohjaus äitiysneuvolakäynnin ja seurantakäynnin aikana Huom. Sisältää myös synnytyksen jälkitarkastuksen. Ks. Terveystarkastuslaki 1326/2010 15 §, VNA 338/2011, 9 §.
OAA12 (SPAT1380)	Synnytyksen jälkitarkastus	synnytyksen jälkeen tehtävä jälkitarkastus
OAA70 (SPAT1399)	Avoliiton ulkopuolella syntyvän lapsen isyyden tunnistamisen vastaanottaminen äitiysneuvolassa ennen lapsen syntymää. Isyyslaki 16 §	avoliiton ulkopuolella syntyvän lapsen isyyden tunnistamisen vastaanottaminen äitiysneuvolassa ennen lapsen syntymää Huom. Tunnustamisen voi vastaanottaa äitiysneuvolan terveydenhoitaja tai kätilö niissä tilanteissa, joissa isyyslain 11/2015 16 §:n mukaisesti ei ole syytä kieltäytyä isyyden tunnistamisen vastaanottamisesta.

Koodi	Toiminto	Kuvaus
OAA71	Äitiyden tunnustamisen vastaanottaminen äitiysneuvolassa ennen lapsen syntymää	
OAA48 (SPAT1195)	Perhevalmennus	perhe- ja synnytysvalmennus perhe- tai ryhmätilaisuutena
MA1AE (SPAT1187)	Varhaisraskauden yleinen UÄ	varhaisraskauden yleinen ultraäänitutkimus raskausviikolla 10+0–13+6
MA3AE (SPAT1373)	Varhaisraskauden yhdistelmäseulonta	kromosomipoikkeavuuksien selvittäminen ensisijaisesti varhaisraskauden yhdistelmäseulonnan avulla (seerumiseulonta raskausviikolla 9+0–11+6 ja niska-turvotuksen mittausta yleisen ultraäänitutkimuksen yhteydessä raskausviikolla 11+0–13+6) (VNA 339/2011)
MA4AE (SPAT1374)	Toisen raskauskolmanneksen seerumiseulonta	kromosomipoikkeavuuksien selvittäminen toisen raskauskolmanneksen seerumiseulonnan avulla raskausviikolla 15+0–16+6 (VNA 339/2011)
MA5AE (SPAT1375)	Rakenneuäseulonta, viikot 18+0–21+6	ultraäänitutkimus vaikeiden rakennepoikkeavuuksien selvittämiseksi raskausviikolla 18+0–21+6 (VNA 339/2011)
MA6AE (SPAT1376)	Rakenneuäseulonta, viikot 24+0	ultraäänitutkimus vaikeiden rakennepoikkeavuuksien selvittämiseksi raskausviikon 24+0 jälkeen (VNA 339/2011)
OAA20 (SPAT1381)	Laaja terveystarkastus neljän kuukauden iässä	neljän kuukauden ikäisen lapsen laaja terveystarkastus lastenneuvolassa Huom. Tähän terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Ks. asetus 338/2011.
OAA21 (SPAT1382)	Laaja terveystarkastus kahdeksantoista kuukauden iässä	kahdeksantoista kuukauden ikäisen lapsen laaja terveystarkastus lastenneuvolassa Huom. Tähän terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä näiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Ks. asetus 338/2011.
OAA22 (SPAT1383)	Laaja terveystarkastus neljän vuoden iässä	neljän vuoden ikäisen lapsen laaja terveystarkastus lastenneuvolassa Huom. Tähän terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Ks. asetus 338/2011.
OAA30 (SPAT1384)	Laaja terveystarkastus ensimmäisellä luokalla	ensimmäisen luokan oppilaan laaja terveystarkastus kouluterveydenhuollossa Huom. Terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä näiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Ks. asetus 338/2011.
OAA31 (SPAT1385)	Laaja terveystarkastus viidennellä luokalla	viidennen luokan oppilaan laaja terveystarkastus kouluterveydenhuollossa Huom. Terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä näiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Ks. asetus 338/2011.
OAA32 (SPAT1386)	Laaja terveystarkastus kahdeksannella luokalla	kahdeksannen luokan oppilaan laaja terveystarkastus kouluterveydenhuollossa Huom. Terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä näiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi sekä arvio oppilaan erityisistä tarpeista ammattivalinnan ja jatko-opiskelun kannalta sekä suunnitelma tarvittavista tukitoimista. Ks. asetus 338/2011.
OAA40 (SPAT1315)	Lasten ja nuorten määrääkainen terveystarkastus	määrääkainen terveystarkastus ja tarvittaessa siitä laadittu suppea todistus neuvolassa, koulu- tai opiskeluterveydenhuollossa tai ehkäisevässä suun terveydenhuollossa Huom. Ei sisällä laajaa terveystarkastusta ja asevelvollisen terveystarkastusta.
OAA41 (SPAT1317)	Yksilöllisen tarpeen mukainen terveystarkastus	aiemmassa terveystarkastuksessa havaitun ongelman yksilöllisen tarpeen mukainen seuranta

Koodi	Toiminto	Kuvaus
OAA42 (SPAT1388)	Yksilöllisen tarpeen mukainen laaja terveystarkastus	lapsen tai oppilaan laaja terveystarkastus, joka järjestetään yksilöllisen tarpeen perusteella määräaikaisten laajojen terveystarkastusten lisäksi Huom. Terveystarkastukseen kuuluu myös lapsen tai oppilaan vanhempien haastattelu ja koko perheen hyvinvoinnin selvittäminen niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen tai oppilaan terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä näiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Ks. asetus 338/2011.
OAA43 (SPAT1389)	Erityisen tuen tarpeen mukainen käynti	erityisen tuen tarpeen selvittämiseksi tai tuen järjestämiseksi tehdyt toimenpiteet lisäkäynnin aikana Huom. Esimerkiksi tuen tarpeen selvittäminen tai tuen järjestäminen pitkäaikaisen sairauden tai toimintakyvyn aleneman vuoksi, voimien selvittely ja tukeminen mielialaan, psykosomaattiseen oireiluun, perhe-, koulu- tai kaveritilanteeseen liittyvissä tilanteissa. Erityisen tuen tarve on selvitettävä, jos alle kouluikäisessä lapsessa, oppilaassa, opiskelijassa, perheessä tai ympäristössä on tekijöitä, joka voivat vaarantaa tervettä kasvua ja kehitystä. Ks. asetus 338/2011, 13 §.
OAA47 (SPAT1362)	Terveydenhoitajan arvio suun terveydentilasta	lapselle 1–6 vuoden ikäisenä tehtyyn terveystarkastukseen sisältyvä terveydenhoitajan arvio suun terveydentilasta. Ks. asetus 338/2011 9§ kohta 3.
OAA49 (SPAT1320)	Lastensuojelulain mukainen lapsen terveydentilan tutkiminen	lääkärin tutkimus, jossa lapsen tämänhetkinen psykofyysinen vointi sekä kasvu- ja kehityshistoria tarkastetaan, ja lapsi ohjataan tarpeenmukaisiin jatkotutkimuksiin, hoitoihin ja kuntoutukseen sekä pitkäaikaissurantaan
OAA50 (SPAT1363)	1. opiskeluvuoden terveystarkastus, toinen aste	ensimmäisenä opiskeluvuonna tehty terveystarkastus lukion, ammatillisen oppilaitoksen ym. asetuksen 338/2011 9§ 5 kohdan mukaiselle opiskelijalle
OAA51 (SPAT1364)	2. opiskeluvuoden terveystarkastus, toinen aste	toisena opiskeluvuonna tehty terveystarkastus lukion, ammatillisen oppilaitoksen ym. asetuksen 338/2011 9§ 5 kohdan mukaiselle opiskelijalle
OAA52 (SPAT1365)	1.opiskeluvuoden tarkastus, erityistarve, toinen aste	ensimmäisenä opiskeluvuonna tehty terveystarkastus erityisopetuksessa olevalle tai opiskelijalle, jonka terveydentilan ja opiskelukykyyn selvittäminen on tarpeellinen opiskelualan tai tulevan ammatin vuoksi asetuksen 338/2011 9§ 5 kohdan mukaisessa oppilaitoksessa opiskelevalle
OAA53 (SPAT1366)	Terveyskyselyyn perustuva terveystarkastus	terveystarkastus, joka on tehty terveyskyselyn perusteella yliopistossa, ammattikorkeakoulussa tai muussa asetuksen 338/2011 9 § 6 kohdan mukaisessa oppilaitoksessa opiskelevalle
OAA54 (SPAT1367)	2.asteen opiskelijan tarkastus, yksilöllinen tarve	terveystarkastus, joka on tehty yksilöllisen tarpeen vuoksi lukion, ammatillisen oppilaitoksen ym. asetuksen 338/2011 9 § 5 kohdan mukaiselle opiskelijalle.
OAA55 (SPAT1387)	1. opiskeluvuoden terveyskysely, korkea aste	ensimmäisenä opiskeluvuonna ammattikorkeakoulussa ja yliopistossa tai vastaavaan tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevalle opiskelijalle tehtävä terveys- ja hyvinvointitilanteen arviointi terveyskyselyn perusteella ilman vastaanottoa Huom. Ks. asetus 338/2011.
OAA56 (SPAT1390)	Opiskeluun soveltumattomuuden arviointi	toimenpiteet opiskeluun soveltumattomuuden arvioimiseksi (ns. SORA-lainsäädännön, joka koskee opiskeluun soveltumattomuuteen liittyviä ratkaisuja, toimenpiteet terveydenhuollossa) Huom. SORA-säännökset ovat lainsäädäntökokonaisuus, johon kuuluvat seuraavat lait: laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017, ammattikorkeakoululaki 932/2014 ja yliopistolaki 558/2009.
OAA46 (SPAT1396)	Monialaisen asiantuntijaryhmän tapaaminen	opiskelijan tuen tarpeen selvittäminen ja tarvittavien opiskeluhoitopalvelujen järjestäminen tapauskohtaisesti kootussa monialaisessa asiantuntijaryhmässä Huom. Ks. oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 §.
OAA44 (SPAT1369)	Oppilaitoksen opiskeluhoitoryhmän tapaaminen	oppilaitoksen opiskeluhoitoyhteyksien suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaavan monialaisen oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoyhteyksien toiminta, joka vastaa yhteisöllisen opiskeluhoitoyhteyksien toteutumisesta Huom. Ks. oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 §.
OAA45 (SPAT1332)	Opintoympäristön terveydellisten olojen tarkastus	kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastus yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa
OAB20 (SPAT1327)	Työ-, koulu- tai opiskeluyhteistyö	työ-, koulu- tai opiskeluyhteistyö
OAB23 (SPAT1330)	Työ-, koulu- tai opiskelupaikan työ-, koulu- tai opiskeluyhteisöselvitys	työ-, koulu- tai opiskeluyhteisöön liittyvä selvitys (esim. työ- ja opiskeluyhteisöselvitys)

Koodi	Toiminto	Kuvaus
OAB22 (SPAT1329)	Työ-, koulu- tai opisk.ymp. altisteiden selvitys	työ-, koulu- tai opiskelu ympäristöaltisteisiin liittyvä selvitys
OAB10	Terveystarkastuksista (äitiys- ja lastenneuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto) poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen	lakisääteisistä terveystarkastuksista (äitiys- ja lastenneuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto) poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen
OAB38 (SPAT1307)	Psykososiaalinen neuvonta ja ohjaus	ihmissuhteisiin ja mielenterveyteen liittyvä neuvonta ja ohjaus
OAB39 (SPAT1308)	Seksuaaliterveysneuvonta	sisältää mm. yksilöllisen ehkäisymenetelmän suunnittelun ja valinnan, seksitautien ehkäisyn, seksuaalineuvonnan jne.
OAB40 (SPAT1309)	Päihteisiin/ riskikäyttäytymiseen liittyvä ohjaus	päihteisiin, tupakkaan ja muuhun riskikäyttäytymiseen liittyvä neuvonta ja ohjaus
OAB32 (SPAT1391)	Perhetilanteeseen liittyvä neuvonta ja ohjaus	perheen ajankohtaiseen tilanteeseen liittyvä neuvonta ja ohjaus Huom. Ajankohtainen tilanne voi liittyä esim. perheenjäsenen sairastumiseen tai kuolemaan, perherakenteen muutokseen tai muuhun perheeseen liittyvään tilanteeseen tai kriisiin. Ks. terveydenhuoltolaki 1326/2010 ja asetus 338/2011.
OAB33 (SPAT1392)	Parisuhteeseen liittyvä neuvonta ja ohjaus	parisuhteeseen liittyvä neuvonta ja ohjaus, joka voi liittyä esim. erimielisyyksien ratkaisuun, rooleihin ja parisuhteen hoitamiseen Huom. Ks. terveydenhuoltolaki 1326/2010 ja asetus 338/2011.
OAB34 (SPAT1393)	Vanhemman ja lapsen vuorovaikutusta tukeva ohjaus	vanhemmuuteen tai vanhemman ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen (esim. kasvatuskäytäntöihin) liittyvä neuvonta ja ohjaus Huom. Ks. terveydenhuoltolaki 1326/2010 ja asetus 338/2011.
OAB35 (SPAT1394)	Elinolosuhteisiin liittyvä neuvonta ja ohjaus	elinolosuhteisiin (esim. toimeentuloon ja arjen hallintaan) liittyvä neuvonta ja ohjaus
OAB31 (SPAT1303)	Kasvuun ja kehitykseen liittyvä neuvonta ja ohjaus	fysiseen kasvuun ja neurologiseen ja psyykkiseen kehitykseen liittyvä neuvonta ja ohjaus
OAB30 (SPAT1200)	Imetyksen ja rintojen hoidon ohjaus	imetyksen opetus ja rintojen hoidon ohjaus

Suun terveydenhuollon toimenpideluokituksen luokat

- SAA- ja SAB-ryhmien toimenpiteet
- WYA40 (suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvio ensimmäistä lasta odottavalle perheelle)
- WYA50 (opiskelijalle tehtävä suun terveystarkastus, jossa selvitetään suun terveysneuvonnan ja palvelujen tarve)

Asetuksen mukaan terveystarkastuksen voi tehdä terveydenhoitaja tai lääkäri. Laajan terveystarkastuksen tekee sekä terveydenhoitaja että lääkäri joko erillisellä tai yhdellä vastaanotolla. Sekä terveydenhoitaja että lääkäri kirjaa- vat (tilastoivat) käynnin ja laajan terveystarkastuksen THL - Toimenpide (SPAT) -koodin. Suun terveystarkastuksen voi tehdä hammaslääkäri, suuhygienisti tai hammashoitaja. Laajaan terveystarkastukseen sisältyy vanhempien hyvinvoinnin arvio. Sen yhteydessä saaduista tutkimustuloksista ja muista havainnoista tehdään merkinnät heidän terveyskertomukseensa ja tarvittaessa lapsen terveyskertomukseen. (STM 2009:20.) Tällöin perheenjäsenen palvelutapahtumasta tehdään myös Avohilmo- ilmoitus. Myös perheenjäsenen tarkastuksessa käytetään laajaa terveystarkastusta kuvaavaa koodia.

Tarkempia kirjaamisohjeita löytyy Tiedä- ja toimi -korteilta:

- [Lasta odottavan perheen laajan terveystarkastuksen kirjaaminen](#)
- [Isyyden tunnustaminen äitiysneuvolassa ennen lapsen syntymää](#)
- [Äitiyden tunnustaminen äitiysneuvolassa ennen lapsen syntymää](#)
- [Neljän kuukauden ikäisen lapsen laajan terveystarkastuksen kirjaaminen](#)
- [18 kuukauden ikäisen lapsen laajan terveystarkastuksen kirjaaminen](#)
- [4 vuoden ikäisen lapsen laajan terveystarkastuksen kirjaaminen](#)
- [Mielenterveystyön kirjaaminen neuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa](#)

Kirjaamisohjeita THL:n verkkosivuilla:

- [Kouluterveydenhuollon kirjaamisohjeita](#)
- [Opiskeluterveydenhuollon kirjaamisohjeita](#)

Rakenteiset kirjaamisoppaat:

- [Kirjaamisopas, lastenneuvola ja kouluterveydenhuolto](#)
- [Kirjaamisopas, opiskeluterveydenhuolto](#)

Liite 2 Opiskelu- ja työelämän ulkopuoliset terveystarkastukset

Perusterveydenhuollon muissa terveystarkastuksissa käytetään alla mainittuja [THL - Toimenpideluokituksen](#) (SPAT) koodeja.

Liite 2 Taulukko 1 Perusterveydenhuollon muissa terveystarkastuksissa käytettävät [THL - Toimenpideluokituksen](#) koodit

Koodi	Terveystarkastus	Kuvaus
OAA61 (SPAT1395)	Opiskelu- ja työelämän ulkopuolella olevien terveystarkastus	opiskelu- ja työterveyshuollon ulkopuolelle jääville nuorille, työikäisille sekä ikäihmisille tehtävä terveystarkastus Huom. Ks. terveydenhuoltolaki 1326/2010,13 §. Tähän kuuluu myös perhehoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset perhehoitolain 15 a §:n mukaisesti.
OAA68	Työttömien terveystarkastus	työttömien terveystarkastus
OAA60 (SPAT1321)	Asevelvollisen terveystarkastus	puolustusvoimien ohjeen ja lomakkeen mukainen terveystarkastus. Mikäli tehdään sekä opiskeluterveydenhuollon tarkastus että kutsuntatarkastus, molemmat toimenpidekoodit merkitään samalle käynnille.
OAA69	Omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastus	Ikääntyneiden omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset perustuvat ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annettuun lakiin (980/2012). Työikäisten omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset perustuvat terveydenhuoltolakiin (1326/2010).

Liite 3 Psykiatrian, mielenterveyspalveluiden ja päihdetyön toimenpidekoodit perus- ja erityistasolle

[THL - Toimenpideluokituksen](#) I-ryhmän koodeilla kaikki toimijat voivat kuvata sisällöllisesti samanlaista työtä, riippumatta siitä tehdäänkö työ psykiatrian erityispalveluissa, perustason toiminnoissa tai päihdepalveluissa. Koko I-ryhmässä on käytettävissä lähes 300 hoidon sisältöä kuvaavaa toimenpidekoodia. Täysmittainen I-ryhmän koodilista löytyy Koodistopalvelusta.

Toimenpidekirjaamisen käyttöönottoa helpottamaan on luotu niin sanottu Perusvalikko, jonka sisältö on kuvattu tässä liitteessä. Perusvalikon koodeilla voidaan kattaa mielenterveys- ja päihdepalveluiden toiminnan minimisisältö, ja niiden avulla käyttöönoton aloittaminen on mahdollista pienemmällä joukolla toimenpidekoodeja. Perusvalikko koostuu yleiskoodeista sekä vaikuttavien psykososiaalisten menetelmien koodeista. Listalla on uusia koodeja, joiden tarkoitus on kattaa toiminnan kehittämisen tuomat uudet toiminta- ja interventiomuodot. Lisäksi on huomioitu Käypä hoito-suosituksessa vaikuttaviksi (näyttö A tai B) todetut psykososiaaliset interventiot. Koodeihin sisältyy lyhyt kuvaus siitä, mitä koodilla tarkoitetaan ja milloin sitä voidaan käyttää kirjaamisessa.

Katso toimenpidekirjaamisesta tarkemmin: [Vaikuttava mielenterveys- ja päihdetyö näkyväksi toimenpidekoodeilla – perusterveydenhuollon työntekijän ohjeistus](#)

Toimenpideluokituksen sisältöä kehitetään yhteistyössä THL:n, Duodecimin ja eri terapeuttisten yhdistysten toimijoiden kanssa. Toimenpidekoodien lyhyiden ja pitkien nimien kieliasuun ja ymmärrettävyyteen on kiinnitetty huomiota. Muutosten hahmottamisen helpottamiseksi I-ryhmässä käytettävät koodit ja niiden vastaavuudet aiemmin käytössä olleeseen SPAT-luokitukseen (THL - Toimenpideluokituksen I-ryhmä ja PTHAVO - Perusterveydenhuollon avohoidon toimintoluokitus SPAT) on esitetty alla.

Liite 3 Taulukko 1 I-ryhmässä käytettävät koodit ja niiden aikaisemmat vastaavuudet

Koodi	Toimenpiteen nimi	Sisällön kuvaus
I	Toimenpiteet, mielenterveys- ja päihdehäiriö	Mielenterveys- ja päihdehäiriöihin liittyvät toimenpiteet
IA	Konsultaatiot, mielenterveys- ja päihdehäiriö	Mielenterveys- ja päihdehäiriöiden konsultaatiot
IAA	Konsultaatiot hoitovaiheen mukaan	Konsultaatiot hoitovaiheen mukaan
IAA01	KONS/Sisältö, mielen ja päihde	Konsultaatio hoidon sisällön ohjeistamiseksi mielenterveys- tai päihdehäiriöissä, esimerkkinä hoitotarpeen arvio
IAA02	KONS/Yhteistyö, mielen ja päihde	Konsultaatio hoidon työnjaon suunnittelemiseksi mielenterveys- ja päihdehäiriöissä, useita hoitavia yksiköitä osallistuu hoidon toteuttamiseen tai hoitopaikka vaihtuu
IC	Hoito- ja kuntoutussuunnitelmat	Hoito- ja kuntoutussuunnitelmat
ICB	Hoitosuunnitelman laatiminen	Hoitosuunnitelman laatiminen, mielenterveys- ja päihdehäiriön arviointi ja hoito. Psykoterapiaan ohjaavan hoitosuunnitelman laatiminen kuvataan ryhmän ICA koodilla.
ICB01	HOSU/Yleinen	Sateenvarjakäsite mielenterveys- ja päihdehäiriön hoitosuunnitelmalle. Käytetään, kun ei tarkemmin määritellä hoitosuunnitelman sisältöä.
ID	Psyko-terapeuttiset interventiot	Psyko-terapeuttiset interventiot; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IDP	Perhekeskeiset psyko-terapeuttiset interventiot	Perhekeskeiset psyko-terapeuttiset interventiot; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IDP01	INTP/Perheterapia	Perheterapia

Koodi	Toimenpiteen nimi	Sisällön kuvaus
IDP10	INTP/Pariterapia	Pariterapia; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IDR	Ryhmäterapeuttiset interventiot	Ryhmäkeskeiset psykoterapeuttiset interventiot; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IDR02	INTP/RyhmäKogn	Kognitiivinen ryhmäterapia; Sateenvarjokäsite kognitiivisen viitekehyksen ryhmäterapioiden ja lyhytinterventioille. Käytetään, kun ei tarkemmin määritellä spesifiä terapiamuotoa, tai sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta ei ole kuvattu.
IDR03	INTP/RyhmäDKT	Dialektinen käyttäytymisterapia (DKT), ryhmähoito
IDR20	INTP/RyhmäKKT, uni	Unettomuuden ryhmähoito, kognitiivinen käyttäytymisterapia; Unettomuuden strukturoitu, kognitiivinen käyttäytymisterapian ryhmähoito
IDR21	INTP/RyhmäSTEPPS	Epävakaan persoonallisuushäiriön ryhmähoito STEPPS; Systems Training for Emotional Predictability and Problem Solving, tunteidenhallinnan ja ongelmanratkaisun ryhmämuotoinen hoito
IDR22	INTP/RyhmäPCT	Aikarajoitettu terapia, ryhmähoito; Present-centered therapy, aikarajoitettu terapia traumaperäisen stressihäiriön hoitoon, ryhmähoito
IDR23	INTP/RyhmäIhmeelliset	Vanhempien ryhmähoito osana käytöshäiriöiden Ihmeelliset vuodet -hoitomallia
IDY	Yksilökeskeiset interventiot	Yksilökeskeiset psykoterapeuttiset interventiot; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IDY01	INTP/YksilöPsykodyn	Psykodynaaminen yksilöterapia
IDY02	INTP/YksilöKogn	Kognitiivinen yksilöterapia; Sateenvarjokäsite kognitiivisen viitekehyksen yksilöterapioiden ja lyhytinterventioille. Käytetään, kun ei tarkemmin määritellä spesifiä terapiamuotoa, tai sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta ei ole kuvattu.
IDY03	INTP/YksilöKKT	Kognitiivinen käyttäytymisterapia (KKT), yksilöhoito; Spesifi koodi kognitiivisen terapian tai kognitiivisen käyttäytymisterapian yksilömuotoiselle terapialle
IDY04	INTP/YksilöDKT	Dialektinen käyttäytymisterapia (DKT), yksilöhoito
IDY05	INTP/YksilöIPT	Interpersoonallinen terapia; Interpersonal therapy (IPT), yksilöhoito
IDY07	INTP/YksilöKKT, MBCT	Tietoisien läsnäolon menetelmiä hyödyntävä kognitiivinen terapia; Mindfulness Based Cognitive Therapy (MBCT), yksilöhoito
IDY10	INTP/YksilöKKT, CBASP	Pitkäaikaisen masennuksen kognitiivinen hoitomalli; Cognitive Behavioral Analysis System of Psychotherapy (CBASP), yksilöhoito
IDY12	INTP/YksilöTraumater	Traumaterapia, yksilöhoito
IDY14	INTP/YksilöRatkaisuk	Voimavarasuuntautunut ja ratkaisukeskeinen yksilöterapia
IDY17	INTP/YksilöEMDR	Silmänliiketerapia (EMDR); Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR), yksilöhoito
IDY19	INTP/YksilöKKT, Cool Kids	Cool Kids; Ahdistuneisuuden hallintaan keskittyvä kognitiivisen terapian muoto, yksilöhoito
IDY20	INTP/YksilöAktivointi	Käyttäytymisen aktivointi; Behavioral Activation (BA), yksilöhoito
IDY27	INTP/YksilöIPC	Interpersoonallinen ohjanta; Interpersonal Counselling (IPC), yksilöhoito
IDY29	INTP/YksilöKKT, traumafo- kusoitu	Traumafokusoitu kognitiivinen käyttäytymisterapia (tf-KKT), yksilöhoito
IDY30	INTP/YksilöKKT, uni	Unettomuuden strukturoitu, kognitiivisen käyttäytymisterapian yksilöhoito
IDY31	INTP/YksilöTransferenssi	Transferenssikeskeinen psykoterapia, yksilöhoito
IDY32	INTP/YksilöMetakognitiivinen	Metakognitiivinen psykoterapia, yksilöhoito
IDY33	INTP/YksilöPCT	Nykyhetken keskittyvä aikarajoitettu terapia (PCT), yksilöhoito; Present-centered therapy, aikarajoitettu yksilöterapia traumaperäisen stressihäiriön hoitoon
IE	Muut psykososiaaliset interventiot	Muut psykososiaaliset interventiot; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IEP	Muut perhekeskeiset psykososiaaliset interventiot	Muut perhekeskeiset psykososiaaliset interventiot; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IEP01	INTK/Perhepsykoeduk	Koulutuksellinen perheterapia; Psykoedukaatiivinen perhehoito
IER	Muut ryhmäkeskeiset psykososiaaliset interventiot	Muut ryhmäkeskeiset psykososiaaliset interventiot; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IER01	INTK/Ryhmäpsykoeduk	Koulutuksellinen ryhmäterapia; Psykoedukaatio ryhmämuotoisena. Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta

Koodi	Toimenpiteen nimi	Sisällön kuvaus
IER05	INTK/RyhmäSos.taidot	Sosiaalisten taitojen ryhmähoito, mielenterveys- ja päihdehäiriö; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IER08	INTK/RyhmäCRT	Kognitiivinen remediaatio (CRT), ryhmähoito; Cognitive Remediation Therapy. Neuropsykologiaan perustuva kognitiivisten taitojen ryhmäharjoitusohjelma
IER61	INTK/Riippuv.12 askel	Riippuvuuksien hoidon 12 askeleen hoito-ohjelma; Voidaan kohdentaa mm. huumausaineriippuvuuteen tai peliriippuvuuteen
IEY	Muut yksilökeskeiset psykososiaaliset interventiot	Muut yksilökeskeiset psykososiaaliset interventiot ; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IEY01	INTK/Yksilöpsykoeduk	Koulutuksellinen yksilöterapia; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IEY11	INTK/YksilöCRT	Kognitiivinen remediaatio (CRT), yksilöhoito, mielenterveys- ja päihdehäiriö; Cognitive Remediation Therapy, neuropsykologiaan perustuva kognitiivisten taitojen yksilöharjoitusohjelma
IEY20	INTK/LINITY	Lyhytinterventio itsemurhaa yrittäneelle (LINITY), mielenterveys- ja päihdehäiriö; Englanniksi ASSIP, Attempted Suicide Short Intervention Programme
IEY24	INTP/YksilöNET	Narratiivinen altistusterapia, yksilöhoito, mielenterveys- ja päihdehäiriö
IEY25	INTK/Turvasuunnitelma, ajatus	Turvasuunnitelman laatiminen itsemurha-ajatusten jälkeen
IEY26	INTK/Turvasuunnitelma, yritys	Turvasuunnitelman laatiminen itsemurhayrityksen jälkeen
IEY27	INTK/Muisteluterapia	Muisteluterapia
IEY60	INTK/YhteisövahvCRA	Yhteisövahvistusohjelma, CRA; Community Reinforcement Approach
IEY61	INTK/Palkkiohoito	Päihdehäiriön palkkiohoito; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IF	Biologiset interventiot	Biologiset interventiot, mielenterveys- ja päihdehäiriö
IFA	Mielenterveys- ja päihdehäiriön lääkehoito	Lääkehoito, mielenterveys- ja päihdehäiriö
IFA99	INTB/Lääkehoito	Mielenterveyshäiriön lääkehoidon toteutus, ml. injektiohoidot. Ei sisällä opioidikorvaushoitoa.
IFC	Muut biologisesti painotuneet interventiot	Muut biologisesti painottuneet interventiot, mielenterveys- ja päihdehäiriö
IFC99	INTB/Biologinen interventio	Biologinen interventio, mielenterveys- ja päihdehäiriö; Sateenvarjokäsite biologiselle interventiolle mielenterveys- ja päihdehäiriössä. Käytetään kun ei käytetä spesifiä sisältöä kuvaavaa koodia.
IG	Muu hoito, mielenterveys- ja päihdehäiriö	Muu mielenterveys- ja päihdehäiriöiden hoito ja seuranta
IGP	Muu perhekeskeinen arvio, hoito ja seuranta	Muu perhekeskeinen hoito ja seuranta, mielenterveys- ja päihdehäiriö
IGP01	INTM/Perhekontakti	Muu perhekontakti, mielenterveys- ja päihdehäiriö; Sateenvarjokäsite perheterapialle. Käytetään kun ei tarkemmin määritellä spesifiä terapiamuotoa, tai sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta ei ole kuvattu
IGV	Muu verkostokeskeinen arvio, hoito ja seuranta	Muu verkostokeskeinen hoito, selvittely ja seuranta, mielenterveys- ja päihdehäiriö
IGV01	INTM/Verkostokontakti	Muu verkostokontakti, mielenterveys- ja päihdehäiriö; Sateenvarjokäsite verkostoterapialle. Käytetään kun ei tarkemmin määritellä spesifiä terapiamuotoa, tai sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IGY	Muu yksilön arvio, hoito ja seuranta	Muu yksilökeskeinen hoito, mielenterveys- ja päihdehäiriö
IGY01	INTM/Nopea hoitokontakti	Muu nopeutettu hoitokontakti, mielenterveys- ja päihdehäiriö; Sateenvarjokäsite nopeutetulle mielenterveys- ja päihdehäiriön hoidolle. Käytetään kun ei tarkemmin määritellä spesifiä terapiamuotoa, tai sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IH	Matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyö	Varhaisvaiheen ja matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyö
IHA	Matalan kynnyksen menetelmät päihdetyössä	Varhaisvaiheen ja matalan kynnyksen kartoitukset ja menetelmät päihdetyössä

Koodi	Toimenpiteen nimi	Sisällön kuvaus
IHA09	INTH/IV-neuvonta	Huumeiden IV-käyttäjien neuvonta tai välineiden vaihto; Tarttuvien maksatauti- ja HIV-infektion testaus, maksuton A- ja B-hepatiittirokotus, kondomien ilmaisjakelu sekä puhtaiden neulojen ja ruiskujen vaihtaminen käytettyjen tilalle (Tartuntatauti-asetus 1383/2003)
IHA21 (SPAT12 74)	INTH/Minialkoholi	Alkoholin riski- ja haitallisen käytön mini-interventio; Mini-interventio annetun Käypä hoito -suosituksen sisältöisenä, kun henkilöllä on alkoholin riskikäyttöä tai haitallista käyttöä.
IHA22 (SPAT12 74)	INTH/Mininikotiini	Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön mini-interventio; Mini-interventio annetun Käypä hoito -suosituksen sisältöisenä (5A), kun henkilö käyttää tupakka- tai nikotiinituotteita
IHA29 (SPAT12 74)	INTH/Minimuu	Muuhun toiminnalliseen tai aineriippuvuuteen liittyvä mini-interventio (esim. rahapeli- tai huumeongelma)
IHZ	Muu matalan kynnyksen mielenterv.- ja päihdetyö	Muu varhaisvaiheen ja matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyö
IHZ02 (SPAT12 43)	TUTH/Mielenterveys	Mielenterveysongelman tutkiminen; Psykiatrisen/psykologisen tutkimuksen sateenvarjokäsite. Käytetään, kun ei haluta käyttää spesifiä koodia. Päihdeongelman tai riippuvuuden arvio kirjataan spesifillä koodilla
IHZ04 (SPAT13 07)	INTH/Potilasohjaus	Potilasohjaus, mielenterveys- ja päihdehäiriö; Sateenvarjokäsite koulutukselliselle terapialle, psykoedukaatiolle ja elintapaneuvonnalle, jolla edistetään hyvinvointia, ehkäistään riskiä tai vahvistetaan sairauden hallintaa. Käytetään, kun ei tarkemmin määritellä spesifiä terapiamuotoa, tai sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta ei ole kuvattu
IHZ05 (SPAT12 40)	INTH/Terap. keskust	Terapeuttinen keskustelu; Sateenvarjokäsite yksilöterapeuttiselle hoidolle. Käytetään kun ei tarkemmin määritellä spesifiä terapiamuotoa, tai sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta ei ole kuvattu
IHZ06 (SPAT12 44)	INTH/Toiminnallinen terapia	Toiminnallinen terapia; Koodin käyttö edellyttää menetelmäkoulutusta, kuvattua sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta
IHZ07 (SPAT12 34)	INTH/Sos.toimintakyk	Sosiaalisen toimintakyvyn tukeminen
IHZ09	INTH/Tunnetaito	Tunne- ja vuorovaikutustaito-ohjelmien mukainen työ; Tunne- ja vuorovaikutustaito-ohjelmien sateenvarjokäsite, käytetään kun ei tarkemmin määritellä spesifiä terapiamuotoa, tai sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta ei ole kuvattu
IHZ10	INTH/Vanhemmustaito	Vanhemmustaito-ohjelmien mukainen työ; Vanhemmuustaito-ohjelmien sateenvarjokäsite, käytetään kun ei tarkemmin määritellä spesifiä terapiamuotoa (mm. fokuoitu vanhempainohjanta, Oppiohjelma, Ihmeelliset vuodet), tai sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta ei ole kuvattu. Kts. myös IDR23, IEP07.
IHZ11	INTH/Tietoisuustaito	Tietoisuustaito-ohjelmien mukainen työ; Tietoisuustaito-ohjelmien sateenvarjokäsite, käytetään kun ei tarkemmin määritellä spesifiä terapiamuotoa (mm. meditaatio, mindfulness-pohjaiset hoito-ohjelmat), tai sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta ei ole kuvattu
IHZ19	INTH/Omahoito	Ohjattu omahoito, mielenterveys- ja päihdehäiriö; Ohjattu omahoito, kohdentuu terveyden edistämiseen, elintapaohjaukseen tai oireiden hoitamiseen. Käytetään kun ei tarkemmin määritellä spesifiä terapiamuotoa, tai sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta ei ole kuvattu
IHZ29	INTH/Ryhmähoito	Ryhmähoito, mielenterveys- ja päihdehäiriö; Ryhmähoitojen sateenvarjokäsite. Käytetään, kun ei kuvata spesifiä terapeuttista menetelmää, tai sisältöä ja toimintamalliin perustuvaa toteutusta ei ole kuvattu

Liite 4 Tiedot jatkohoidosta

Perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon, työterveyshuollon sekä kotihoidon avohoitokäyntien jatkohoitotiedot kirjataan tai tilastoidaan [SPAT-luokituksen](#) jatkohoitokoodilla.

Liite 4 Taulukko 1 SPAT-luokituksen jatkohoitokoodit

SPAT1333	HOIDON SUUNNITTELU, JATKOHOIDON JÄRJESTÄMINEN	
SPAT1334	Ei jatkotoimenpidettä	ei tehty jatkohoitosuunnitelmaa tämän kontaktin perusteella, asiakas ottaa tarvittaessa yhteyttä
SPAT1335	Jatkohoidon suunnitelma, jatkohoidon järjestäminen	muu jatkohoidon suunnitelman laatiminen ja jatkohoidon järjestäminen
SPAT1336	Tutkimuspyyntö	tutkimuspyyntö
SPAT1337	Puhelinajan varaaminen	varataan puhelinaika
SPAT1338	Sopimus kirjeestä/sähköisestä yhteydenotosta	sopimus kirjeestä/sähköisestä yhteydenotosta
SPAT1339	Uusi vastaanottoaika	sisältää sopimuksen hoito- tai tarkastusohjelmaan kuuluvasta uudesta käynnistä
SPAT1397	Ohjaus kouluterveydenhuollon erikoistutkimuksiin	ohjaus silmä- tai korvalääkärille, lasten- tai nuoriso- psykiatrille tai psykologin tutkimuksiin Huom. Käytössä myös opiskeluterveydenhuollossa
SPAT1398	Ohjaus opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluihin	ohjaus opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluihin Huom. Sisältää myös opintopsykologin palvelut. Huom. Käytössä myös kouluterveydenhuollossa
SPAT1340	Ohjaus muulle ammattiryhmälle kuin lääkärille	ei sisällä lääkärille tai hammaslääkärille ohjaamista
SPAT1341	Ohjaus lääkärille tai hammaslääkärille	ohjaus lääkärille tai hammaslääkärille
SPAT1342	Lähte erikoissairaanhoidon	sisältää myös konsultaatiopyynnön
SPAT1343	Ohjaus yksityiseen tutkimukseen tai hoitoon	ohjaus yksityiseen tutkimukseen tai hoitoon Huom. Sisältää myös ostopalveluna toteutetun toiminnan.
SPAT1344	Ohjaus päihdepalveluihin	ohjaus päihdepalveluihin
SPAT1345	Ohjaus lääkinnälliseen kuntoutukseen	ohjaus lääkinnälliseen kuntoutukseen
SPAT1346	Ohjaus ammatilliseen kuntoutukseen	ohjaus ammatilliseen kuntoutukseen
SPAT1347	Lähte perusterveydenhuollon vuodeosastolle	lähte perusterveydenhuollon vuodeosastolle

Liite 4 Taulukko 2 Työterveyshuollossa käytettävät jatkohoitotiedot

SPAT1333	HOIDON SUUNNITTELU, JATKOHOIDON JÄRJESTÄMINEN	
SPAT1400	Käynnissä olevien työkyvyn tukitoimien jatkuminen	työkyvyn tukitoimet ovat käynnissä, ei tarvetta uusiin tukitoimiin
SPAT1401	Hoidon tehostus työterveyshuollossa	käynnissä olevan hoidon tehostaminen tai uuden hoidon aloittaminen työhön liittyvän ja/tai työkyvyn aleneman vuoksi
SPAT1402	Tunnettuun terveysongelmaan liittyvä neuvonta työterveyshuollossa	työntekijän ohjaus tunnettuun terveysongelmaan liittyvään neuvontaan työterveyshuollossa
SPAT1403	Työterveyteen liittyvä neuvonta ja ohjaus	työterveyteen liittyvä neuvonta ja ohjaus (esim. turvallisista työskentelyta-voista ja suojautumisesta)
SPAT1341	Ohjaus lääkärille tai hammaslääkärille	ohjaus lääkärille tai hammaslääkärille
SPAT1339	Uusi vastaanottoaika	sisältää sopimuksen hoito- tai tarkastusohjelmaan kuuluvasta uudesta käynnistä (sisältää kontrolliajan omalle vastaanotolle)
SPAT1404	Yhteydenotto työpaikalle	työterveyshuollon yhteydenotto/suositus työntekijän työpaikalle Huom. Yhteydenotto voi olla kirjallinen tai suullinen.

SPAT1333	HOIDON SUUNNITTELU, JATKOHOIDON JÄRJESTÄMINEN	
SPAT1405	Työympäristöaltisteiden selvitys	työntekijän työpaikalle suunniteltu työpaikkaselvitys työympäristön altisteiden vuoksi
SPAT1406	Työn fyysisen kuormituksen tai ergonomian selvitys	työn fyysisen kuormituksen tai työergonomian selvitys työntekijän työpaikalla
SPAT1407	Työn psykososiaalisen kuormituksen selvitys	työn psykososiaalisen kuormituksen selvitys työntekijän työpaikalla
SPAT1408	Ohjaus verkostoneuvotteluun	työntekijän ohjaus verkostoneuvotteluun, jossa työntekijän lisäksi on mukana hoitava taho / hoitavat tahot ja työterveyshuolto
SPAT1409	Ohjaus työterveysneuvotteluun	työntekijän ohjaus työterveysneuvotteluun, jossa työntekijän lisäksi on mukana työterveyshuollon ja työpaikan edustajat
SPAT1410	Työkyvyn arviointi	työntekijän ohjaus työkyvyn arviointiin
SPAT1411	Lausunto työkyvystä	työkyvystä tehtävä lausunto
SPAT1412	Suositus osasairauspäivärahasta	suositus työn jatkamisesta osasairauspäivärahalla
SPAT1345	Ohjaus lääkinälliseen kuntoutukseen	ohjaus lääkinälliseen kuntoutukseen
SPAT1346	Ohjaus ammatilliseen kuntoutukseen	ohjaus ammatilliseen kuntoutukseen
SPAT1413	Ohjaus diagnostisiin jatkotutkimuksiin	työntekijän ohjaus diagnostisiin jatkotutkimuksiin työhön liittyvän sairauden/oireiden selvittämiseksi
SPAT1414	Ohjaus perusterveydenhuoltoon	työntekijän ohjaus perusterveydenhuoltoon
SPAT1342	Lähetete erikoissairaanhoidon hoitoon	sisältää myös konsultaatiopyynnön
SPAT1415	Tutkimukset ammattitautiepäilyn vuoksi	ammattitautiepäilyn vuoksi työntekijälle tehtävät lisätutkimukset Huom. Sisältää myös lähetteen erikoissairaanhoidon, jos se tehdään ammattitautiepäilyn vuoksi.
SPAT1416	Työterveyshuollon päätöksellä tehtävä työkokeilu	työterveyshuollon päätöksellä tehtävä työkokeilu
SPAT1417	Ohjaus asiakasvastaavalle työterveyslääkärille	työntekijän ohjaus asiakasvastaavalle työterveyslääkärille
SPAT1418	Ohjaus työfysioterapeutille	työntekijän ohjaus työfysioterapeutille
SPAT1419	Ohjaus työterveyspsykologille	työntekijän ohjaus työterveyspsykologille
SPAT1420	Ohjaus työterveyshoitajalle	työntekijän ohjaus työterveyshoitajalle

Liite 5 Työterveyshuollon kirjaaminen

Työterveyshuollon ammattihenkilön tekemä toiminto ilmaistaan [THL - Toimenpide- luokituksen](#) mukaisesti.

Liite 5 Taulukko 1 Työterveyshuollon toimintotiedot ([THL-Toimenpidetiedot](#))

Koodi	Toiminto	Kuvaus
OAA64	Työterveyshuollon alkutarkastus	työssä todetun erityisen sairastumisen vaaran vuoksi työsuhteen alkaessa toteuttava tarkastus
OAA80	Työterveyshuollon määräaikaistarkastus	työssä todetun erityisen sairastumisen vaaran vuoksi määräajoin toteuttava tarkastus
OAA66	Työterveyshuollon lopputarkastus	työssä todetun erityisen sairastumisen vaaran vuoksi työsuhteen päättyessä toteuttava tarkastus
OAA62	Työhönsijoitustarkastus	työsuhteen alkaessa toteutettava terveystarkastus
OAA65	Terveystarkastus työkyvyn selvittämiseksi	terveystarkastus, jossa selvitetään, arvioidaan ja seurataan työperäisiä terveyshaittoja, työntekijän terveydentilaa sekä työ- ja toimintakykyä
OAA81	Työhön paluun seurantatarkastus	terveystarkastus, joka tehdään pitkältä sairauslomalta tms. työhön palatessa/palattua
OAA82	Terveystarkastus työllistymiskyvyn selvittämiseksi	terveystarkastus, joka tehdään työllistymiskyvyn selvittämiseksi työtömille tai työstä irtisanottaessa
OAA67	Muu terveystarkastus	perustarkastus asiakkaan terveydentilan selvittämiseksi, esim. T-to-distus
OAB90	Toiminnan suunnittelu työpaikan kanssa	työterveystoiminnan ja työterveysyhteistyön suunnittelu työpaikan kanssa
OAB91	Toiminnan suunnittelu työterveyshuollon sisäisenä toimintana	työterveyshuollon suunnittelu asiakasvastaavallisen tiimin yhteistyönä
OAB21	Työpaikan perusselvitys	Työpaikkaselvitys (perusselvitys) tehdään työterveyshuollon toimintaa aloitettaessa, työpaikan olosuhteiden olennaisesti muuttuessa, työterveyshuoltoon kertyneen tiedon perusteella.
OAB22	Työ-, koulu- ja opisk.ymp- altisteiden selvitys	Työterveyshuollon suunnattu työpaikkaselvitys (altisteet)
OAB23	Työ-, koulu- tai opisk.paik. tai yhteisön selvitys	työ-, koulu- tai opiskeluyhteisöön liittyvä selvitys (esim. työ- ja opiskeluilmapiiiri). Huom. työterveyshuollossa suunnattu työpaikkaselvitys (psykososiaalinen kuormitus/työyhteisön ongelmat).
OAB27	Työn fyysisen kuormituksen/ ergonomian selvitys	työterveyshuollon suunnattu työpaikkaselvitys (työn fyysisen kuormituksen ja/tai ergonomian selvitys)
OAB28	Suunnattu työpaikkaselvitys (muu)	työterveyshuollon suunnattu työpaikkaselvitys muuhun kuin altisteisiin tai työn psyykkiseen tai fyysiseen kuormitukseen liittyvä selvitys (esim. työskentely raskauden aikana, nuorten työolot)
OAB92	Työterveyshuollon verkostoneuvottelu	neuvottelu, jossa ovat mukana potilas, hoitava taho ja työterveyshuolto
OAB93	Työterveysneuvottelu	neuvottelu, jossa ovat mukana potilas ja työterveyshuollon ja työpaikan edustajat
OAB94	Muu neuvottelu	muu työterveyshuollossa toteutettava neuvottelu
OAB48	Elintapoihin liittyvä neuvonta ja ohjaus	elintapoihin liittyvä neuvonta (esim. ravinto, liikunta, uni) työterveyshuollossa
OAB43	Työolosuhteisiin liittyvä neuvonta ja ohjaus	työolosuhteisiin liittyvä neuvonta ja ohjaus (esim. suojautuminen, ergonomia) työterveyshuollossa
OAB95	Elämäntapoihin kohdistuva toiminta (ei työterveyshuollon Kela-korvattavaa toimintaa)	kaikki elämäntapoihin kohdistuva, ei Kela-korvattava toiminta
OAB96	Työyhteisöön ja työhyvinvointiin kohdistuva toiminta (ei työterveyshuollon Kela-korvattavaa toimintaa)	kaikki työyhteisöön ja työhyvinvointiin kohdistuva, ei Kela-korvattava toiminta

Koodi	Toiminto	Kuvaus
OAB97	Johtamiseen ja esimiestyöhön kohdistuvat toiminta (ei työterveyshuollon Kela-korvattavaa toimintaa)	kaikki johtamiseen ja esimiestyöhön kohdistuva, ei Kela-korvattava toiminta
OAB98	Työnohjaus (ei työterveyshuollon Kela-korvattavaa toimintaa)	työnohjaus

Lisää ohjeita rakenteiseen kirjaamiseen [työterveyshuollon kirjaamisoppaassa](#).

Liite 6 THL – Tautiluokitus ICD-10:n Ulkoiset syyt

Liite 6 Taulukko 1 Tautiluokitus ICD-10:n Ulkoiset syyt

ILMIÖ	KOODIT	SISÄLLÖN KUVAUS	LISÄTIETOJA
TAPATURMAT	V00–X59 ja Y85–Y86	Tapaturmamekanismit	Suuremmat alaryhmät: V01-V99 – Liikenne W00-W19 – Kaatumiset ja putoamiset W20-W64 – mekaaniset voimat W65-W74 – Veteen vajoaminen ja hukkuminen X40-X49 – Myrkytykset
	Y94–Y96	Tapaturmatyyppi	Toiminto ja tapahtumapaikka
	Y90–Y91	Veren alkoholipitoisuus tai humalan aste	Alkoholin myötävaikutus tapaturmaan
ITSETUHOISUUS	X60–X84	Itsemurha tai itsensä vahingoittaminen	
VÄKIVALTA	X85–Y09	Murha, tappo tai muu pahoinpitely	
VAHINGOITTAVAT TAPAHTUMAT, TAHALLISUUS EPÄSELVÄ	Y10–Y34	Itsetuhoisuuteen sekä väkivaltaan liittyvät tapaukset	
JÄRJESTYSVALTA	Y35–Y36	Järjestysvallan toimet ja sodankäynti	
LÄÄKETIETEELLISEN HOIDON KOMPLIKAATIOT	Y40–Y84	ks. lisää tietoa Haittavaikutuksen luvusta	Huom. tapaturma voi myös olla hoidon komplikaatio
MYÖHÄISVAIKUTUKSET	Y85–Y89	Tapaturmien sekä lääketieteellisen hoidon myöhäisvaikutukset	

Muut tarkistussäännöt:

- Käynnin tai hoitojakson aloitusajankohta ei saa olla ennen syntymää.
- Käynnin tai hoitojakson aloitusajankohta ei saa olla lopetusajankohdan jälkeen.
- Hoitojonoon asettamispäivä ei saa olla käynnin tai hoitojakson lopetusajankohdan jälkeen.

Liite 7 Diagnooseja ja eräitä muita tietoja koskevat tarkistussäännöt

Liite 7 Taulukko 1 Diagnooseja ja eräitä muita tietoja koskevat tarkistussäännöt

THL – Tauti-luokitus ICD- 10:n koodit	Nimike	Sallitut arvot
C51-C58	Naisen sukupuolielinten pahanlaatuiset kasvaimet	vain naisilla
C60-C63	Miehen sukupuolielinten pahanlaatuiset kasvaimet	vain miehillä
D06	Kohdunkaulan pintasyöpä	vain naisilla
D07.0-D07.3	Muiden naisen sukupuolielinten pintasyöpä	vain naisilla
D07.4-D07.6	Miehen sukupuolielinten pintasyöpä	vain miehillä
D25	Kohdun hyvänlaatuinen sileälihaskasvain	vain naisilla
D26	Muut hyvänlaatuiset kohtukasvaimet	vain naisilla
D27	Munasarjan hyvänlaatuinen kasvain	vain naisilla
D28	Naisen muiden ja määrittämättömien sukupuolielinten hyvänlaatuiset kasvaimet	vain naisilla
D29	Miehen sukupuolielinten hyvänlaatuinen kasvain	vain miehillä
E28	Munasarjojen toimintahäiriöt	vain naisilla
E29	Kivesten toimintahäiriöt	vain miehillä
I863	Ulkosynnyttimien suonikohjut	vain naisilla
N40-N51	Miehen sukupuolielinten sairaudet	vain miehillä
N70-N77	Naisen lantion tulehdussairaudet	vain naisilla
N80-N98	Naisen sukupuolielinten ei-tulehdukselliset sairaudet	vain naisilla
O00-O99	Raskaus, synnytys ja lapsivuoteus	vain naisilla ikä 10–55 v
P00-P04	Äidistä riippuvien tekijöiden sekä raskauden ja synnytysten vaikutus sikiöön ja vastasyntyneeseen	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P05-P08	Raskauden kestoon ja sikiön kasvuun liittyvät häiriöt	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P20-P29	Perinataalikauden hengitys- ja verenkiertoelinten sairaudet	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P35-P39	Perinataalikaudelle ominaiset infektiot	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P50-P61	Sikiön ja vastasyntyneen vuotosairaudet ja verisairaudet	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P70-P74	Sikiön ja vastasyntyneen umpierityksen ja aineenvaihdunnan ohimenevät sairaudet	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P75-P78	Sikiön ja vastasyntyneen ruuansulatuselinten sairaudet	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
P80-P83	Sikiön ja vastasyntyneen ihoa ja lämmönsäätelyä koskevat tilat	päädiagnoosina sallittu vain alle 2v.
R86	Miehen sukupuolielinten näytteiden poikkeavat löydökset	vain miehillä
R87	Naisen sukupuolielinten näytteiden poikkeavat löydökset	vain naisilla
R95	Kätkytkuolema	vain < 1 v
S37.4	Munasarjavamma	vain naisilla
S37.5	Munajohdinvamma	vain naisilla
S37.6	Kohtuvamma	vain naisilla
T19.2	Ulkosynnyttimien ja/tai emättimen vierasesine	vain naisilla
T19.3	Kohdun vierasesine	vain naisilla
Z00.1	Lapsen rutiininomainen terveystarkastus	vain <18 v
Z30.1	Kohdunsisäisen ehkäisimen (IUD) asetus	vain naisilla
Z31.1	Keinosiemennys (inseminatio artificialis)	vain naisilla
Z31.2	In vitro –fertilisaatio	vain naisilla

THL – Tauti- luokitus ICD- 10:n koodit	Nimike	Sallitut arvot
Z32	Raskaustutkimus	vain naisilla ikä 10–55 v
Z33	Raskaus sivilöydöksenä	vain naisilla ikä 10–55 v
Z34	Normaaliraskauden seuranta	vain naisilla ikä 10–55 v
Z35	Riskiraskauden seuranta	vain naisilla ikä 10–55 v
Z36	Ennen syntymää tehty sikiön seulontatutkimus	vain naisilla ikä 10–55 v
Z37	Raskauden tulos (lisäkoodi)	vain naisilla ikä 10–55 v
Z38	Elävinä syntyneet lapsen syntymäpaikan mukaan luokitettuina	vain < 1 kk
Z39	Äidin tutkimus ja hoito synnytyksen jälkeen	vain naisilla ikä 10–55 v

THL – Tautiluokitus ICD-10:ssä tähdellä (*) merkittyihin ns. oirediagnooseihin pitää aina liittää syy- koodi.

Oirekoodia ei voi käyttää yksinään.

THL muuttaa tarvittaessa oirediagnoosin ja syydiagnoosin järjestyksen ilman yhteydenottoa toimintayksikköön.

Muut tarkistussäännöt:

- Käynnin tai hoitojakson aloitusajankohta ei saa olla ennen syntymää.
- Käynnin tai hoitojakson aloitusajankohta ei saa olla lopetusajankohdan jälkeen.
- Hoitojonoon asettamispäivä ei saa olla käynnin tai hoitojakson lopetusajankohdan jälkeen.